

04.01.2016

TÜRKİYE'DE LGBTİ MAHPUS OLMAK

Hilal Başak Demirbaş

TCPS
kitaplığı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
T Tipli Kapalı ve Açık Ceza Infaz Kurumları
Mektup Okuma Komisyonu Başkanlığı
GÖRÜLDÜ

TCPS Kitaplığı 2

Türkiye'de LGBTİ Mahpus Olmak / Hilal Başak Demirbaş

Editörler: Ayşegül Algan - Mustafa Eren

Kapak ve Sayfa Tasarım: Tayfun Koç

ISBN 978-605-83651-1-7

Baskı: Şubat 2016

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği

Adres: Katip Mustafa Çelebi Mahallesi, Billurcu Sokak,

No:5 Daire:2 Beyoğlu / İstanbul

Telefon: 0212 293 69 82

e-posta: info@cezaevindestk.org.tr

Baskı ve Cilt

İncekara Kağ. Mat. Yay. ve Dış Tic. Ltd. Şti.

Tel: 0212 501 0883

TÜRKİYE'DE LGBTİ MAHPUS OLMAK

Hilal Başak Demirbaş

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
1. Giriş	23
2. Sayısal Veriler	26
3. LGBTİ Mahpusların Özel İhtiyaçları, Yaşadıkları Zorluklar ve Konuya Getirilen Öneriler	30
3.1. Adalete Erişim	33
3.2. Tecrit	39
Aile Bağları	47
3.3. Kötü Muamele	50
3.4. Sağlık Sorunları	65
Cinsiyet Geçiş Süreci	65
Ruh Sağlığı	73
3.5. Maddi Sorunlar	76
3.6. Ayrımcılık	84
LGBTİ Hapishanesi	86
LGBTİ Mahpusların Dayanışmasını Sonlandıran Sevk	94
4. Sonuç	101
5. Talepler	102
6. Ekler	105
7. Kaynakça	120

ÖNSÖZ

Akıl hastaneleri, huzurevleri, askeri kışlalar, gemiler, yatılı okullar, manastırlar, tekkeler... Esir kampları, toplama kampları, ıslahevleri, hapishaneler... Tüm bu kurumları, ilk grupta yer alanlarla ikinci gruptakileri bir araya getiren ortak özellik “total kurum” oluşlarıdır. Total kurumlar, içerisindeki insanlar için kuşatıcıdır, dışarıyla kurulan toplumsal ilişkiye engel oluştururlar. Bu kurumlarda yönetilmesi planlanan geniş insan yığınları (akıl hastaları, yaşlılar, askerler, öğrenciler, esirler, mahpuslar...) ile yönetici personel arasında keskin sınırlar vardır ve yönetilenler için günlük faaliyetler sıkı bir şekilde programlanır. Bir yanda elinde otoriteyi tutan küçük grup vardır diğer yanda ise bu otoriteye sorgusuz sualsiz itaat etmesi beklenen yığınlar... Sosyolog Erving Goffman, 1961 yılında yayınladığı ve “Asylums” adını taşıyan kitabında¹ to-

1 Erving Goffman, Tımarhaneler, Heretik Yayınları, Ankara 2015

tal kurumların özelliklerini ortaya koyarken, Philip Zimbardo ise 1971 yılında gerçekleştirdiği “Stanford Hapishane Deneyi” veya “Zimbardo Deneyi” olarak bilinen deneyi ile bu kurumların patolojik yanını gözler önüne serer.² Otoritenin keskin sınırlarla ikiye ayrıldığı böylesi kurumlarda yönetenlerden yönetilenlere yönelecek kötü muamele ve şiddetin zemini her zaman vardır. Şiddet, total kurumların patolojik karakteridir. Bu şiddetin tamamen ortadan kaldırılıp kaldırılamayacağı ise ayrı bir tartışma konusudur.

“Total kurumlar” ve onların patolojik karakteri olarak “şiddet” tartışması Türkiye için güncel bir anlam ifade ediyor. “Güncel” çünkü başlıca total kurumlardan biri olan hapishaneler ve hapis cezası Türkiye’de giderek artan bir yer ediniyor kendisine.

2 Zimbardo Deneyi'ne ilişkin anlatım ve değerlendirme için bakınız: Mustafa Eren, Kapatılmanın Patolojisi/Osmanlı'dan Günümüze Hapishanenin Tarihi, Kalke-don Yayıncılık, Mart 2014

Artışta, Avrupa'da Birinci, Dünyada Onuncu...

Türkiye'de 1919 yılında mahpus sayısı 35.035'dir. 1950'lerden itibaren, 2005 yılına kadar mahpus sayısı 50 bin civarında seyretmiştir. Bunun tek istisnası 1980 darbe yıllarıdır. 2005 yılında 55.870 olan mahpus sayısı düzenli bir artış ile 2016 yılına gelindiğinde 180 bine çıkmıştır. 3 katı aşan bir artış söz konusudur.

Türkiye, Avrupa Konseyi'nin açıkladığı 2013 yılı verilerine göre, mahpus sayısındaki artış oranında Avrupa Konseyi'ne üye 48 ülke içinde ilk sıradadır. 2004-2013 yılları arasında Türkiye'nin mahpus sayısı yüzde 91.3 artmıştır.³

Ancak, Avrupa Konseyi'nin istatistiklerini oluştururken açıkladığı rakamlarla, Türkiye'nin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün (CTE) açıkladığı rakamlar karşılaştırıldığında, bu ikisi arasında farklılıklar olduğu ve CTE'nin açıkladığı rakamlara göre Türkiye'nin mahpus sayısındaki artışın yüzde 91.3 değil 151.1 olduğu görülmektedir.⁴

Avrupa Konseyi'nin açıkladığı istatistik incelendiğinde önemli bazı başka tespitler yapabilmek de mümkündür. Konseyin ista-

3 Council of Europe Annual Penal Statistics'in Türkiye için duyurduğu 2004 ve 2013 rakamları sırasıyla 71.148 ve 136.147'dir. <http://wp.unil.ch/space/files/2015/02/SPACE-I-2013-English.pdf>

4 CTE'nin, Türkiye'nin mahpus sayısına ilişkin olarak 2004 ve 2013 için açıkladığı rakamları sırasıyla 57.930 ve 145.478'dir. <http://www.cte.adalet.gov.tr>
Bu iki rakam arasındaki farklılık manidardır ve açıklanan her bir verinin şüphelerle ele alınıp sağlamlasının yapılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Sadece bu tespit dahi sivil toplum örgütlerinin hazırlayacağı gölge raporların önemini ortaya koymaktadır.

tistiğini tuttuğu 53 ülkenin, 100 bin kişi başına düşen mahpus sayısına bakıldığında 2004 yılından 2013 yılına;

1. 53 ülke içinden 24 ülkede artış, 11 ülkede düşüş yaşanmıştır. (18 ülkede ise bazı yılların verileri eksik olduğu için hesaplama yapılamamıştır)
2. Düşüş yaşanan ülkeler sırasıyla şunlardır: Hollanda (% 36.8), Moldova (%34.9), Estonya (% 27), İsveç (24.8), Letonya (% 22.8), Bulgaristan (% 13.5), Almanya (% 12.9), Finlandiya (% 12.7), Romanya (%10.4), Azerbaycan (% 1.7), Polonya (%1.3).
3. Artış yaşanan ülkeler içinde yüzde 50'nin üzerinde artışın yaşandığı 4 ülke vardır: Ermenistan (% 82.8), Türkiye (% 78.9 - % 126.6), Makedonya (% 60.3), Hırvatistan (% 59.4).⁵
4. 2012 yılından 2013 yılına yaşanan dönüşüme bakıldığında ise 53 ülkeden 31'inde düşüş, 18 ülkede ise artış yaşandığı görülmektedir (4 ülke hakkında ise yeterli veri yoktur). Bu veriler 2004-2013 verileri ile karşılaştırıldığında 11 ülkede yaşanan düşüşün 2013 yılında 31 ülkede yaşandığı, artışın ise 24 ülkeden 18'e gerilediği görülecektir. Bu durumda Avrupa Konseyi üyesi ülkelere son yıllarda mahpus sayısında azalma yaşandığı ve bu azalma durumunun giderek artan bir ivme ile devam ettiği söylenebilir.

5 Türkiye, yukarıda da sözü edilen rakam farklılıkları nedeniyle Avrupa Konseyi'nin raporunda 100 bin kişi başına düşen mahpus sayısının artışında Ermenistan'dan sonra 2. ülke olarak görülmektedir. Ancak, CTE'nin rakamları dikkate alındığında Türkiye % 126.6'lık bir artışla ilk sırada yer almaktadır.

Derneğimizin de iletişim halinde olduğu Suç Politikaları Araştırma Enstitüsü'nün (Institute for Criminal Policy Research - ICPR) Hapishane Nüfusu Listesi 11'e (Prison Population List – 11) göre istatistiği tutulan 223 ülke ve bağlı bölge arasında Türkiye; ABD, Çin, Rusya, Brezilya, Hindistan, Tayland, Meksika ve İran'dan sonra dünyada en kalabalık mahpus nüfusuna sahip 9. ülke.

ABD	2.217.000
Çin	1.657.812
Rusya	642.470
Brezilya	607.731
Hindistan	418.536
Tayland	311.036
Meksika	255.138
İran	225.624
Türkiye	172.562
Endonezya	161.692
Güney Africa	159.241
Vietnam	142.636
Kolombiya	121.389
Filipinler	120.076
Etyopya	111.060

ICPR'nin bu araştırmasına göre 2000-2015 yılları arasında istatistiği tutulan 223 ülkenin ve bağlı bölgenin nüfusu yüzde 18,2, mahpus sayısı ise yüzde 19,5 artmıştır.

Dünya Hapishane Nüfusu – 2000 Sonrası Değişim				
	<i>2000 yılı tahmini hapishane nüfusu</i>	<i>Son kullanılabilir hapishane nüfusu toplamı (31.10.2015)</i>	<i>2000 sonrası hapishane nüfusu değişimi %</i>	<i>2000'den 2015'in başına nüfus değişikliği (Birleşmiş Milletler) %</i>
AFRİKA	902.500	1.038.735	+ 15.1	+ 43.8
Rwanda hariç	787.500	984.456	+25.0	
AMERİKA	2.690.300	3.780.528	+ 40.5	+ 17.3
ABD hariç	752.818	1.563.528	+107.7	
ASYA	3.023.500	3.897.797	+ 28.9	+ 17.5
Çin-Hin. hariç	1.324.014	1.821.449	+ 37.6	
AVRUPA	2.013.600	1.585.348	- 21.3	+ 3.3
Rusya hariç	953.196	942.878	- 1.1	
OKYANUSYA	34.000	54.726	+ 59.1	+25.2
DÜNYA	8.664.300	10.357.134	+ 19.5	+18.2

Bu tablo içerisinde Türkiye'yi değerlendirdiğimizde Türkiye'nin aralarında olduğu Avrupa ülkelerinde nüfusta % 3.3'lük bir artış varken mahpus nüfusu % 21.3 azalmış ancak TÜİK ve CTE'nin rakamlarına göre nüfus % 16.1 artarken mahpus nüfusu ise % 226.2 artmış.

2000'den 2015'e Türkiye'de Nüfus ve Mahpus Nüfusu Artışı			
	<i>2000</i>	<i>2015</i>	<i>Artış Yüzdesi</i>
Nüfus	67.803.927	78.741.053	16.1
Mahpus Nüfusu	49.512	161.522	226.2

Bu artış ile Türkiye sadece Avrupa'da değil dünyada mahpus artışı listesinde ilk sıralarda yer alıyor. ICPR'nin listesine göre 2000-2015 tarihleri arasında mahpus sayısında % 100'den fazla artış yaşanan 42 ülke var. Türkiye ise bu ülkeler arasında 10. sırada.

2000-2015 Mahpus Sayısında Yüzde 100'den Fazla Artış Yaşanan Ülkeler							
	Ülkeler	2000	2005	2010	2015	Artış	Artış Oranı
1	Bahrain	437		1.100	4.028	3.591	822%
2	Kosovo	227	1.199	1.333	1.816	1.589	700%
3	Iraq	7.000	26.472	39.130	42.880	35.880	513%
4	Angola	4.000	8.300	16.183	22.826	18.826	471%
5	Afghanistan	5.262	10.590	18.283	26.519	21.257	404%
6	Vanuatu	46	138	187	230	184	400%
7	Seychelles	166	162	432	735	569	343%
8	El Salvador	7.754	12.525	24.662	31.686	23.932	309%
9	Venezuela	14.196	19.853	40.825	55.007	40.811	287%
10	Turkey	49.512	55.870	120.814	172.562	123.050	249%
11	Paraguay	3.219	6.282	6.197	10.949	7.730	240%
12	Ecuador	8.029	11.971	11.800	25.902	17.873	223%
13	Indonesia	53.399	97.671	117.863	161.692	108.293	203%
14	Djibouti	200		600	600	400	200%
15	Cambodia	5.502	8.160	14.043	16.497	10.995	200%
16	Guatemala	6.974	8.247	11.148	19.810	12.836	184%
17	Burkina Faso	2.204	3.315	5.198	6.251	4.047	184%
18	Nepal	6.000	7.135	10.739	16.813	10.813	180%
19	Samoa	173	247	300	481	308	178%
20	Virgin Is. (UK)	43	106	117	119	76	177%
21	Peru	27.734	33.010	45.464	75.379	47.645	172%
22	Gibraltar (UK)	18	27	53	48	30	167%
23	Brazil	232.755	361.402	496.251	607.731	374.976	161%

24	Cyprus	312	536	637	811	499	160%
25	Macedonia	1.178	1.844	2.516	3.034	1.856	158%
26	Sierra Leone	1400	1.400	2.237	3.488	2.088	149%
27	St Kitts-Nevis	135	209	256	334	199	147%
28	Kiribati	57	74	90	141	84	147%
29	Haiti	4.219	3.670	5.331	10.266	6.047	143%
30	Solomon Is.	134	295	268	323	189	141%
31	Colombia	51.518	66.829	84.444	121.389	69.871	136%
32	Gambia	478	450	780	1.121	643	135%
33	Nauru	6	3	20	14	8	133%
34	Costa Rica	7.575	9.053	12.110	17.440	9.865	130%
35	Malta	257	294	583	582	325	126%
36	Uruguay	4.469	6.211	8.700	9.996	5.527	124%
37	Israel	9.421	16.059	20.164	20.245	10.824	115%
38	Uganda	21.700	26.126	30.312	45.092	23.392	108%
39	Chad	2.385	3.416	4.775	4.831	2.446	103%
40	Belize	765	1.234	1.420	1.545	780	102%
41	Antigua-Barbuda	170	194	295	343	173	102%
42	Qatar	570	465	551	1.150	580	102%

Bahreyn, Kosova, Irak, Angola, Afganistan, Vanuatu, Seyşeller, El Salvador ve Venezüella'nın ardından 10. sırada yer alan Türkiye'nin içerisinde olduğu bu listeye göz atmak, Türkiye'nin ceza infaz sistemine ve bu sistemin geldiği aşamaya dair bir ipucu da sunmaktadır.

Adalet Bakanlığı'nın Planlaması ve Yeni Hapishane Rejimi

2000 tarihinde 49 bin olan mahpus sayısı Ocak 2016'da 182 bine ulaştı. Yani hapishanelerin mevcudu her ay 738 kişi daha arttırıldı. Bu artış, öylesine yaşanmadı. Bir planlama dahilinde, öngörülerek sağlandı. Adalet Bakanlığı, derneğimizin bilgi edinme başvurusunu cevapladığı 7 Ocak 2014 tarihli belgesinde 2017 yılı sonuna kadar 118 bin kapasiteli 199 yeni hapishane açılacağını belirtmişti. Bu açıklama hapishanelerin kapasitesinin ve dolayısıyla mevcudunun 2017 yılı sonuna kadar 250 binin üzerine çıkarılacağını ifadesiydi.

Kapasite artışıyla ters orantılı olarak hapishane sayısı ise azalmaktadır. Bunun nedeni 2006 yılından itibaren planlı bir şekilde küçük kapasiteli ilçe hapishanelerinin kapatılması ve daha fazla kapasiteli, "oda sistemi"ne dayalı hapishanelerin açılmasıdır. 1968'de 633, 1991'de 651, 2000'de 559 olan hapishane sayısı bu tarihten sonra düzenli olarak düşürülmüş, 2005'de 441, 2010'da 371, 2016 başında ise 361'e kadar geriletilmiştir.

Hapishane sayısının 651'den 361'e kadar gerilemesi sadece 290 hapishanenin kapatılmasıyla yaşanmadı. Adalet Bakanlığı'nın açıklamalarına göre 2000-2015 tarihleri arasında 112 yeni hapishane ile 32 ek bina inşa edildi. Yani var olan 361 hapishanenin sadece 249'u 2000 öncesi inşa edilmiştir. Bu 249 hapishanenin 73'ü de 2000-2014 tarihleri arasında restore edilerek "oda sistemi"ne dönüştürülmüştür.⁶

6 Adalet Bakanlığı'nın derneğimizin bilgi edinme başvurusuna verdiği 7 Ocak 2014 tarihli bilgi edinme başvurusunun cevabından.

Bu rakamlar hapishanelerin yeniden inşa süreci içerisinde olduğunu göstermektedir. Kapatılan hapishanelerin neredeyse tamamının “kaza tipi” küçük kapasiteli ve koğuş tarzı hapishaneler, açılan hapishanelerin önemli bir bölümünün ise kampüs içerisinde yer alan, büyük kapasiteli ve “oda tipi” hapishaneler olması yapısal bir dönüşümün göstergesidir.

Hapishane sayısı azalırken hapishanelerdeki yapısal dönüşüm nedeniyle kapasite sayısı ise artmıştır. 2000 sonunda 73.769 olan kapasite, 2016 başında 180.176’e çıkarılmıştır. Bu sistemli dönüşüm 2015 yılında da devam etti. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü’nün 6 Temmuz 2015 tarihli verilerine göre 2015 yılı içerisinde 2 ilçe hapishanesi kapatılırken 8 yeni hapishane açıldı.

Mimaride yaşanan bu dönüşüm bir bütün olarak “ceza infaz sistemi rejimi”nde yaşatılmak istenen dönüşümün bir parçası olarak görülebilir. Sadece mimari değil, yasalar ve hapishanelerde günlük yaşantı da merkezi olarak değiştirilmek istenmektedir. 2015 yılının ilk yarısında yoğun olarak tartışılan *Ceza İnfaz Kurumları Güvenlik Hizmetleri Kanun Tasarısı* bu dönüşümün ifadesidir. Tasarı, hapishanelerde dış güvenliğin jandarmadan alınıp yeniden düzenlenmesinin yanı sıra mahpuslara karşı kapalı alanlarda kimyasal silah, toz, gaz, basınçlı su ve güvenlik köpeklerinin kullanılabilmesi, olağanüstü aramaların yapılabileceği, hapishanelerde kavga, kargaşa hallerinde infaz koruma memurlarına ateşli silah kullanma yetkisinin verilebileceğini öngörmektedir.

STÖ'lerin ve Politika Yapıcıların Rolü ve Sorumluluğu

Bu rakamların ve analizlerin ardından, yazının girişinde yer alan tartışmaya, “total kurumlar” ve onların patolojik karakteri olarak “şiddet” konusuna tekrar dönebiliriz. Hapishanelerin bu patolojik özelliğini kabul ettikten sonra, hapishanesiz bir toplum tasavvur etmek, bu gerçekleşinceye kadar da bu patolojiyi geriletebilmek sorumluluğu ile karşı karşıya kalıyoruz. Bu rol ve sorumluluk devlet kurum ve kuruluşlarından ziyade sivil toplum örgütlerine düşmektedir. Kapalı kurumların şiddet içeren yanını olabildiğince denetim altında tutabilmek, buraları insan hakları ve insan onuruyla “olabildiğince” uyumlu hale getirmek sivil toplum örgütlerinin müdahalesi ve müdahilliği ile mümkündür ancak. STÖ'lerin dışlandığı, dışında tutulduğu “iyileştirme” çalışmalarının başarılı olabilmesinin imkanı yoktur. Bu kurumlar için “sivil” izleme yapılması elzemdir.

Bu mecburiyet karşısında asıl sorumluluk ise devlete, politika yapıcılara aittir. STÖ'lerin sürece müdahil olabilmesinin kanallarını yaratacak ve bu müdahilliği yasal bir çerçeve içerisinde güvenceye kavuşturabilecek olan devlettir, politika yapıcılarıdır. Politika yapıcıların ve ilgili devlet kurumlarının bu konuda isteksiz olması STÖ'lerin elini kolunu bağlayan bir duruma yol açmakta ve bu alanda çalışma yürütmeyi imkansız kılmasa da oldukça zorlaştırmaktadır. Kapalı kurumlar bir yana, bir devlette STÖ'lerin kamuya ne kadar müdahil olabildiği o devletin demokratikliğinin başlıca kriterlerinden biri olarak görülebilir. Türkiye'nin bu konudaki karnesi ise ne yazık ki yeterince iyi değildir.

Türkiye’de STÖ’lerin hapishanelerde çalışma yürütebilmesinin, izne tabi olsa da hapishanelere rahatça girebilmesinin ve hapishane idaresi, personeli ve mahpuslarla görüşmeler yapabilmesinin kolay olduğunu söylemek mümkün değildir. Buralar “kapalı kurum” nitelendirmesinin hakkını verecek şekilde STÖ’lere “kapalı”dır. Zaman zaman Adalet Bakanlığı’nın izni ile buralara giriş mümkün olsa dahi, ne STÖ’lerin ne de bu alanda araştırma yürüten akademisyenlerin ve araştırmacıların hapishanelerde rahatça çalışma yürüttüğünü söyleyemeyiz.

Bu konudaki bir diğer sıkıntıyı ise bilgi edinme hakkı önündeki engeller oluşturmaktadır. Derneğimiz, “Bilgi Edinme Başvurusu” aracılığıyla bilgi edinme hakkını yoğun bir şekilde kullanmaya çalışmaktadır. Ancak yaptığımız bilgi edinme başvurularının önemli bir kısmı “talep özel bir çalışma, araştırma ve inceleme gerektirdiğinden yerine getirilememiştir” denilerek yanıtız bırakılmaktadır. Bir ülkenin Adalet Bakanlığı’nın hapishanelerinin mevcudunu; kadın hapishaneleri dışında kaç kadın mahpusun hangi hapishanelerde, çocuk hapishaneleri dışında kaç çocuk mahpusun hangi hapishanelerde tutulduğunu; toplam emanet paranın ne kadar olduğunu, bu emanet paradan ne kadar emanet para faizi elde ettiğini; LGBTİ mahpusların kaçının hangi hapishanelerde tutulduğunu bilmemesine imkan var mıdır? Ancak bu ve benzeri sorularımızın hepsi yukarıda belirttiğimiz inandırıcılıktan uzak, hazır kalıp cümleyle cevaplanmakta, daha doğrusu yanıtız bırakılmaktadır. Bilgi edinme başvurularının cevapsız bırakılması devletin bu konuda yeterince istekli olmadığını göstergesi olarak görülebilir.

Biz STÖ'lere "kapalı kurumları" faaliyetleri ve üretimleri aracılığıyla görünür kılmak sorumluluğu, devlete ve politika yapıcılara ise STÖ'lerin müdahil olabilmesinin önünü açmak görevi düşmektedir.

Neden Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar?

Derneğimiz kurulduğu 2006 yılından bu yana sosyal bilimler literatüründe "dezavantajlı gruplar" olarak da nitelendirilen ancak bizim "özel ihtiyaçları olan" demeyi tercih ettiğimiz ve doğru bulduğumuz mahpus gruplarıyla ilgilenmektedir. Özellikle 2012 yılında "Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar Projesi"ne başlayarak ve 2013 yılında Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç İle Mücadele Ofisi'nin "Özel İhtiyaçlara Sahip Mahpuslar Üzerine El Kitabı"nın Türkçe çevirisini yapıp basarak bu konudaki çalışmalarını sistemli ve sürekli hale getirmiştir.

Hapishaneler ve mahpuslar söz konusu olduğunda genel algı, hem hapishaneleri hem de mahpusları tarihten ve kendi içi ayırımlarından azade bir şekilde, bir bütün olarak düşünmek yönündedir. Oysa bu doğru değildir. Ne hapishaneler ne de oralarda tutulan mahpuslar tek tiptir. Mahpus denildiğinde, kadın, çocuk, engelli, yaşlı, genç, yabancı, LGBTİ, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü, hasta, çocuğuyla beraber hapiste tutulan kadın, hamile kadın gibi özel ihtiyaçları olabilecek pek çok mahpus grubunu düşünmek yerine soyut bir mahpus düşünmek demek aslında doğallığında erkek, sağlıklı, orta yaşlı, Türk, Müslüman, Sünni bir tip düşünmek düşünmek demektir. Bunun kendisi bir ön kabul haline gel-

mekte ve hapisanelere dair politika üretilirken de özel ihtiyaçları olan mahpuslar göz ardı edilmektedir.⁷ Bu göz ardı edişin doğal sonucu ise “kötü muamele”dir.

Kötü muamele sadece darp etmek veya fiili bir tavır alışla olmaz. Özel ihtiyacı olan insanların bu ihtiyaçlarını karşılamamak ve “tüm insanlara eşit yaklaşıyoruz, kimseye ayrıcalık tanıyamayız” denilerek sözde “eşitlikçi” bir gerekçeyle insanları ihtiyaçlarından mahrum bırakmak da kötü muameledir. Örneğin ortopedik engelli bir mahpusun koğuşunda rahat hareket etmesine, sosyal faaliyetlerden ve alanlardan yararlanmasına olanak sağlayacak düzenlemeleri yapmamak onu yatağa mahkum etmek, fiili tecrit uygulamak anlamına gelmektedir. Bu özel ihtiyaçlar göz ardı edilemez. Göz ardı edildiğinde bu ihtiyaca sahip kişiler kötü muameleyle karşı karşıya kalırlar. Bu kötü muamelenin gerekçesi de “eşitlik” olamaz. “Eşitlikçi” değil “eşitleyici” bir yaklaşıma ihtiyaç vardır.⁸

Derneğimiz, özel ihtiyaçları olan mahpuslara yönelik çalışmalar yürütürken ihtiyaçlarının giderilmemesi yoluyla kötü muamele edilmesini engelleyebilmek ve özel ihtiyaçları olan mahpus gruplarının durumlarını ortaya koymak, sorunlarını görünür kılmak ve bu sorunlara çözüm önerileri sunmak amaçlarıyla hareket etmektedir. Bu mahpus gruplarının uğradığı hak ihlallerini ve

7 Bu konuda ayrıntılı bir yazı için bakınız Mustafa Eren, “Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar”, Teorik Bakış, sayı 4, Mayıs 2014

8 “Eşitlikçi değil eşitleyici yaklaşım” sözü derneğimizin 14 Aralık 2015 tarihinde gerçekleştirdiği “Ankara’da Hapishaneleri Konuşuyoruz” başlıklı sempozyumunda çocuk hakları konusunda çalışmaları ile bilenen avukat Seda Akço Bilen tarafından kullanılmıştır.

maruz bırakıldıkları kötü muameleyi geriletebilmek ancak bu ve benzeri çalışmalarla mümkün olacaktır.

Murat Yurtgöl'ü Sevgiyle Anıyoruz...

Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar'a yönelik çalışmalarımızın emekçilerinden olan ve "Ağırlaştırılmış Müebbet Hükümlüsü Mahpuslar Alt Ağı" temsilciliğimizi yürüten Murat Yurtgöl, 20 Temmuz 2015'te, Suruç Katliamında hayatını kaybetti. Kendisini sevgiyle anıyor ve ışıklar içerisinde uyumasını diliyoruz.

Mustafa Eren

CİSST/TCPS Yönetim Kurulu Başkanı

Şubat 2016

1. GİRİŞ

Hapishanelerde ayrımcılık, şiddet, aşağılanma ve cinsel tacize en çok maruz kalan gruplardan biri LGBTİ mahpuslardır. LGBTİ'lerin Türkiye'de genel olarak yaşadıkları sorunları düşündüğümüzde, hapishanelerde karşılaştıkları problemlerin katlanarak artacağını tahmin etmek zor değildir. Ulusal mevzuatta LGBTİ mahpusların özel ihtiyaçlarına yönelik bir politika olmamasının yanı sıra idari personel ve ceza infaz memurlarını bu hususta eğitecek bir program da mevcut değildir.¹ Bu sebeple LGBTİ mahpusların, infaz süresini insan haklarına ve onuruna uygun geçirmelerini sağlayacak koşulları yaratacak, bulundukları hapishanelerde güvenliklerini alacak, kendilerine özgü ihti-

1 Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, özel ihtiyaçları olan mahpuslarla ilgili olarak son yıllarda çalışmalar yürütmeye başlamıştır. Son olarak 2015 yılında basılı yayın haline getirilen YARDM adlı çalışmada LGBTİ mahpuslara da kısmen yer verilmiştir. Bu girişimler olumlu olsa da bu çalışmaların henüz yetersiz olması ve STÖ'leri bu sürece dahil etme konusundaki eksiklik nedeniyle eleştirilme açıktır.

yaçlarını karşılayacak, hapsedilme sonrasında topluma yeniden katılımları için programlar hazırlayacak, bu minvalde stratejiler oluşturacak ve tüm bunları uygulamaya geçirecek yöntemler geliştirmek elzemdir.

LGBTİ mahpusların sorunları, Türkiye'de LGBTİ hakları alanında çalışan dernekler ve aktivistler tarafından takip edilmiş, son yıllarda çeşitli çalışmalar ve makalelerle tartışma zemini bulmuştur.² Bu çalışmalar arasında Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği'nin (CİSST) 2013 yılında tamamladığı Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar Projesi³ kapsamında öne çıkmaktadır. Projenin dört ana grubundan (Engelli, LGBTİ, Yabancı, Yaşlı) biri olan LGBTİ mahpusların güncel sorunları proje süresince tartışılmış, hapisanede yaşanan hak ihlalleri üzerine metinler oluşturulmuştur. Araştırmanın verileri politika yapıcılara iletilerek konunun meclis gündemine taşınması sağlanmıştır. Bir diğer önemli çalışma ise Rosida Koyuncu'nun derlediği, LGBTİ mahpusların hapisane deneyimlerini aktardıkları *Voltaçark* isimli kitaptır.⁴

Türkiye'de LGBTİ Mahpus Olmak isimli bu çalışma, var olan araştırmalardan yola çıkarak güncel durum üzerine odaklanacaktır.

2 Bkz: Kaos GL, "LGBTİ Bireylerin İnsan Hakları Raporu", 2008; "Türkiye'de LGBTİ Mahpus Olmak, Homofobi Hem İçeride Hem Dışarıda", Bianet, 07.09.2013, Erişim Tarihi 17.02.2016.

3 Mustafa Eren'in koordinatörlüğü ile yürütülen projenin sonuç raporu: http://www.cezaevindestk.org/duyuru-105-ozel-ihhtiyaclari-olan-mahpuslar-projesi-sonuc-raporu_kasim_2013, Erişim Tarihi 19.05.2015.

4 Koyuncu, R. (2015), *Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak*, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

Mahpusların sesini duyurmak adına, üç seneyi aşkın süredir yürütülen mektuplaşma faaliyeti sonucunda spesifik konularda aktarılan mahpus anlatımlarına kitap boyunca yer verilmiştir. Bu süreçte ayrıca LGBTİ ve insan hakları alanlarında çalışan dernek, araştırmacı ve aktivistlerle çeşitli platformlarda bir araya gelinmiş, bilgi ve tecrübe paylaşımında süreklilik sağlanmıştır. Kitapta aktarılan verilerden bazıları ise soru önergesi, bilgi edinme başvuruları gibi yasal yollarla edinilmiştir.

2. SAYISAL VERİLER

Öncelikle Türkiye'deki LGBTİ mahpuslardan bahsettiğimizde tüm öznelerle eşit şekilde ulaşamadığımızı belirtmekte fayda var. Türkiye hapishanelerinde sorunlarını ve sayılarını öğrenebildiğimiz mahpuslar ağırlıklı olarak trans kadınlar ve eşcinsel erkeklerdir. Bu duruma sebep olan temel unsur hapishaneye giriş aşamasında, yerleştirmeye de etki eden görünürlüktür. Lezbiyenler, biseksüel kadın ve erkekler ayrımcılık ve kötü muameleden korunmak adına kimliklerini açıklamamayı tercih etmektedirler. Bu sebeple onlara dair verilerin yalnızca yasal yollarla değil, mektuplaşma ile de ulaşılabilirlikleri yok denecek kadar azdır. İnterseks bireylere dair ise ne Adalet Bakanlığı'nın paylaştığı verilerde ne de sivil toplum örgütlerinin elinde bilgi mevcuttur. Yine de trans kadın ve eşcinsel erkeklerin tecrübelerinin L, B ve İ için de çoğunlukla geçerli olabileceği ve/veya kendilerine özgü varyasyonları olabileceği aşîkârdır.

Önsözde de bahsedilmiş olan, hapishanelere ve mahpuslara iliş-

kin veriler elde edebilmenin zorluğu, söz konusu LGBTİ'ler olduğunda artabilmektedir. Adalet Bakanlığı, bilgi edinme başvuruları veya soru önergeleri olmadan LGBTİ mahpuslara ilişkin veri paylaşmamaktadır. Yasal yollarla dahi cüzi miktarda bilgi edinilebildiği göz önünde bulundurulduğunda, bu durum, LGBTİ mahpuslara ilişkin durumu değerlendirmeyi ve periyodik raporlama yapabilmeyi zorlaştırmaktadır.

Hapishanelerde tutulan LGBTİ'lere ilişkin ulaşılabildiğimiz ilk sayısal veriler CİSST'in de katkısıyla CHP milletvekili Melda Onur tarafından Adalet Bakanlığı'na verilen soru önergesinin cevaplarında mevcut. Bu cevapta 15 Nisan 2013 tarihinde Türkiye hapishanelerinde "farklı cinsel yönelimleri olan" 81 tutuklu ve hükümlünün bulunduğu ifade edilmiştir.⁵

5 Temmuz 2013 tarihinde CİSST'in Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne yaptığı bilgi edinme başvurusunun sonucunda ise 15 Mayıs 2013 tarihi itibarıyla Türkiye'nin 18 ayrı hapishanesinde 79 LGBTİ mahpus olduğu öğrenilmiştir, en yoğun LGBTİ nüfusu olan hapishaneler şu şekilde listelenmektedir:⁶

5 <http://meldaonur.net/?p=3207>

6 Mustafa Eren'in koordinatörlüğü ile yürütülen projenin sonuç raporu: http://www.cezaevindestk.org/duyuru-105-ozel- ihtiyaclari-olan- mahpuslar-projesi-sonuc-raporu___kasim_2013, Erişim Tarihi 19.05.2015.

Mahpus Sayısı	Hapishane Sayısı	Hapishaneler
11	1	Maltepe
9	1	Eskişehir
7	2	Antalya L, Metris 2
6	4	Alanya L, Ankara 2 L, Bafra T, Kocaeli 2 T
5	1	Çorum
4	1	Ankara 1 L
3	1	Kocaeli 1 T
2	2	Adana E, Buca
1	5	Afyonkarahisar E, Burdur E, Nevşehir E, Sivas E, Tokat T

2014 yılının Mayıs ayında yapılan bilgi edinme başvurusuna verilen cevapta Türkiye hapishanelerinde 95 LGBTİ mahpus olduğu bilgisi verilmiş fakat kaçının hangi hapishanede tutulduğu açıklanmamıştır. 20 Ocak 2016 tarihinde CİSST'in LGBTİ derneklerinden birer temsilciyle birlikte Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne yaptığı ziyarette LGBTİ mahpusların sayısının 137 olduğu öğrenilmiştir. Yine 2016 yılı başında yapılan bilgi edinme başvurularında Türkiyeli LGBTİ mahpusların kaçının hangi hapishanelerde tutulduğu, yabancı uyruklu LGBTİ mahpusların sayısı ve hangi hapishanelerde tutulduğuna dair sorular yanıtız bırakılmıştır.

2013 verilerine ilişkin LGBTİ mahpusların genel tablosu çıkarılmaya çalışılırken gözden kaçırılmaması gereken iki ayrıntı vardır:

1- Melda Onur'un soru önergesinde verilen cevaba göre 15 Nisan 2013 tarihinde LGBTİ mahpusların "22'si adam öldürme, 30'u

yağma, 14'ü hırsızlık, 6'sı uyuşturucu, 3'ü cinsel saldırı, 2'si konut dokunulmazlığını ihlal, 2'si başkasına ait kredi kartını izinsiz kullanma, 1'i kamu malına zarar verme, 1'i de yaralama filleri nedeniyle hapisanede tutulmaktadır". Bu cevaptan anlaşılacağı üzere LGBTİ bireylerin hapsedilmelerine sebep olan fillerinin başlıca nedenleri can güvenlikleri ve geçim kaynaklarından mahrum bırakılmalarıdır.

2- CİSST'in bilgi edinme başvurusuna 24 Temmuz 2013 tarihinde gelen cevap neticesinde varılabilecek bir çıkarım ise LGBTİ bireylerin yargılama süreçlerinde olumsuz ve ayrımcı tutumlarla karşılaşmaları hakkındadır. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün cevabında mahpusların 8'inin tutuklu 71'inin hükümlü olduğu görülmektedir. Yani LGBTİ mahpusların yaklaşık 10'da 1'i tutukludur. 17 Temmuz 2013 tarihli veriye göre ise Türkiye'deki mahpusların 26.809'u tutuklu, 105.419'u hükümlüdür. Bu da yaklaşık 5'te 1'i oranındadır. Bu rakamlar, LGBTİ mahpusların hükümlülük oranının mahpusların geneline oranla iki kat fazla olduğunu göstermektedir. LGBTİ mahpusların dava süreçlerine ilişkin veriye sahip olamasak da bu farklılıktan yola çıkarak LGBTİ bireylerin dava süreçlerinin diğer mahpuslara oranla hızlı işlediğini ve olumsuz önyargılardan kaynaklı olarak kısa süre içerisinde cezalandırıldıklarını söylemek mümkündür. Bu, ciddi ve araştırılması gereken bir iddiadır.

3. LGBTİ MAHPUSLARIN ÖZEL İHTİYAÇLARI, YAŞADIKLARI ZORLUKLAR VE KONUYA GETİRİLEN ÖNERİLER

Türkiye'deki LGBTİ mahpusların anlatımlarına baktığımızda, onları diğer mahpuslardan ayıran temel, yaşamsal ihtiyaçları olduğunu görmekteyiz. Bu ihtiyaçlar çeşitli ülkelerde benzerlik gösterse dahi, onları karşılamak adına ülkelerin geliştirdiği yöntem ve stratejiler farklılaşmaktadır. Bu stratejilerin başında da karar verici mekanizmaların sivil toplum örgütü ile işbirliği yapması ve LGBTİ mahpusları da sürece dahil ederek kendilerine özgü ihtiyaçlarının LGBTİ mahpuslara dair yapılabilecek tüm düzenlemelerde göz önünde bulundurulması gelir. Bu sebeple, kitabın bu bölümünde değinilen spesifik ihtiyaç ve sorunlardan sonra farklı ülkelerden işbirliği ve hassasiyeti vurgulayan örnekler yer almaktadır.

LGBTİ mahpusların yaşadıkları sorunların başında yerleştirilmeleri ile ilgili izlenen yöntem gelmektedir. Türkiye hapishane-

lerinde trans kadınlar, cinsiyet geçiş sürecini tamamlayıp resmi kadın kimliğine sahip olmadıkları sürece kadın hapisanesine yerleştirilmezler. Erkek hapishanelerine götürülen trans kadın ve açık kimlikli eşcinsel erkekler de, heteroseksüel erkeklerle aynı koğuşlara konmazlar. Kendileri için oluşturulan koğuşa/koğuşlara konulabildikleri gibi sayının yetersiz olması durumunda tekli hücrelerde de tutulabilmektedirler. Lezbiyenler, biseksüel kadınlar ve cinsiyet geçiş sürecini tamamlayarak resmi erkek kimliği almış olmayan trans erkekler kadın hapishanelerine yerleştirilmektedir. Hapishanede yaşanabilecek ayrımcılık, yalnızlaştırma, aşağılama, istismar ve cinsel taciz/tecavüz göz önünde bulundurulduğunda LGBTİ mahpusların cinsel yönelim kimliklerini açıklamamaları anlaşılır bir durumdur. Bu bağlamda biseksüel ve eşcinsel erkekler açık kimlikli değillerse erkek hapishanelerinin erkek koğuşlarında kalmaktadırlar.

Trans kadınlar ve eşcinsel erkeklerin erkek hapishanelerine konulması yapısal ve pratik birçok soruna yol açar. Heteroseksüel erkek mahpusların ihtiyaçlarına göre tasarlanmış olan hapishanelerde trans kadınlar ihtiyaçlarını karşılayamazlar. Örneğin erkek hapishanelerinin kantinlerinde cımbız, ağda, kadın iç çamaşırı, topuklu ayakkabı, makyaj malzemeleri gibi ürünler satılmadığı için trans kadınlar bu tip ihtiyaçlarından mahrum kalabilmekteler.⁷

Moralmen kötüyüm. Bir eşya yardımı yapan arkadaş vardı. O da artık yok. Yolladığı kargoyu geri yollatmış

7. "Mahpusa Cımbız ve Makas Neden Verilmez!", 08.08.2014, Hapiste LGBTİ Blogu, Erişim Tarihi 31.05.2015.

yeni gelen 1. Müdür (...) Kantinde zaten kadın iç çamaşırı, kadın ürünü satılmıyor. İnan bunaldım. (D. Ç., Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

Yukarıdaki alıntıda kantinde satılmayan ihtiyaçların yanı sıra kargoların engellenmesi konusu da geçmektedir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, hapishanenin bulunduğu şehrin sınırları içerisinde yollanan kargoların hapishanelere kabul edilmemesi kararını almış ve bu durum zorunlu ihtiyaçlarının bir kısmını sadece kargo yoluyla karşılayabilen LGBTİ mahpusları doğrudan etkileyen bir sonuç yaratmıştır.

Ayrıca bulunduğum kurum, mevzuat ve kurallar gereği (İstanbul içi) tarafımıza gönderilen kargolarımız geri iade ediliyor. Bu konuda şehir dışı gönderilen kargo kabul ediliyor. Ayrıca dernekten LGBTİ bireyler için kıyafetler geldiği zaman kapıdan görevliye teslim edilmesi durumunda tarafımıza ulaştırabilirsiniz. (R.S., Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

Ayrıca hapishanelerin genel yapısı itibariyle, kimliklerinin görünürlüğü diğer erkeklerin/erkekliklerin içinde erimesi beklenen trans kadın ve eşcinsel erkeklerden, erkek gibi yaşamaları, erkek kılık kıyafeti giymeleri, saçlarını kestirmeleri istenebilmektedir.

Bana gönderilen kadın elbiselerini içeri almıyorlardı. Burası erkek cezaevi kadın kıyafeti alınmaz, dediler. "Sen de erkek elbiseleri giy!" demelerine rağmen erkek elbisesi giymedim. Bu nedenle de 40 gün boyunca yıkanmadım, üstümdeki elbiseleri de hiç çıkarmadım.

Eğer elbiselerimi çıkarırsam odada arama bahanesiyle gelip alırlar diye korktum. Bu yüzden hiç erkek elbisesi giymedim.⁸

Türkiye toplumunda LGBTİ bireylerin sağlığa, adalete, çalışma hayatına, öğrenime ve daha birçok alana erişmekte karşılaştıkları engeller, hapishanelerde daha yıkıcı sonuçlar doğurmaktadır. “Güvenlik gerekçesiyle” diğer mahpuslarla karşılaşmalarının önüne geçmek adına tek kişilik hücrede tutulan LGBTİ’lerin havalandırmaya tek başlarına çıkarılmaları, koğuştaki kalan LGBTİ’lerin diğer mahpuslarla havalandırmada bir araya getirilmemeleri ya da kurslara, iş atölyelerine çıkarılmamaları bu duruma örnek verilebilir.

Özel ihtiyaçlar hakkında idari ve yasal eksikliğin yarattığı boşlukları sivil toplum doldurmaya çalışılmaktadır. Aileleri ve yakın çevrelerinden maddi, manevi ya da hukuki destek alamayan mahpuslar, ihtiyaçları için LGBTİ ve insan hakları derneklerine mektuplarla ulaşabilmekte ve ihtiyaçlarını belirtebilmektedir.

3.1. Adalete Erişim

LGBTİ’ler yalnızca hapsedildikleri süreçte değil, toplumsal hayatta da adalete erişim konusunda sorunlarla karşılaşır. Bu sorunların başında kolluk kuvvetlerine şikâyetlerini ilettiklerinde maruz kalabildikleri sözel, fiziksel saldırılar gelmektedir. Ayrıca

8. Koyuncu, R. (2015:109), **Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak**, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

hukuki süreçte ayrımcılığa uğramaları da adalete erişme yolunda bir engeldir. LGBTİ'lerin adalete erişimde karşılaştıkları sorunlar, mahkeme sürecinde cezalarının karara bağlanmasına da etki edebilmektedir.

En basitinden, mahkemede söz hakkın yok. Yaptığın savunmanın hiçbir hükmü yok. Savcı ve hakimlerin gözünde potansiyel suçlu, cani, canavar olarak görülüyorsun. Aşağılık bir insan olarak yargılanıyorsun. Her davranışlarında hissettiriyorlar. Söz konusu olan bir travestiye, yasalarda kanaat cezası olmasa da kanaat cezası veriyorlar. Hiçbir delil olmadığı halde, sadece olay yerinde bulunduğum için suçlandım. Birkaç kişinin hakkımda yalancı şahitlik yapmasıyla, olay üstüme yıkıldı. İşlemediğim bir suç yüzünden ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası aldım. Bu kadar ağır bir cezayı hakim kanatıyla travesti olduğum için bana verdiler.⁹

Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 17. maddesinde "Hiç kimsenin özel ve aile yaşamına, konutuna veya haberleşmesine keyfi veya hukuka aykırı olarak müdahale edilemez; onuru veya itibarı hukuka aykırı saldırılara maruz bırakılamaz. Herkes bu tür saldırılara veya müdahalelere karşı hukuk tarafından korunma hakkına sahiptir" demektedir. Sözleşmenin 10/1 maddesi de "Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkes, insani muamele ve insanın doğuştan sahip olduğu insanlık onuruna saygı görme hakkına sahiptir" der. Türkiye'nin de imzacı olduğu bu

9. A.g.e., s. 115-116.

sözleşme¹⁰ ayırım gözetmeksizin tüm insanlara eşit davranılmasını ve tüm mahpusların insanlık onuruna saygı gösterilmesi gerektiğini belirtmektedir. Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ayrımcılığı da bu kapsamda görülebilir ve LGBTİ bireylere yönelik ayrımcılık da uluslararası bu sözleşmeler gereği kabul edilemez.

LGBTİ mahpuslar hapsedildikleri süre içerisinde de adalete erişmede sorunlar yaşamaktadır. Avukata ve hukuki yardıma ulaşmakta yaşadıkları sorunların¹¹ yanı sıra, hapishane içerisinde ihlal edilen hakları veya uğradıkları saldırılar ile ilgili başvuruları da homofobik, transfobik tutumlara ya da kökleşmiş olumsuz önyargılara bağlı olarak sonuçsuz bırakılabilmektedir.

Toplum, özgür hayatta nasılsa hapishanede de aynı. Hakaret, sözlü taciz, aşağılayıcı tavır ve davranışlara maruz kalıyoruz. Hapishanede gardiyanlar tarafından elle tacize uğruyoruz. Şikayet etsek, hiçbir sonuç almıyoruz. Yaşadığım bir olaydan bahsedeyim. Samsun Hapishanesi'nde bir gardiyanın cinsel tacizine maruz kaldım. Şikayet ettim. Sperm kalıntılarını, delilleri, kendi ellerimle teslim ettim. Yargılama süresince 1 yıl tutuklu kaldı. Yargılama sonucunda çıkan kararda, gardiyana "zorla değil, gönül rızasıyla olmuştur" diyerek beraat verdiler. Darp raporlarımı hiçe saydılar. Hakim "gardiyanın görevine iadesine, tutuklu kaldığı sürenin tanzimine

10 <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/53-73.pdf>

11 Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç ile Mücadele Ofisi (2013: 105), Özel İhtiyaçlara Sahip Mahpuslar Üzerine El Kitabı, çev. Ömer B. Albayrak, CİSST, İstanbul.

ve tazminat verilmesine" karar verdi. Hani adalet? Tacizci bir gardiyan için nasıl tekrar "göreve iade" kararı veriyorlar, anlamış değilim. Rahatlıkla bu kararı verebiliyorlar çünkü onların gözünde biz eşcinseller potansiyel suçluyuz.¹²

Efendim;... Çok üzülüyorum ki; cinsel istismara uğradıysan haklı ve mağdursan, malesef ki sorunlusun. Malesef ki; kötüsün malesef ki; tüm yasal hak ve hürriyetlerinden yoksunsun. Malesef ki resmen bir hedefsin...Cezaevlerinde... Diyorum... Çünkü beyan ettiğim tüm bu somut mağduriyet ve işkenceleri bizzat yaşayan bir TRANS bireyimdir (A.,Trans Kadın, Alanya L Tipi).

Efendim! Bir yandan; Hem "cinsel istismara" maruz kalmak hem bu çirkin olayı yargı şikayetimden dolayı tarafıma kesinlikle etik olmayan bir çok DİSİPLİN CEZASI yağdırılması, hemde şuanki YASAL HAKKIM DENETİMLİ SERBESTLİĞİME bu disiplin cezalarının engel gösterilerek ÖZGÜRLÜĞÜMÜN KISITLANMASINI zaten bir İNSANLIK AYIBI görmekteyimdir. Öte yandan ise, yaşamakta olduğum kesinlike anlatmaktan korktuğum mağduriyetlerim; Beni adeta YAŞAMAKTAN BEZDİRMİŞTİR. Buradan kesinlikle gerek can güvenliğim, gerekse yaşamış olduğum mağduriyetlerden dolayı nakil olup, gitmem gerekmektedir. (A. Trans Kadın, Kocaeli 2 No'lu T Tipi Hapishanesi)

12 Koyuncu, R. (2015: 116), **Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak**, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

Ayrıca sana anlattığım ringteki askerlerin bana yaptıkları olaya bildiğin, tanıdığın zaten (...) şahit oldu. İşte bizlerin şikayetin bakan söz konusu insanların vicdanlı olup adli kararlar vermeleri önemli. Söz konusu yazıştığın (...) de komutanla tek başınayken daha önce tartışmış hakaret yemiş, ve komik olan komutan askerleriyle beraber tutanak tutup "bana hakaret etti" diye (...) mahkemeye verdi. Yani (...) komutana hakaret etmiş gibi mahkemede ceza aldı. Yani suçsuz olana ceza verildi. Usulsuz yalan dolu ve yalancı şahitlerle anlayacağın bize geldi mi haksız yere var biz mağdur olunca bizi savunan adalet keşke asker ve komutanları savuncuğu gibi bizi de savunsa. Yani tarafsız, adil, insani hak hukuk bizlerin bu ülkede olması önemli. (R. S. Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

LGBTİ mahpusların adalete erişimi konusunda sivil toplum desteğine bir örnek ABD'de Sylvia Rivera Hukuk Projesi isimli kolektifin geliştirdiği *Mahpus Hakları Projesi*'dir. Bu proje ile güvenlik, sağlık hakkına erişim, cinsiyet geçiş süreci gibi konularda düşük gelirli ve beyaz olmayan LGBTİ mahpuslara danışmanlık hizmeti verilmiştir. Ayrıca 60 trans mahpustan oluşan *Mahpus Danışma Komitesi* hayata geçirilmiştir. Bu komitenin önerileri ve alternatif yöntemleri ışığında ABD'de tutuklanan, kefalet için tutulan ve hapsedilen transların sayısında azalma olmuştur.¹³

13 Algan, A., (2015: 204), *LGBTİ, Yabancı Uyraklı ve Engelli Mahpuslar İçin Uluslararası İyi Örnekler ve Öneriler*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

LGBTİ mahpusların adalete erişimleri konusunda yapılan çalışmalardan bir diğer önemli örnek ise Amerikan Sivil Özgürlükler Birliği (*American Civil Liberties Union*) ve Lezbiyen Hakları Merkezi'nin (*National Center for Lesbian Rights*) ortaklığıyla hazırlanan *Haklarını Bil: Trans Mahpusları Korumak için Yasalar, Mahkeme Kararları ve Öneriler* kitapçığıdır. Bu kitapçık ile trans mahpuslar, haklarını ve haklarının ihlal edilme durumunda kimlere nasıl başvurular yapacağını öğrenebilmektedir.¹⁴

Öneri

LGBTİ mahpuslara hapis haneye girdikleri andan itibaren hukuki danışmanlık verilmeli, haklarının ne olduğu, bir hak ihlali ile karşılaştıklarında hangi mercie, nasıl başvuru yapacakları anlatılmalı ve bu bilgilerin yer aldığı kitapçıklar hazırlanmalıdır. Ek olarak LGBTİ bireylerle çalışan uzmanlaşmış örgütlerin ve derneklerin isimleri, çalışma alanları ve iletişim bilgileri verilmelidir. Böylesi bir çalışmada sivil toplumla işbirliği kaçınılmazdır.

LGBTİ bireylerin, soruşturma ve kovuşturma süreçlerinde yaşadıkları adalete erişim sorunlarının ortadan kalkabilmesi için kolluk kuvvetlerinin, avukatların, yargı mensuplarının ve hapis hane personelinin katılacağı eğitim paketleri hazırlanmalıdır. Bu eğitim paketleri LGBTİ'lere yönelik ayrımcılık ve önyargıyı ortadan kaldırmayı hedeflemelidir. Bu amaçla, ilgili STÖ'ler, barolar başta olmak ilgili meslek örgütleri ve devletin ilgili birimleri ortak çalışabilmelidir.

14 A.g.e., s. 204.

3.2. Fiili Tecrit

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, CİSST'in yapmış olduğu bilgi edinme başvurularından birini, LGBTİ mahpuslar "ortak kullanım alanı ve sosyal faaliyetlere çıkartılırken diğer hükümlü ve tutuklularla bir araya gelmeyecek şekilde planlama yapılır" diyerek cevaplamıştır.¹⁵ LGBTİ mahpusların bir kısmının tek kişilik hücrelerde tutulduğunu ve bu süreç içerisinde ortak alanlar ya da sosyal faaliyetlerde diğer mahpuslarla bir araya getirilmediğini göz önünde bulundurarak, cezalarına ek olarak "tecrit" e maruz kaldıklarını söylemek mümkündür. 79 LGBTİ mahpusun 18 ayrı hapishaneye dağılımının verildiği yukarıdaki tablo hatırlanırsa, 5 hapishanede sadece 1 tane LGBTİ mahpus olduğu görülecektir. Bu mahpuslar, CTE'nin planlaması gereği tüm infaz süresince tek tutulacaklardır. Fiili anlamda bir tecrittir söz konusu olan. LGBTİ mahpuslar, tutuldukları hapishanede kaç kişiye ancak o kadar kişi ile bir araya gelebilme ihtimali vardır. Bazen o hapishanede kaç kişi oldukları da fark etmez yine tek tutulurlar.

8 ay boyunca avukat görüşü hariç olmak üzere, kapatıldığı 7 metrekairelik hücrelerinden dışarıya çıkarılmayan eşcinsel bir mahpusun başvurusu üzerine Türkiye'nin 2012 yılının Ekim ayında AİHM tarafından mahkûm edilmiş olması bu hususta önemli bir göstergedir.¹⁶

15. Bilgi Edinme Başvurumuza 24.07.2013 tarihinde gelen cevap. Adalet Bakanlığı'ndan LGBT Mahpuslara İlişkin Başvurumuza Cevap Var, 25.07.2013, Hapiste LGBTİ Blogu, Erişim Tarihi: 17.02.2016

16. "Cezaevinde 'Ötekî' Olmak Çok Zor" 07.11.2013, Radikal Gazetesi, Erişim Tarihi 19.05.2015

11 yıldır hapishanedeyim, 9 yıldır tek başıma tecrit ortamında tutuluyorum. Cezam ağırlaştırılmış müebbet olduğu için yasal kısıtlamalar var. Ama eşcinsel olduğum için, ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerine tanınan kısmi haklardan da mahrum bırakılıyorum. Hiçbir sosyal aktivitem yok. En basiti, kütüphaneye bile çıkamıyorum. (...) Günde 1-2 saat havalandırma hakkı veriyorlar. Tek başıma odanın önündeki beton zemine çıkıp içeri giriyorum. Günümün 22-23 saati 10 metre karelik tecrit odasında geçiyor, hareket alanım kısıtlı. Dış dünya ile tek bağlantım televizyon. Sıkıntımı, derdimi paylaşacak kimse yok. Ancak mektupla derdimi paylaşabiliyorum. Onu da birkaç arkadaşına yazabiliyorum. Ne yazsam yasak, yazılacak olanlar kısıtlı. Burası hapishane. Aile yok, gelen yok, ziyaret yok, para yok.¹⁷

Zindan içinde zindan yaşıyorum zindandan çıkıp çıkmamak ayrı; ancak zindan içindeki zindandan çıkmak ve kendim olmak istiyorum. Sizlerin yardımınıza ihtiyacım vardır. (A. G., Trans Kadın, Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Hapishanesi)

Bu konudaki en güncel veriyi 2015'in Temmuz ve Ağustos aylarında Alanya L Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulmakta olan LGBTİ mahpusların mektuplarından edinebilmek mümkün. Mahpuslar yazdıkları mektuplarda hapishanenin kapasitesinin dolu olmasından dolayı kendilerine koğuş açılmadığını ve bu

17 Koyuncu, R. (2015:116-117), **Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak**, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

hapishanede tutulan LGBTİ'lerin tümünün tekli hücrelerde tutulduğunu belirtmektedirler. Bu durum, LGBTİ mahpusların tecrit edilmelerinin yanı sıra hapishanede kapasite sorunu yaşandığında, aslında bir disiplin cezası olan tekli hücreye alma uygulamasının ilk “kurbanları”nın LGBTİ mahpuslar olduğunu da göstermektedir.¹⁸

Beni sorarsanız inanın artık dayanacak gücüm kalmadı. Çok daraldım (...) yaklaşık bir senedir hücrede yatıyorum ya inanın artık takatim kalmadı. Günde 1 saat hava alıyorum. Hiç bir şekilde güneşten faydalanamıyorum. Hareket edemiyorum. Yalnızca 8 adımlık bir odada 23 saat boyunca kalmak artık ağır geliyor. Aşırı yoğunluktan bahsediliyor, bizlerin can güvenliğinden bahsediliyor vs. vs. Bunlar bizlerin tecrit edilmesi için bir sebep değil ki. Toplamda evet 14-15 kişiyiz. Bizim kaldığımız blok 10 kişilik ve 10 kişi de raporlu eşcinseldir. (...) Madem ki can güvenliğimiz için neden o halde tecrit ediliyoruz? Bu durum hayatımızı tehdit etmiyor mu? Bir arkadaşımıza en ufak bir şey olsa kalkıp acil çağrı butonuna basacak dermanı kalmasa ve kötü bir şey olsa o zaman ne olacak? Tamam kurumun kapasitesi dolu olabilir. O halde çıkıp sevk istediğimiz zaman Bakanlık diyorlar ama Bakanlığa ulaşamıyoruz ki. Bir şekilde önümüz kesik. Yani yapacak hiçbir şeyimiz yok. Tek çare bizler için koğuş sistemi bulunan, daha insani

18. “Alanya’da LGBTİ Mahpuslar Tekli Hücrede Tutuluyor”, Bianet, Erişim Tarihi 09.01.2016

yaşam koşulları bulunan ve en önemlisi bizleri olduğumuz gibi kabul edecek bir kuruma acil olarak nakil gitmek. Hoş kaç aydır siz olun biz olalım çabalıyoruz ama yok olumlu bir sonuç yok. Çok mu zor? Değil inanın 2 satırlık bir yazıya bakıyor ama yok... (Ü. P., Eşcinsel Erkek, Alanya L Tipi Hapishanesi)

30.08.2015

Öncelikle mektubuma cevap verdiğiniz için size
dürekten teşekkür ederim. Yaptığımın baş-
vuruların dilekçe numaralarını araştırdım fakat bul-
madım. Sizi temin ederim ki gerçekten yerlere başvuru
larda bulundum. Ceza infaz kurumunda kaç tane LGBT
mahkumu bulunduğunu bilmiyorum. Ama 10 kişinin üze-
rinde olduğundan eminim. Hepimiz farklı bloklarda kaldığı-
mız için iletişim kurmamız çok zor oluyordu. Şahane
İdaresi sizlere kaçış sağlamıyor. Bundan adalet be-
kanlığının haberi vardır. Diye söylüyorlar. Ama şundan
emin olun ki bizlere kaçış sağlamak için hiçbir çaba
göstermiyorlar. Bu durumun ne kadar süreceği hakkında
bir bilgi verilmedi. Fakat yönetimin düşüncesi böyle gelmiş
böyle gidecek gibisinden. Türkiye'nin hiç bir ceza infaz
kurumunda böyle bir sistem yoktur. Biz mahkumların
burada elleri kolları bağlıdır. Tek umudumuz sizsiniz.
Buradan başka bir cezaevine sevk yapma hakkımız
elbette vardır. Fakat sevk ücretleri çok pahalıdır. Bun-
ları karşılayacak gücümüz yoktur. Bir önceki mektu-
bunda bir bardak çaya hasret LGBT mahkumların-
dan bahsetmiştim. Kaldı ki sevk ücretlerini karşıla-
yacaklar imkansıza. Sizlerden tek talebimiz bir kağısu-
muzun olmasıdır. Bizleri burada tutmaya hakları yoktur.
Örnek veriyorum; Herhangi bir kağısta iki kişi kavga
ettiği zaman idare onlara hücre cezası veriyor.
Onlarda hücre cezalara infaz etmek için bizim
kaldığımız tekli odalara gelip belli bir süre kalıp
tekrar kağıslarına gidiyorlar. Yani size anlatmak istedi-
ğim bu tekli odaların (hücrelerin) yapılış amacı ağır la-
tırlanmış müebbet ve hücre cezalara içindir. Sizlerden
başka bir talebimiz yoktur sadece bir kağısumuzun
olmasını istiyoruz.

Şimdiden emeklerinizi ve gayretlerinizi den dolayı size
çok teşekkür ederim.

ŞİRVİ ve SAĞGILARIMLA

LGBTİ mahpusların diğer mahpuslarla bir araya getirilmeyecek şekilde yerleştirilmesi diğer mahpuslardan gelebilecek cinsel şiddetin önüne geçebilse de, aynı sebepler öne sürülerek havalandırma, atölye, kurs ve etkinliklerden faydalandırılmamaları veya diğer mahpuslardan çok daha az faydalandırılmaları ayrımcılıktır ve kötü muamele olarak nitelendirilmeye açıktır.

Adalet Bakanlığı'nın "Ceza İnfaz Kurumlarında Ruh Sağlığı ve Bağımlılık Hizmetlerinin İyileştirilmesi Teknik Destek Projesi" kapsamında hazırladığı Ruhsal Sorunlara Bireysel Müdahale ve Uygulama Rehberi'nde LGBTİ mahpusların yaşayabileceği tecritin önüne geçmek için şöyle bir madde eklemiştir: "Eğer hükümlü tek başına bir ortamda kalmak istiyorsa, izole olabilecekleri bir ortam sağlanabilir. Ancak iyileştirme etkinliklerine katılımı güvence altına alınmalı, disiplin cezası almış hükümlü uygulamaya maruz kalmamalarına özen gösterilmelidir."¹⁹ Rehberde yer alan bu maddenin uygulamaya geçirilmesi aciliyet taşımaktadır.

Canım senden bir isteğim olacak bari buna tamam de yani ayol. Kaldığım odada TV yok, radyo yok canım but²⁰ sıkılıyor, sana bazı sanatçıların şarkılarını yazacam bana şarkı sözlerini, internetten çıkarıp yollar mısın en azından şarkı türkü söyleyerek vaktimi geçireyim bu iyiliği bana yaparsan gerçekten sevinirim.(S.K., Trans Kadın, Maltepe 1 No'lu L Tipi Hapishanesi)

19 Ögel, K., (2015:169), **Ruhsal Sorunlara Bireysel Müdahale Uygulama Rehberi**, Project Group.

20 But: LGBTİ kültüründe jargon olan Lubunca'da büyük anlamında kullanılmaktadır. <http://lubuncasozluk.blogspot.com.tr/>

İtalya'da bir sivil toplum derneği olan *Libellula Associazione di Volontariato* temsilcisi Leila Dainasi Rebibbia Hapishanesi'nde tecridi engellemek için aldıkları önlemleri şu sözlerle açıklıyor: "Cezaevlerindeki transseksüellerin etnik gruplar oluşturarak kendi aralarında son derece şiddetli çatışmalar çıkarmaları oldukça sık rastlanan bir durum. Sonuç olarak kendi aralarında görüşmeleri yasaklanıyor ve havalandırma saatlerinde Rebibbia Cezaevi Kurumu'nun diğer bütün mahpuslarla sosyalleşme olanakları ortadan kaldırılıyor. Çatışmalar genellikle basit sebeplerden dolayı çıkıyor. Libellula Derneği'nin son yıllardaki önerileri arasında yer alan, bir psikolog, bir eğitimci, bir avukat ve bir kültürel arabulucudan oluşan, özel bir ofis oluşturularak, izolasyona maruz kalmadan ceza sürelerini tamamlamaları amacıyla mahpusların farklı platformlarda dinlenmesi sağlanmıştır."²¹

Türkiye'den bir iyi uygulama örneğini ise CİSST'in kurucularından Zafer Kırac dile getirmektedir. Kırac, 28 Aralık 2015 tarihinde "Ankara'da Hapishaneleri Konuşuyoruz" başlıklı konferansta ziyaret ettiği bir hapishanede tek olan bir trans mahpusun izole edilmek için kuaförde çalıştırıldığını belirtmiştir. Böylece mahpus hem çalışarak maddi olanak yaratmakta hem de tecrit edilmemektedir.

Hapishane otoritelerinin bu konuda yapması gerekenlere dair Birleşmiş Milletler'in önerileri şu şekildedir: "[Hapishane otoriteleri] LGBTİ mahpusların ayrımcılığa tabi tutulmaksızın tüm cezaevi etkinliklerine katılımlarını ve bu etkinlikler esnasında şiddet

21. Daianis, L., (2015: 107), *Roma Rebibia Cezaevi Yeni Kompleksi ve Napoli Cezaevi Deneyimleri*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

ve tacize karşı korunmalarını sağlamalıdır. Cezaevine yeni giren mahpusların kendilerini tecavüzden ve cinsel saldırıdan korumaları için verilen oryantasyonu da içeren, cezaevlerinde tecavüzü önlemeye yönelik özel programların oluşturulması düşünülmelidir. Bu programlar LGBTİ olan ya da öyle algılanan mahpusların korunmasına yönelik özel unsurlar içermelidir. LGBTİ mahpuslara yönelik özel danışmanlık programları oluşturulmalıdır. Bu türden danışmanlık, entegrasyon, güvenlik, sağlık ve ilgili konulara eksiksiz olarak yönelmeli, özellikle de cezaevinde ya da cezaevine girmeden önce aşağılanmaya, cinsel tacize ve tecavüze uğramış kişilere uygun destek verilmesi sağlanmalıdır”²²

Aile Bağları

LGBTİ mahpusların, aileleri ve yakınlarına açık olmamaları veya açıldıklarında reddedilmeleri sebebiyle, onlarla hapisane sürecinde kurdukları ilişki diğer mahpuslara göre daha zayıf olmaktadır. Türkiye’de eşcinsel evliliğin yasal olmaması sebebiyle de LGBTİ mahpusların eşleri sıklıkla hapisane ziyaretine gidemekte, gitseler dahi evli mahpuslar için geçerli olan eş görüşmesi “ödülünden” faydalanamamaktadır.²³ Aileleri, yakın çevreleri ve

22 Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç ile Mücadele Ofisi (2013: 117), Özel İhtiyaçlara Sahip Mahpuslar Üzerine El Kitabı, çev. Ömer B. Albayrak, CİSST, İstanbul.

23 Eş görüşü, “Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik” kapsamında 7/1-A Maddesinde “Kapalı ceza infaz kurumlarındaki evli hükümlü ve tutuklulara, kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın eşleri ile mahrem görüşme” olarak açıklanmıştır ve bu madde kapsamında bir ödül olarak uygulanmaktadır.

arkadaşlarından uzak olmaları zaten tecride maruz kalan LGBTİ mahpusların yalıtılmışlık hissini daha da arttırmaktadır. Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği'nden Selin Berghan bu durumu şu sözlerle aktarmıştır: "Birçok trans kadın mahpus ailesi tarafından ziyaret edilmez ve hatta onlardan mektup almaz. Eğer dışardaki arkadaşları da ziyaret etmiyor ya da edemiyorlarsa, bu zaten tecrit anlamına gelmektedir. 11 yıldır gelenim gidenim yok diyen bir mektup var. Geçimini boncuklarla eliş yapıp sağlayan bir trans kadın... Yaptıklarını satamazsa parası yok. Bize mektup yollamak için parası yok. Bir de bunun üstüne fiziksel tecrit eklenince, hayatla tüm bağları koparılmış oluyor."²⁴

*Fındıkzade'nin kızları her hafta Metris'e görüşüme geliyorlardı. Ben bunu asla unutmam. İnsanın arkadaşı zor anlarında belli olur, onlar olmasaydı kendimi çok yalnız hissederdim ve kötü bir ruh halinde olurum. Onlar benim ikinci ailemdi.*²⁵

İnanın 2 ay geçti. Bir bardak çay içemedim. Bir paket deterjan, sabun alamadım. Hiçbir temizliğimi yapamadım. Benim sizlerden başka kimsem yoktur. Bana bir kereye mahsus yardımcı olur musunuz. Bu mektubu utana sıkıla ağlayarak gözyaşlarımla yazdım. Çok çaresizim. Ne yapacağımı bilemiyorum. (R. A., Eşcinsel Erkek, Eskişehir H Tipi Hapishanesi)

24 Berghan, S., (2015: 102-103), *Türkiye'de Trans Kadın Mahpusları, Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak* içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

25 Koyuncu, R. (2015:52-53), *Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak*, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

Türkiye'de LGBTİ ziyaretçiler de hapishaneye yakınlarını ziyarette gittiklerinde hapishane personelinin olumsuz tutumlarına maruz kalabilmektedir. Ziyaretlerde arama yapacak infaz koruma memurunun cinsiyeti (örneğin mavi kimlikli bir trans kadını arayan erkek personel) sebebiyle sorun çıkabilmekte ve aramalarda yaşanan sıkıntılar arkadaş ziyaretlerinde azalmaya neden olabilmektedir.

LGBTİ mahpusların yalıtılmışlık durumu ile mücadele etmek adına, Meksika, Kosta Rika ve İsrail'in aralarında olduğu bazı ülkeler heteroseksüel çiftlere verilen hakları, gey ve lezbiyen çiftlerin eş ziyaretlerinde de sağlamaktadır.²⁶ İtalya'da da ailesi ziyaretine gelemeyen mahpusların aileleriyle görüşmeleri için Skype odaları bulunmaktadır.²⁷

Öneri

LGBTİ mahpusların yerleştirilmesi konusunda temel ilkelerden biri olan güvenliklerinin sağlanması konusunda düzenlemelerin yapılması önemlidir fakat bu düzenlemeler mahpusun yalıtılmışlığını arttırmamalıdır. Güvenlikle ilgili alınacak önlemlerin yanı sıra LGBTİ mahpusların sosyalleşmeleri için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Atölye ve kurslardan LGBTİ mahpuslar da yararlanmalı, hapishane

26. Algan, A., (2015: 202), *LGBTİ, Yabancı Uyruklu ve Engelli Mahpuslar İçin Uluslararası İyi Örnekler ve Öneriler*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

27. Zeynep Alpar, *Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar ve İlgili Sivil Toplum Örgütleri Ağt Projesi Raporu 2015 Erişim*, 8 Temmuz 2015

koşullarının yetersiz kaldığı durumlarda çeşitli dernek ve üniversite kulüpleri işbirliği ile atölye ve etkinliklerin yapılmasına zemin yaratılmalıdır.

Yerleştirilmelerinde LGBTİ mahpusların da kaygı ve görüşleri dikkate alınarak düzenlemeler yapılmalı, "kapasite doluluğu" gibi gerekçelerle mahpusların isteği dışında tekli hücrelerde tutulmaların önüne geçilmelidir.

LGBTİ mahpusların aile ve akrabalarıyla ilişkilerinin sınırlı ve eş görüşmesinden faydalanmalarının imkânsız olduğu göz önünde bulundurularak, dış dünya ile temasını arttırmak için çaba gösterilmeli ve bu konuda çeşitli düzenlemeler yapılmalıdır. Ziyaretçisi gelemeyen LGBTİ mahpuslar yakınları ile skype görüşmesi yapabilmelidir. Evli mahpuslar için geçerli olan eş görüşmesi ödülünden LGBTİ mahpuslar da faydalanabilmelidir.

3.3. Kötü Muamele, Taciz ve Tecavüz

Bölüm başında da belirtildiği gibi, Türkiye'de trans kadınlar ve açık kimlikli eşcinsel erkekler, erkek hapishanelerinde tutulmakta ve gerek koğuşlarda gerekse de ortak kullanım alanlarında diğer mahpuslarla bir araya getirilmemektedirler. Bu nedenle olası kötü muamele, taciz ve tecavüzün mahpuslardan ziyade infaz koruma memurları ve dış güvenlik ile sevkten sorumlu jandarma tarafından gerçekleştirilmesi söz konusudur. Bu konuda mahkemeye de intikal etmiş ve personelin ceza aldığı taciz, tecavüz vakaları da söz konusudur.

2006 yılından beri hapishanede tutulan kötü muamele ve ayrımcılığa uğrayan, taciz ve tecavüze maruz kalan, yaşadıklarını mahkemeye de taşıyıp personelin ceza almasını sağlayan, ancak bundan sonra hapishane yaşantısı daha da çekilmez hale gelen A.'nın yaşadıkları bu konuda açık bir örnek oluşturmaktadır:

Efendim 2006 yılında İzmir-Buca Kapalı Tutuk evine tevkif olup, 2007 yılında üzerime kurulan hükümden sonra Aydın-Nazilli E.T. K.C'ne Bakanlıkça nakil edilmiştir. Kısa bir süre sonra konumuma uygun olarak yine Bakanlıkça Çorum L.T.K.C'ne nakil edilmiştir. Bir süre Çorum infaz kurumunda kaldıktan sonra uğramış olduğum cinsel tacizleri şikayet etmemizle Kurumca darp edilip, tehdit edilerek şikayetimizi geri almamız ve özür dileyerek karşılıklı olarak bu olayı kapatmamız istenmiştir. Aynen korkumuzdan dolayı denileni yapmıştık. Ancak tarafımıza Çorum 1. Asliye Ceza Mah.'ince bana hakaret ve tehditten 4.5 yıl hapis kader arkadaşım (...) ise 5.5 yıl hapis cezası verilmiştir. Efendim, o zamanda gerek cezaevine yeni gidişimiz, genel hak ve hukuk yollarını bilmeyişimiz gerekse o süreçte telefon görüş hakkımız olmadığından kaderimize razı olmak zorunda kalmıştık. Daha sonra yine can güvenliğimizden dolayı Giresun E.T.K.C'ne nakil edilmiştik. Ancak bu cezaevinde de bu defasında Kurum personelince "cinsel saldırıya" maruz kalıp, yargıya taşınan bir dava sonucu memurların Giresun Ağır Ceza Mahkemesince ağır hapis cezasına çarptırılması huzuruna sunmuş olduğum gerekçeli kararda bellidir.

Efendim! Bu yaşadığım CİNSEL SALDIRI olayından sonra hayatım tam bir kabusla dönmüştür. Çünkü can güvenliğim nedeniyle her nakil edildiğim ceza infaz kurumunda yaşanan bu çirkin ve tatsız olayın neticesinde memurun ceza almasının bilinmesiyle, tarafımıza yapılan Psikolojik baskı ve tehditler nedeniyle canımızdan bezdirilmiştir. Ve bu durumu yıllardır, Adalet Bakanlığımıza gerek tarafımız gerek ailemizce şikayet dilekçeleri ile şikayette bulunmuştur.

Sayın büyüklerim! Son olarak nakil geldiğim Bafra Ceza İnfaz Kurumunda 21 aydır süre gelen baskılar, haksızlıklar, kuralsızlıklar ve tehditler yine Adalet Bakanlığımıza şikayetlerimi ailem ile birlikte taşımamla Kurum Personeline yazılı olarak gerekli uyarının yapılması ile dahada artan Psikolojik baskı ve tehditlerin yerini bu defasında fiziki şiddet almıştır. Efendim 60 gün boyunca hayati tehlike atlattığım mecbur bırakıldığım açlık grevimin sebebi şöyledir.

Efendim; Bafra İnfaz Kurumunda görevli personel (...) tarafından uzun zamandır tacizlerine ve cinsel içerikli sohbetlerine mağruz kalmaktayım. Ve yine 23.12.13 tarihinde D-4 koğuşunda kalmakta iken, kapı mazgalına gelen (...) yine sözlü tacizlerine devam ederken; Aile üyelerimin resmine hitaben evladım ve kardeşim için "bunlarda senin gibi parlakmış bunlarda da ibnelik var mı? Diye tacizinden sonra; Beş Memurun çağırılmasını talep ederek, şikayet ettiğimi söylememizle sinirlenen

(...) elinde bulunan boş yemek tencerelerini mazgaldan içeri fırlatıp, küfürlerle tehditler savurarak gitmiştir. Kısa bir süre sonra ROBOCOP memurlarla birlikte gelen odamızın içinde tarafıma yapmış olduğu taciz ve tehditleri şikayette bulunduğum esnada (...) tarafından arkamdan saçlarımdan tutularak herkesin gözü önüne yüzümün tanınmayacak hale gelene dek darp edilmiştir. Sonrasında da güvenlik amacıyla üst aramamız yapılması için soyunma odasına götürüldüğümüzde bu defasında astım ve nefes darlığı olan arkadaşım (...) darp etmişlerdir. (A. Trans Kadın, Kocaeli T Tipi Hapishanesi)

**T.C.
GİRESUN
AĞIR CEZA MAHKEMESİ**

DOSYA NO :
KARAR NO :
C.SAVCILIĞI ESAS NO : 2010/231

**GEREKÇELİ KARAR
TÜRK MİLLETİ ADINA**

BAŞKAN	:	34140
ÜYE	:	30673
ÜYE	:	42629
C. SAVCISI	:	39763
KATİP	:	91117

DAVACI : K.H.
MÜŞTEKİ :

SANIK :

VEKİLİ :
SUÇ : Nitelikli Cinsel Saldırı
SUÇ TARİHİ : 28/09/2009
SUÇ YERİ : GİRESUN/MERKEZ
KARAR TARİHİ : 30/03/2010

Yukarıda açık kimliği ve suçu yazılı sanık hakkında mahkememizde yapılan yargılama sonucunda;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

İ D D İ A : Giresun Cumhuriyet Başsavcılığının 02/02/2010 tarih esas sayılı iddianamesiyle, Giresun E Tipi Kapalı Cezaevi B-3 Travesti koğuşunda mahkum olarak bulunan müşteki 26/10/2009 günü yaptığı müracaat ile hücre cezası için hücrede bulunduğu sırada Cezaevi İnfaz Koruma Memuru olan sanık nun kendisine oral yoldan ilişkiye girmek suretiyle cinsel istismarda bulunduğunu, ilişkiye girmezse hücre cezasının uzatılacağıyla tehdit ettiğini, kendisinin de korkarak kabul ettiğini, şüphelinin ilişki sonrasında boşaldığı badisini sakladığını belirterek şikayetçi olmuş, yapılan inceleme sonucunda alınan Adli Tıp Raporunda müştekinin ibraz ettiği badi üzerinde sperm örneğinin bulunduğu ve bu örneklerin şüpheliye ait olduğunun belirtildiği, müştekinin alınan raporunda, hafif derecede akut stres bozukluğu belirtilerinin saptandığının bildirildiği, böylelikle sanığın üzerine atılı suçu işlediği tüm evrak kapsamından anlaşıldığından bahisle eylemine uyan TCK.nun 102/2-3.b, 53, 54 maddeleri gereğince cezalandırılması istemiyle mahkememize kamu davasının açıldığı;

Mahkememiz esasına kaydı yapılan dava dosyasının yapılan açık duruşmaları sonunda;

İddia makamı esas hakkındaki mütalaasında; yapılan yargılama toplanan delillere göre; suç tarihi itibarı ile Giresun E Tipi Ceza Infaz Kurumunda infaz koruma memuru olarak görevli sanığın görevini sağladığı nüfusu kötüye kullanarak müştekiye nitelikli cinsel saldırıda bulunduğu, eylem sonucu ruh sağlığında bozulma meydana geldiği, dosyada bulunan deliller ile anlaşıldığından sanığın eylemine uyan TCK.nun 102/2,3-b, 53, 54 maddeleri gereğince cezalandırılmasına karar verilmesini talep ve mütalaa ettiği,

SAVUNMA:

Sanık savunmasında; suçlamayı kabul etmediğini, müştekiye tanındığını, kendisi cezaevinde infaz koruma memuru olarak çalıştığı dönemde mağdurun da mahkum koğuşunda olduğunu, kendisini tahrik ettiğini, mastürbasyon yaptığını, kendisi ile cinsel ilişkiye gemediğini, müştekinin kendisini cezaevinden başka bir cezaevine nakil olmak için kullandığını, kendisini daha sonra Tokat cezaevinde ziyaret ettiğini, kimsenin ekmeği ile oynamak istemediğini söylediğini, başka türlü düştüğünü olsa ziyaretini kabul etmeyeceğini, suçlamaları bu şekilde kabul ettiğini, daha önce hiç disiplin cezasının olmasının olmamasının dikkate alınarak karar verilmesini talep ettiğini, bahsettiği eylemi yaptığı sırada koğuşta müştekinin yalnız olduğunu, müştekinin kendisini tahrik ettiğini ve mastürbasyon eylemini kendi elleri ile yaptığını doğru olduğunu, mastürbasyon yapma parasının olduğunu ancak tecavüz etmenin cezaevi koşullarında mümkün olmadığını, koğuş mazgalında bir elbise bulunduğunu, mastürbasyon sonundaki gelen sıvıyı buna sildiğini, bu sıvıların da sonradan da müştekiye ait olduğunu öğrendiğini, müşteki ile Tokat'da görüşüğünde şikayetinden vazgeçtiğini ancak iftiracı konumuna düşecek olduğu için önceden söyleyemediğini beyanlar kendisini savunduğu;

DELİLLER DEĞERLENDİRME VE KABUL:

Müşteki talimatla alınan beyanlarında, olay nedeniyle sanıktan şikayetçi olduğunu, hazırlık ifadesine ekleyecek veya çıkartacak bir hususun olmadığını, psikolojisinin çok bozuk olduğunu, bu olay sonrası ve halen tedavi gördüğünü,

Beyan ettiği;

Olay sonrasında müştekiye ait üzerinde sperm bulunan badi ve sanığın kan örnekleriyle uyumu açısından yapılan kriminal incelemesinde, Adli Tıp Kurumu İstanbul Biyolojik İhtisas Dairesinin 15/12/2009 tarih 2231 tarihli raporuna göre, air badiiden alınan 3 adet leke örneğinin hazırlanan yaymanın mikroskopik incelemesinde sperm hücreleri görüldüğü, lekenin meni lekesi olduğunun tespit edildiği, atı badiiden alınan 3 adet leke örneğinden elde edilen karışık DNA profilinin _____'nin DNA profilini içerdiğinin bildirildiği;

Yapılan yargılama sonucunda; Sanık savunması, müşteki anlatımları, adli tıp raporu ve tüm dosya kapsamından;

Cezaevi Infaz Koruma Memuru olan sanık _____'nin Giresun E Tipi Kapalı Cezaevi B-3 Travesti koğuşunda mahkum olarak bulunan müşteki _____in hücre cezasını çekmek üzere hücrede bulunduğu sırada kendisi ile ilişkiye girmesini, girmedeği takdirde hücre cezasını uzatacağını belirterek kamu görevini sağladığı yetkiyi kötüye kullanarak oral yoldan ilişkiye girdiği, bu ilişki sonrası gelen meni artıklarının müştekinin badiesine bulaştığı, alınan DNA raporu ile de bu hususun doğrulandığı, sanığın bu şekilde üzerine atılı suçlu işlediği anlaşılmıştır,

Her ne kadar sanık soruşturma aşamasında alınan beyanlarında atılı suçlu işlemediğini beyan etmiş ve yargılama aşamasında ise şikayetçinin kendisini tahrik etmesi üzerine mastürbasyon yaptığını ve mastürbasyon sonrası gelen sıvıyı koğuş mazgalında bulunan bir elbiseye sildiğini, cezaevi koşullarında mastürbasyon yapma imkanının olmasına rağmen cinsel ilişkiye girme yada tecavüz etme olanağının bulunmadığı yönünde savunma yapmış ise de, şikayet

üzerine başlatılan soruşturma aşamasında sanığın atılı suçu sürekli inkar ettiği, ancak müştekiye ait badi üzerinde yapılan DNA testi sonrası badi üzerindeki meni artıklarının sanığa ait olduğunun anlaşılması sonrasında sanığın bu kez mastürbasyon yaptığı şeklinde kendisini savunmasının olayın oluş biçimine uygun olmadığı ve gerçeği yansıtmadığı, suçtan ve cezadan kurtulmaya yönelik olduğu kanaatine varılmakla itibar edilmemiştir.

Yukarıdaki tespitler ışığında sanığın eylemine uyan TCK 102/2, 102/3-b ve 62/1 maddeleri uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesi gerektiği vicdani sonuç ve kanaatine varılmakla aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekeşi Yukarıda Açıklandığı Üzere;

1-Sanık nun üzerine atılı bulunan ve usulen sabit kabul edilen "nitelikli cinsel saldırı " suçundan eylemine uyan ve lehine olduğuna karar verilen TCK.nun 102/2 maddesi gereğince, suçun işleniş biçimi, suçun işlendiği yer ve zaman sanığın amacı gözönünde bulundurularak takdiren alt sınırdan 7 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına,

Atılı suçun kamu görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak sureti ile işlendiği kabul edildiğinden cezasından TCK.nun 102/3-b maddesi gereği takdiren yarı oranında artırım yapılarak 10 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına,

Sanığın geçmişi, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları, cezanın sanığın geleceği üzerindeki olası etkileri de nazara alınarak TCK.nun 62/1 maddesi gereğince verilen cezasından takdiren 1/6 oranında indirim yapılarak **8 yıl 9 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına,**

Sanığın cezasından başkaca artırım ve indirim yapılmasına takdiren yer olmadığına,

Sanığın TCK.nun 53/1 maddesinde belirtilen ve TCK.nun 53/3 maddesindeki kendi alt soyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayımlık yetkileri dışındaki haklardan, hükümlünün mahkum olduğu hapis cezalarının infazı tamamlanmaya kadar TCK.nun 53/3 maddesi gözetilerek TCK.nun 53/1-c maddesi uyarınca kendi alt soyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayımlık yetkileri açısından ise koşullu salıverme tarihine kadar yoksun bırakılmasına,

Adli emanetin 2009/529 sırasında kayıtlı bulunan kahverenkli üzerinde sperm olduğu iddia edilen bir adet badinin delil olması bakımından dosyada saklanılmasına,

Resen yapılan ve aşağıda dökümü gösterilen 1.874,71 TL. yargılama giderinin CMK.nun 325/1 maddesi gereğince sanıktan alınarak hazineye gelir yazılmasına,

Dair, Sanık ile müdafii Av. yüzlerine karşı, müştekinin yokluğunda, C.Savcısı un katılımı ile mütalaya uygun olarak, teahhiden veya tebligden itibaren CMK.nun 291 maddesi gereğince 7 gün içerisinde mahkememize verilecek veya gönderilecek bir dilekçe veya zabıt katibine tutturulacak bir tutanak ile Yargıtay yasa temiz yolu açık olmak üzere ve oybirliği ile verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı.30.03.2010

Bu anlatım, sadece bir mahpusa özgü değil. LGBTİ mahpuslar, güvenlik gerekçesiyle ayrı koğuşlarda veya tek başlarına tutulmalarına rağmen bu izolasyon hali onları personelden kaynaklı kötü muameleye karşı açık ve savunmasız hale getirmektedir. Mektuplar ve avukat görüşleri aracılığı ile seslerini dışarıya duyurabilen LGBTİ mahpusların birçoğu taciz, tecavüz, kötü muameleyi dile getirmektedirler.²⁸

Cezaevine girdiğim zaman, hâlâ inanmıyordum, demir kapılar, sesler... Hâlâ mesela demir kapılara karşı irkilirim (...) Bir soba, dört beş tane ranza... Ayrı bir yere koymuşlardı beni, soba tütüyor, nerde olduğunu bilmiyorsun, ben neden buradayım diye sorguluyorsun, yalnızsın, sabaha kadar uyumamıştım bu nedenle. Ertesi gün bir gardiyanın tacizine uğradım akşama doğru, "gel, yukarıda televizyon seyredelim" dedi. Küçük bir cezaeviydi girdiğim, Alaca cezaeviydi. Daha çok ürkmüştüm, kendimi daha çok savunmasız hissetmişim, demir kapılar, duvarlar, ranzalar ve ben. Bağırısam ne olur, nereye gider ses? Uyumamıştım, ranzanın bir köşesinde bacaklarımı kolumun arasına alıp oturmuş ve ağlamıştım sabaha kadar (...)

Sonra beni tek kişilik bir hücreye yerleştirdiler, beton yatak, beton yatak üzerinde pis bir yatak, yatağın üzerinde kahverengi, üzerinde armalı bir battaniye. Bir duvarla tuvaletin ayrılmış, iğrenç bir kokunun içerisinde

28. LGBTİ mahpusların bu konuya dair detaylı anlatımları için Hapiste LGBTİ Bloguna bakılabilir.

yaşa diyorlar sana, tamamen bunalıma girdim. Bunu yaşamamın benim insanlığımlı kaybettiğini düşünmeye başladım, yemek yememeye başladım, ölüm bu noktada bir kurtuluştı, 7-8 gün yemek yemedim, psikolog geliyor, müdür geliyor ikna etmeye çalışıyor, duvarlarda önceden yatmış kişilerin yazılarını okuyordum, ulaşacağım kimse yoktu. Tek ulaşacağım yine ailemdi ve ben aileme durumuma ilişkin yazıyordum. Çok açık yazarsan durumunu bu mektup gitmeyecek demişlerdi. Sadece hatır sorma üzerinden mektup yaz demişlerdi. Ben de sadece sevgilime ve anneme hatır soran mektuplar yazıyordum.

(...) Ertesi gün fotoğraf çekme, hastaneye gitme gibi şeyler başladı. Bunlar da travma yaratan şeylerdi, transeksüel olduğum için her girdiğim muayene odasında doktorların gülüşmeleri, insanların bakışlarıyla taciz edilmem çok bunaltan bir şeydi ve "ben transeksüelim, tek kişilik yerde tutuluyorum, durumum çok kötü, kendimi iyi hissetmiyorum" dediğimde bir doktor "anal muayene yapacağız parmakla" dedi. "Nasıl yani" dedim. Askerler orda bakıyorlar, doktor da "ben anal muayene yapmak istiyorum sana, pozisyonu al" dedi. Eldiveni taktı, benim için inanılmaz korkunç bir deneyimdi, terler döktüm ve sonra döndü "hayır sen daha önce hiç ilişkiye girmemişsin" dedi. "O yüzden ayrı yerde tutulacaksın" dedi. Tekrar askerlerin içinde üstümü başımı giyindim.

Hani bir yere kadar direniyorsun, bir noktadan sonra bu

*işkence bitsin ne yapıyorlarsa yapsınlar, ne kadar yatacaksam yatayım, diyorsun, biran önce buradan kurtulmalıyım diyorsun.*²⁹

*28 ay tecritte, 8 ay müşahade koğuşunda tutuldum çünkü cezaevinde benden başka eşcinsel mahkûm yoktu; beni nereye koyacaklarını bilemediler. Cezaevi nakillerinde erkeğe benzeyeyim diye saçımı kesmeye çalıştılar. Ben de, "Madem öyle, o zaman beni erkeklerin koğuşuna koyacaksınız" dedim. Yakın bir cezaevinde bir başka eşcinsel arkadaş olduğunu öğrendim ve ikimiz için Bursa Cezaevi'nde ayrı bir koğuş açılmasını sağladım. Bunun dışında, cezaevinde cinsel tacize ve tecavüze uğradım. Cezaevi yönetimi şikâyetçi olduğum gardiyanı, "Olmaz öyle şey, o namazında niyazında insan" diye savundu. Tüm bu kötü şeylerin sonunda yargılanarak beraat ettim.*³⁰

Yakın zamanda Eskişehir H Tipi Hapishanesi'nde 2 askerin tecavüzüne uğradıkları gerekçesiyle Bolu Hapishanesi'ne gönderilen, burada da hapishane personelinin saldırılarına maruz kalan ve açlık grevi yapan trans mahpusları da örnek olarak gösterebiliriz.³¹

Eskişehir H Tipi Cezaevi'nde 2 askerin tecavüzüne uğradıktan sonra güvenlik bahanesiyle Bolu Cezaevi'ne sürgün edilen translar Aydın D. ve Murat P., burada da

29 "Eşcinsel ve Tutsak Olmak!", 17.10.2008, KAOS GL, Erişim Tarihi 17.02.2016

30 "Siyasetçiler Samimilerse LGBT'lerle Çalışsınlar", Türkiye'den Şiddet Hikayeleri, 17.10.2013, Erişim Tarihi 17.02.2016

31 "Trans Mahpuslara Yönelik Hak İhlalleri Devam Ediyor", 17.08.2015, Hapiste LGBTİ Blogu, Erişim Tarihi 19.08.2015

*cezaevi personelinin saldırılarına ve hak gasplarına maruz kaldı. Tecavüzcü askerler tutuklanarak cezaevine gönderilirken, Bolu Cezaevi'ne sürgün edilen Aydın D. ve Murat P.'ye yönelik hak ihlalleri devam ediyor. Erkek hükümlülerle beraber kalmaya zorlanan ve şu anda da ayrı hücrelerde tutuldukları belirtilen Aydın D. ve Murat P.'nin havalandırma, sohbet, sağlık ve iletişim gibi en temel hakları cinsel kimliklerinden dolayı gasp ediliyor ve cezaevi yönetiminin baskı ve hakaretlerine maruz kalıyorlar. Maruz kaldıkları işkenceyi duyurmak için 54 gün açlık grevi de yapan Aydın ve Murat'ın özellikle böbrekleri olmak üzere iç organlarında ciddi derecede hasarlar oluştu ancak yine de seslerini duyan olmadı.*³²

LGBTİ'ler hapisanelerde taciz ve tecavüzün yanı sıra başka kötü muamelelere de maruz kalmaktadır. Trans kadın mahpuslara erkek infaz koruma memurları tarafından arama dayatılması, personel karşısında soyunmak zorunda bırakılmaları, mahkeme ve hastane sevklerinde tualete çıkarılmama gibi bir çok kötü muamele de söz konusudur.

Erkek gardiyanlar beni Metris Cezaevi'nin giriş kapısında aramak isteyince direndim ve "Beni siz aramazsınız, ben kadını, kadın! Kadın gardiyanlar gelsin arasın" dedim. Aratmadım kendimi, giriş bölümünden sonra 4 travestinin olduğu bir odaya verdiler beni. 4 ay bu arkadaşlarla kaldım. Daha sonra psikolojik sorunla-

32 "Tecavüz Mağduru Translara Cezaevi İşkencesi", Evrensel, 14.08.2015, Erişim Tarihi 17.02.2016

rım yüzünden tekli hücreye attılar beni, 18 ay boyunca tekli ücrede kaldım.³³

Kasım ayında Kartal E Tipi Cezaevi'nin girişinde tekrar arama adı altında çıtırçıtlak soyuldum. Bir erkeğin beni araması beni çok kötü bir duyguya sürüklüyordu. Çünkü ameliyatlı değildim. Allah kimsenin başına vermesin. Arama esnasında göğsüme bakıp gülüyor ve dalga geçiyorlardı. Utanç verici bir şeydi.³⁴

Yaklaşık bir ay sonra Fabiano ile kavga etmemiz sonucu homofobik bir baş memur tarafından bazı yerlerde havlu oda, mavi oda, yumuşak oda denilen yere konuldum. Bu odaya sizi arkadan plastik kelepçeyle ters olarak kelepçeleyip üstünüzdekiler çıkartıp iç çamaşırınızla koyuyorlar, Allahtan yaz günüydü ama leş gibi rutubet ve dışkı kokusu oradaki saniiyeleri işkence olarak geçirmenizi sağlıyordu. Saatiniz yok, acil durum butonları çalışmıyor, lamba yanmıyor. Yaklaşık 24 saat kaldım, hayatımdaki en uzun gün ve geceydi eminim.³⁵

İnancın, yönelimin, cinsiyetin fark etmeksizin, onlar kendilerini komutan, sizi de erleri olarak görüyor. Bugün çeşitli cezaevlerinde LGBTİ bireyler ya kargo yasaklarıyla ya haberleşme yasaklarıyla

33 Koyuncu, R. (2015:16), **Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak**, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

34 A.g.e., s. 76.

35 Yanat, C., (2015: 122), *LGBTİ Mahpus Olmak Maltepe Hapishanesi Deneyimi, Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak* içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

ya da ihtiyaç duydukları malzemelerin yasak olmasıyla karşı karşıyalar. Bazı yerlerde fiziksel, bazı yerlerde psikolojik taciz ve şiddete uğruyorlar veya fiziksel görünüşleri değiştirilmeye zorlanıyor. Kimileri bu zulümden kurtulmak için intihar ediyor veya kendi canını öne sürerek kendini yaralıyor veya susmayı, boyun eğmeyi tercih ediyor.³⁶

Dün yani 26.05.2014 tarihinde ben hastahaneye götürüldüm askerler ve komutanlar malum bizi ring aracı ile götürüyorlar. Yaşadıklarımı ben tüm resmi yerlere yazdım benzer sıkıntılarımı da yazdım. Geçmişte, malum ilgilenilmiyor. Şöyle ki tuvalet ihtiyacım olduğunu görevli asker ve komutanlara söyledim. Hem de 45 dakika kapıya vurarak acil tuvalete gitmem gerek diye dil dökme-me rağmen beni ısrarla tuvalete götürmek istemediler. Yaklaşık 2 saat ringte bekledim bu olayları ring kamerası da (süs değil ise) çekmiştir. En son kapıyı açtılar beni çıkarttılar sonra geri soktular "Seni biz erkek tuvaletine mi yoksa kadın tuvaletine mi götüreceğiz?" dediler. Yani bir transseksüelin erkek tuvaletinden ne işi olabilir. Kaldı ki cezaevinde kadın gibi yaşama hakkı hastahane sağlık kurulunca bana verilmiş olduğu halde beni insanlık dışı anlayacağın tuvalete asker götürmek istemedi. Ben de mecburen ihtiyacımı ring içinde oturduğumuz yere yapmaya mecbur kaldım, bırakıldım. Bu olay tamamen Türkiye'de insanlık dışı bu uygulamalara göz yumuyor. (R. S. Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

36. A.g.e., s. 124.

LGBTİ koğuşlarının dışında erkek veya kadın koğuşlarında kalan LGBTİ'lerin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği nedeniyle taciz veya tecavüze uğramaları ile ilgili elimizde bir veri bulunmamaktadır. ABD'de yapılan bir araştırmaya göre hapishanelerde eşcinsel ve biseksüel erkeklerin yüzde 41'i, heteroseksüel erkeklerin ise yüzde 9'u cinsel tacize maruz kalmaktadır.³⁷ Bu rakamlar, cinsel yönelimi farklı bireylerin hapishanelerde tacize maruz kalma durum ve olasılıklarının heteroseksüel bireylere oranla yaklaşık 5 katı fazla olduğunu, her 10 eşcinsel ve biseksüel erkekten en az 4'ünün tacize maruz kaldığını göstermektedir.

LGBTİ mahpusların maruz kaldığı kötü muameleyi önlemek için verilen çabalardan biri Güney Afrika Pollsmoor Hapishanesi'nde 3 infaz koruma memurunun kurduğu Tacize Karşı Dostlar (*Friends Against Abuse*) isimli bir gruptur. 2004 yılında kurdukları bu grup, tacize uğrama ihtimali olan mahpusları hapishanelerin görece güvenli alanlarına sevk etmeyi amaçlamıştır. Ayrıca *Just Detention International* isimli gözaltı, tutukluluk ve mahkûmiyet durumlarında cinsel istismarı engellemeye yönelik çalışan bir sivil toplum örgütüyle birlikte bir eğitim programı hazırlamış ve uygulamışlardır.³⁸

ABD'de ise Adalet Bakanlığı (United States Department of Justice) LGBTİ mahpusların hapishanelerde taciz ve tecavüz tehdidi-

37 Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç ile Mücadele Ofisi (2013: 104), Özel İhtiyaçlara Sahip Mahpuslar Üzerine El Kitabı, çev. Ömer B. Albayrak, CİSST, İstanbul.

38 Algan, A., (2015: 201), *LGBTİ, Yabancı Uyraklı ve Engelli Mahpuslar İçin Uluslararası İyi Örnekler ve Öneriler*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

ne daha açık olduğun kabul ederek özel bir çalışma başlatmış ve Hapishanede Tecavüzün Önlenmesi Yasası (Prison Rape Elimination Act-PREA) kabul etmiştir.³⁹

Öneri

Mahpus, hapishaneye girmeden önce ve/veya sonra aşağılanmaya, cinsel tacize veya tecavüze uğramışsa özel danışmanlık programları sağlanmalı, mahpusların bu yönde özel ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar geliştirebilecek sivil toplum örgütlerinin hapishaneye girişi kolaylaştırılmalıdır.

LGBTİ mahpusların özel korunma ihtiyaçlarını gözeten bir sınıflandırma sisteminin uygulanması önemlidir. Bu nedenle mahpusların güvenlikleri için tehdit olabilecek mahpuslarla aynı koğuş veya hücrelere konulmamasına dikkat edilmelidir. Ayrıca LGBTİ mahpuslara yönelik güvenlik tehdidinin olası faillerinin yalnızca diğer mahpuslar olduğu düşünülmemelidir. Hapishanede çalışan görevlilere ayrımcılık karşıtı, insan hakları perspektifi ile özel eğitimler verilmeli, yaşanabilecek hak ihlallerinde görevliler cezalandırılabilir.

Keyfi ve çıplak aranmanın önüne geçilmeli, LGBTİ mahpusların aranması gerektiğinde aramayı yapacak hapishane personelinin cinsiyeti konusunda mahpusa danışılmalı, mahpusun tercihinə saygı gösterilmelidir.

39 "ABD Adalet Bakanlığı'nın LGBT Mahpuslara İlişkin Çalışmaları", 05.08.2013,Hapiste LGBTİ Blogu, Erişim Tarihi 17.02.2016

3.4. Sağlık Sorunları

Cinsiyet Geçiş Süreci

Trans mahpuslar, hapisanede kaldıkları dönemde cinsiyet geçiş sürecinin başlatılması, önceden başlamış olan sürecin devam ettirilmesi, estetik masraflarının karşılanması ve hormon ilaçlarına erişim konularında sıkıntılar yaşayabilmektedirler.

Türkiye'de trans bireylerin cinsiyet geçiş ameliyatlarını mahpus oldukları sürede yapabilmelerinin önü 2014 yılında açılmıştır. O yıl bir trans kadın cinsiyet geçiş sürecini hapisanede kaldığı sürede, çeşitli derneklerin ve avukatların desteğiyle başlatmıştır. Yapılan başvurular neticesinde Bülent Ecevit Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi'nde mahkûm koğuşu açılmış ve kendisinin ameliyatı gerçekleştirilmiştir.⁴⁰

Bu cinsiyet geçiş operasyonu için mahpusun bir eğitim ve araştırma hastanesinden cinsiyet geçişinin ruh sağlığı için mecburi olduğu yönünde resmi sağlık kurulu raporu ile belgelemesi yeterli görülmüş, masrafları Sağlık Bakanlığı'nın karşılamasıyla ameliyat gerçekleştirilmiştir. Cinsiyet geçiş operasyonu için eğitim ve araştırma hastanesinin raporunun yeterli görülmesi ve masrafların devlet tarafından karşılanması olumlu gelişmelerdir. Bu olumluluk sürdürülmeli ve yasal mevzuatta yer edecek şekilde güvenceye kavuşturulmalıdır.

40 "Hapishanelerde Cinsiyet Değişimi Ameliyatı İçin Düzenleme", 12.11.2014, Hapiste LGBTİ Blogu, Erişim Tarihi 07.02.2016 ve "Trans Mahkum Cinsiyet Geçiş Ameliyatı Olabilecek", Kaos GL, 12.11.2014, Erişim Tarihi 31.05.2015.

Fakat sonrasında Adalet Bakanlığı'na yapılan bilgi edinme başvurusunda sorulan, cinsiyet geçiş ameliyatı olan ve ameliyat için başvuran hükümlü ve tutuklu sayısına dair sorular, herhangi bir istatistiki verinin olmadığı gerekçesiyle cevapsız bırakılmıştır. Oysa aldığımız mektuplarda bu yönlü başvuruların mahpuslar tarafından hâlihazırda yapılmakta olduğunu bilmekle birlikte, kaç başvurunun bekletildiğini ya da reddedildiğini bilememekteyiz. Trans mahpuslar, mahpus olunan sürede gerçekleşen ilk cinsiyet geçiş ameliyatını emsal göstererek yeni başvurular yapıyor olsalar da aradan geçen süre içerisinde yeni bir ameliyat olmaması, bu sürecin LGBTİ ve insan hakların alarındaki STÖ'lerin müdahilliğinde yürütülmesi gerektiğini göstermektedir.⁴¹ Bu tip bir işbirliği için de sayısal veriler başta olmak üzere bilgi paylaşımı elzemdir.

Ben de aslında (...) gibi uzun zamandır cinsiyet değişikliğimi gerçekleştirmek için mücadele veriyorum. Sağlık kurul raporum, psikiyatrik sürecim, mahkeme kararlarım hepsi hazır, yani ameliyatımın (...) gibi burada iken yapılmaması için hiç bir engel yok. Hastaneden haber bekliyorum. Konseye çıkacağım, karar verecekler olumlu olursa ameliyat günü verecekler, ama doktorların iradi kararlarına bağlıymış. Olumlu olmasını umut ediyorum. Bu yönde infaz hakimliği de güzel bir karara imza attı:

"Doktor raporlarında da belirtildiği gibi ruh sağlığında meydana gelebilecek olumsuzluklar nedeni ile telafisi sonradan mümkün olmayan, istenmeyen sonuçların

41. "Türkiye'de LGBTİ Mahpuslar" <http://thea.org.tr/?q=node/108> Erişim Tarihi 07.12.2015.

yaşanabileceği, bu durumda en az fiziki olarak yaşanan sağlık sorunları kadar önem arz ettiği ve aciliyetinin olduğu düşünüldüğünden kararın kabulü...” (A. A., Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

Cezalandırmak istemiyorum ölmek istemiyorum. Hapishane içindeki hapishanede kalmak istemiyorum. Kaybetmek istemiyorum. Kendim olmak istiyorum; cinsiyet geçiş ameliyatıyla kadın olarak kendi onurumla kendi kadınlığımı kadınca kendimce yaşamak istiyorum. (A. G., Trans Kadın, Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Hapishanesi)

Yine bilgi edinme başvurusu yöntemiyle “Cinsiyet geçiş ameliyatı olmak isteyen tutuklu veya hükümlü hangi kurum ve kuruluşa nasıl başvurabilir?” sorusuna verilen cevap ise ne yazık ki Türk Medeni Kanunu’nun 40’ıncı maddesini anlatmaktan öteye gitmemiş ve mahpusların cinsiyet geçiş ameliyatı olmak için hangi yolları izlemesi gerektiğini anlatmamıştır. Bunun yerine “Genel Müdürlüğümüz bu konuda herhangi bir aksamanın ve hak kaybının olmaması için azami çaba göstermekte ve tıbbi gereklilik ve mevzuat doğrultusunda gereken her türlü tedbiri almaktadır.” ifadesiyle yetinilmiştir.⁴²

42. CİSST’in 23 Mart 2015 tarihli Bilgi Edinme Başvurusu’na gelen 09.04.2015 tarihli cevap.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 57551099-207.622-2109
Konu : Bilgi edinme başvurusu

09/04/2015

Sayın Mustafa EREN
(info@cezaevindestk.org)

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamı uyarınca yapmış olduğumuz 1014 nolu başvurunuz incelendi.

Söz konusu başvuruda yöneltlen 1 nci ve 2 nci sorulara yönelik herhangi bir istatistik veri bulunmadığından cevap verilememiştir.

3 üncü soruya yönelik olarak,

Türk Medeni Kanunu'nun 40'ıncı maddesinde "Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir. Ancak, izin verilebilmesi için, istem sahibinin onsekiz yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transeksüel yapıda olup, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu ve üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunu bir eğitime ve araştırma hastanesinden alınacak resmî sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır. Verilen izne bağlı olarak amaç ve tıbbî yöntemlere uygun bir cinsiyet değiştirme ameliyatı gerçekleştirildiğinin resmî sağlık kurulu raporuyla doğrulanması halinde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir." hükmü bulunmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların sağlıklarının korunmasının, teşhis ve tedavilerinin yapılmasının ve sağlığa erişim hakkının kolaylaştırılması ve korunmasının çağdaş infaz anlayışının temel unsurlarından olduğu açıktır.

Bu kapsamda,

Genel Müdürlüğümüz bu konuda herhangi bir aksamın ve hak kaybının olmaması için azami çaba göstermekte ve tıbbi gereklilik ve mevzuat doğrultusunda gereken her türlü tedbiri almaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

Ferhat DÖLEK
Teftiş Hâkimi

Sağlık gereksinimlerinin giderilmesine ilişkin aksaklıklardan biri de trans mahpusların hormon ilaçlarına erişim konusunda yaşadığı sıkıntılardır. Bazı mahpuslara gereğinden fazla hormon ilacı verilirken, bazılarının ihtiyacı olduğu halde kullanmasına izin verilmemektedir.

Biz de burada 7 trans bireyiyiz. Hiç kimsenin maddi olarak durumu iyi değil. Kendi özel ihtiyaçlarımızı bile almakta sıkıntı yaşıyoruz. C.T. bir kaç gün içinde başka bir cezaevine nakil gidecek. Burada kullandığımız bazı hormon ilaçları devlet tarafından karşılanmıyor. Fakat başka cezaevlerinde kalan trans bireyleri rahatlıkla hormon ilaçlarını devletin karşıladığını bizlere yazdıkları için C.T. başka bir cezaevine naklini istedi. Kendisi en kısa zamanda gidecektir. (F.Y., Trans Kadın, Bafra T Tipi Hapishanesi)

Tanıklıklardan edindiğimiz bu kısıtlı bilgilere dayanarak yapılan bilgi edinme başvurusunda hangi mahpuslara ne ölçüde, hangi hormon ilaçları verildiği sorulmuş fakat bu kez de “özel bir çalışma, araştırma ve inceleme” gerektirdiği gerekçesiyle net bir cevap alınamamıştır.⁴³ Eğer bu veriler ayrı bir araştırma yapılmadan, hâlihazırda hapishane idarelerinin elinde bulunmuyorsa, alanda çalışan derneklerin, aktivist ve akademisyenlerin hapishanelerde çalışmalar yapabilmelerine zemin yaratılarak hem konuda bilgi edinmenin önü açılabilir, hem de trans mahpusların özel ihtiyaçları karşılanmadığı için maruz kaldıkları hak ihlallerinin önüne geçilebilir.

43. CİSST'in 23 Mart 2015 tarihli Bilgi Edinme Başvurusu'na gelen 09.04.2015 tarihli cevap.

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA ve ARAŞTIRMA MERKEZİ
SAMSUN

Tarih: 04/07/2012

KONU:

19/06/2012 tarihinde müracaat eden 1158120 dosya numaralı, 01/01/1979 doğumlu hastanemiz Endokrinoloji ve Metabolizma, Üroloji ve Psikiyatri Bölümlerince değerlendirilerek tıbbi raporu düzenlendi.

İSTENEN: Hasta endokrinoloji polikliniğine Östrojen tedavisi almak ve cinsiyet değiştirmek amacıyla başvurdu.

ÖYKÜ ve MUAYENE

Hasta, hastanemiz endokrinoloji polikliniğine 13/07/2009'da başvurmuş, o dönemde Eskişehir Tıp Fakültesi Endokrinoloji Kliniğince çıkarılan raporda 3-4 yıldır hormon tedavisi (androcort tb, Mesigyna amp, Diane 35 tb) aldığını ifade etmiştir. 07/2009'da hastanemiz psikiyatri ve üroloji bölümlerince değerlendirilen hastaya, cinsel kimlik bozukluğu tanısı ile cyproterone asetat 2mg + ethinylestradiol 0,035mg 1x1 (Diane 35), siproteron asetat 100 mg 2x1 (androcort), Estradiol valerate 5mg + Norethisterone enantat 50 mg/ml 1x1 (mesigyna) raporu hastanemiz endokrinoloji bölümüne çıkarılıp, tedavi başlanarak 6 ay sonra endokrinoloji ve psikiyatri poliklinik kontrolü önerilmiştir. Ancak kontrollerine gelmemiştir. Hasta cinsiyet değiştirmek için Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesine daha önce başvurmuş, oradan İstanbul Üniversitesine sevk edilmiş ancak hastanın mahkûmiyet yerinin değişerek İafrat T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna geçmesi üzerine üniversitemize cinsiyet değiştirme talebi ile 19/06/2012'de tekrar başvurmuştur. Kromozom analizi 46,XY olan hasta hastanemiz üroloji, psikiyatri ve endokrinoloji bölümlerince değerlendirilmiştir.

Yapılan endokrinolojik muayenesinde hormonal değerleri erkek cinsiyet ile uyumludur.

Yapılan ürolojik muayenesinde dış genital organlar erkektir.

Alınan psikiyatrik öyküden, kendisini çocuklukta kız gibi hissettiği, genellikle kız çocukları ile oynadığı, ergenlik döneminden itibaren cinsel olarak erkeklere ilgi duyduğu, yaşamının hiçbir döneminde kadınlara karşı cinsel bir ilgi duymadığı, ergenlik döneminde gizli gizli kadın kıyafetleri giydiği ve kadın kıyafetleri içinde kendisini rahat hissettiği, ileri ergenlik döneminde makyaj yapmaya başladığı, ailesine hissettiklerini açtığı ancak destek alamadığı, belli bir süredir, kendi deyimi ile transseksüel yaşam içine girdiği, 2002 yılında ameliyat olarak cinsiyet değişikliği yaptırmaya karar verdiği, bu dönemde transseksüel olarak yaşamının zorluklarını yaşadığı, keşke kadın olarak dünyaya gelmiş olsam diye düşündüğü, 2006 yılında bu istekle hastaneye başvurduğu ve östrojen tedavisine başlandığı ancak bu

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA ve ARAŞTIRMA MERKEZİ
SAMSUN

tedavinin düzenli olmadığı son 9 aydır östrojen tedavisi alamadığı için çok üzgün olduğu öğrenildi.

Yapılan Ruhsal muayenesinde saçları, makyajı ve beden dili ile kadın görünümündeydi, göz teması kuruyor, hekimle işbirliği yapıyor, sorunlarını ifade etmeye çalışıyordu. Duygulanımı uygun anksiyetesi yoktu. Düşünce içeriği cinsiyet değiştirme, düzenli östrojen tedavisi alma ile yoğundu. Psikotik bulgu saptanmadı. Bellek, muhakeme ve soyutlama kusuru tespit edilmedi.

Cinsel kimlik bozukluğu tanısı konan hasta için 04/07/2012 tarihinde üniversite avukatının da katıldığı hastanemiz üroloji, psikiyatri ve endokrinoloji bölümlerince konsey yapıldı.

Konseyde sonuç olarak; 33 yaşında, evli olmayan hastanın, halihazır durumuylla ruhsal açıdan transseksüel yapıda olduğu ve cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunlu olduğu tıbbi kanaatine varıldı. Hastanın ara verdiği medikal tedavisi tekrar planlandı. Hastaya siproteron asetat 50mg tb 2x1 ve Estradiol valerat 2mg + norgestrel 0,5mg tb 1x1 başlandı. 6ayda 1 kontrolü uygun görüldü.

Doç.Dr.
 İç Hastalıkları ve Endokrinoloji,
 Metabolik Hastalıkları Uzmanı
 Diploma No:

Doç.Dr.
 Psikiyatri Uzmanı
 Diploma No:

Prof. Dr.
 Üroloji Uzmanı,
 Dip No:

Türkiye hapishanelerinde tutulan hiçbir insanın doktorunu, tedavi veya operasyon tarihini, daha da önemlisi ilacını belirleyebilme hakkı yoktur. Hangi tarihte, hangi hastaneye sevk edilmişse oraya gitmek ve hangi ilaç yazılmışsa onu kullanmak zorundadırlar. Bu yaptırım trans mahpuslar için daha da yakıcı sorunlara yol açmaktadır. Mahpuslar, geçiş süreçlerine dair hiçbir bilgisi olmayan doktorlarla yüz yüze gelmekte, bazı sağlık ihtiyaçları “estetik” olarak görüldüğü için karşılanmamakta, sağlık masraflarını kendilerinin karşılaması beklenmektedir; hatta seçme hakları tanınmadığı için yan etkileri olan hormon ilaçlarını kullanmak zorunda kalabilmektedir.

İskoçya Hapishane Hizmetleri Birimi (*Scottish Prison Service*) ve İskoçya Eşitlik Ağı (*Scottish Equality Network*) Hapishanede Toplumsal Cinsiyet Kimliği ve Cinsiyet Geçiş Politikası'nı düzenlemiş ve yürürlüğe koymuştur. Hormon tedavisi ve cinsiyet geçiş süreci ile ilgili 2014 yılında belirlenen kuralların bazıları şöyledir:

- Hapishaneye girmeden cinsiyet geçiş sürecine başlamış olan mahpuslar hapishanede de hormon tedavisine devam etmelidir.
- İskoçya Cinsiyet Geçiş Protokolü ile cinsiyet geçiş sürecine girmek isteyen mahpuslar uzman görüş ile tedaviye erişebilmeli, hormon kullanabilmeli ve tüy almaya ve/veya tıbben uygun bulunan diğer operasyonlara izin verilmelidir.

İskoçya Hapishane Hizmetleri Birimi, İskoçya Eşitlik Ağı ve Ulusal Sağlık Hizmeti (*National Health Service*) işbirliğinde yürütü-

len bu çalışma ile mahpuslara dışarıda da erişebilecekleri sağlık hizmetlerine eşit bir hizmet düzenlenmiştir.⁴⁴

Ruh Sağlığı

Ruh sağlığı hizmetleri cinsiyet geçiş sürecinde tıpkı hormon kullanımı gibi elzemdir, vazgeçilmez ve tamamlayıcıdır. Fakat Türkiye hapishanelerinde psiko-sosyal birimde çalışan görevli sayısının yetersizliği göz önünde bulundurulduğunda⁴⁵, cinsiyet geçiş sürecindeki bir trans mahpusun ne sıklıkla, hangi sürede ve mahiyette bu hizmete erişebileceği tartışmalı bir hâl kazanır. Bu eksiklik bir yana, var olan psiko-sosyal birim çalışanlarının LGBTİ bireyler ve cinsiyet geçiş süreçlerine dair özel bir eğitimden geçmeleri de gerekmektedir.

Geçiş sürecinde olan translar dışındaki LGBTİ mahpusların da, hapse girmeden önce ve/veya hapiste ayrımcılığa, cinsel şiddete, tacize maruz kalmışsa psikolojik desteğe ve tıbbi yardıma ihtiyaç duyacağı göz ardı edilmemelidir.

Aynı durumdayız, çok kötüyüz. Moralimiz tamamen bozuk. Ne zamana kadar dayanacağım bilmiyorum. Bu-

44 Algan, A., (2015: 202-203), *LGBTİ, Yabancı Uyrıklı ve Engelli Mahpuslar İçin Uluslararası İyi Örnekler ve Öneriler*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

45 164.461 mahpusa, 262 sosyal çalışmacı, 524 psikolog, 480 sosyolog düşüyor. Bkz: Alpar, Z., (2015) "Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar ve İlgili Sivil Toplum Örgütleri Ağ Projesi Raporu", **Hapishanede Engelli Yabancı LGBTİ Olmak** içinde, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

rası çok kötü gerçekten. Nerede kalıyorum. Köpek bile kalmaz. (...) Adalet Bakanlığı'na her şeyi anlat çünkü bu durumda kalmak istemiyoruz. Ben de istemiyorum. Bunnaldım artık ölüyorum [Bundan sonraki üç satır hapishane idaresi tarafından karalanmış] çok yanlış. Burada spora gidemiyorum, koğuşa gidemiyorum, hücredeyim. Psikolojim çok bozuk. Her gün ağlıyorum. Çünkü köpek gibi kalıyorum. (R. S., Trans Kadın, Maltepe 3 No'lu L Tipi Hapishanesi)

H. ben sana psikolojik sorunlarım olduğunu yazmıştım. Bir insana ihtiyaç duyuyorum dertlerimi yazı ile de olsa anlatabilecek. Kusura bakma yine gecenin geç sana yazıyorum. Ailemden kimseye anlatamıyorum. H, bugün çok kötüydüm, dün geceden bu yana hiç uyumadım. Sana yazmaya karar verdim. LGBTİ koğuşı çok zor. Duygusal boşluğum, psikolojik sorunlarım ciddi anlamda kullanılıyor. Uyum bozukluğu raporum var bir türlü dengeyi sağlayamıyorum. Yalnızım, yalnızım, yalnızım, yalnızım, yalnızım, yalnızım. Kimse beni anlamıyor, kimse beni anlamıyor. Yoruldum, yoruldum, yoruldum, yoruldum. Klasik hasta kelimeleri biliyorum ama böyleyim ne yapabilirim. (E.Y., Biseksüel Mahpus, Maltepe 1 No'lu L Tipi Hapishanesi)

"Sağlığı olanın umudu, umudu olanın her şeyi vardır." diye bir atasözü var. Yakında psikolojimizi, sağlığımızı kaybedeceğiz ve hayata dair hiç bir umudumuz kalmayacak. (S.E., Eşcinsel Erkek, Alanya L Tipi Hapishanesi)

Yine Petek adında bir travesti vardı yanımızda. Psikolojisi bozuktu. "Ben hamileyim." diyordu durmadan. Savcı tedaviye ihtiyacı olan birisini bile tutuklamıştı. Ben de müdüre Petek'i anlattım, "Psikolojik tedaviye ihtiyacı var." dedim. "Bir gün kendine zarar verirse, sonra 'neden söylemediniz' demeyin. Haberinizi olsun tedavi edilmedir. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastanesi'ne götürülmeli." dedim. Müdür, "Bakarız." dedi. Benimle yaptığı sohbet ise maç sohbetiydi.⁴⁶

Öneri

LGBTİ mahpuslara hapishanelerde cinsiyet geçiş sürecini başlatabilecekleri, başlatanların süreci hapishanede de sürdürebileceği bilgisi aktarılmalıdır. Hapishanede cinsiyet geçiş sürecinin nasıl başlatılacağı, bunun için hangi mercilere başvuruların nasıl yapılacağı konusunda hem mahpuslar hem de onlara danışmanlık hizmeti verebilecek kurumlar bilgilendirilmeli, ardından da hapishane idaresinin yetersiz kaldığı noktalarda bu kurumların ve STÖ'lerin danışmanlığı için uygun koşullar sağlanmalıdır.

Ruh sağlığı hizmetlerinin tıpkı diğer sağlık hizmetleri gibi mühim olduğu ve cinsiyet geçiş sürecinde ayrıca önem taşıdığı unutulmamalı, hapishane dışında erişilebilecek hizmetlere eşit ölçüde hapishanede de erişim sağlanmalıdır.

46. Koyuncu, R. (2015:51), **Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak**, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

Hapishane içerisindeki psikologlar, sosyal çalışmacılar ve aile hekimleri LGBTİ'lerin sağlığa erişim hakları ve cinsiyet geçiş süreci üzerine bilgilendirilmeli, homofobik ve transfobik bakışın önüne geçilmelidir. Hormon ilaçları uzman bir doktorun kontrolünde kullanılmalı, mahpusta yan etkiye sebep olan ilaçlar değiştirilmelidir.

Cinsiyet geçiş sürecini hapishanede tamamlayan ya da bu süreçte hastanelerden gerekli raporları almaya giden mahpuslara eşlik eden jandarmalar da cinsiyet geçiş süreci hakkında bilgilendirilmeli, ayrımcılığa neden olacak her türlü tutum engellenmelidir.

3.5. Maddi Sorunlar

Türkiye hapishanelerinde, herkese verilen üç öğün yemek, musluktan akan su ve aydınlatma elektriği dışında her şey para karşılığı satılmaktadır. Bu sebeple yeterli parası olmayan mahpuslar hapishane yaşantısında zorluklar yaşar. Örneğin verilen yemeği yiyemiyorsa aç kalır, giysilerini değiştiremez, televizyon izleyemez, hatta hijyen ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz. LGBTİ mahpusların bir çoğunun aileleriyle bağı koptuğu, ziyaretçisi de olmadığı için maddi imkansızlardan daha fazla etkilenmeleri söz konusudur.

Ben burda gurbette cezamı çekmekteyim ve hayatta yaşlı bir anam bir de üvey kardeşi var. Maddi manevi sıkıntı içindeyim. Ziyaretim ve param gelmiyor efendim. Sizden talebim bana yardım edebilecek 2-3 yardım derneğinin adreslerini göndermenizi rica ediyorum. Çok muhtaç durumdayım çok sıkıntı içindeyim size de bu

kadar geç yazmamın sebebi mektup pulum yoktu beni anlayışla karşılamanızı temenni ediyorum (H.M., Biseksüel Erkek, Kocaeli 2 No'lu T Tipi Hapishanesi).

1996 yılından beri aralıklarla cezaevlerine girip çıktım şuandaysa 9 yıl bir fiil hiç çıkmadan halen yatıyorum. Annem yıllardır cezaevinde oluşuma üzüle üzüle kanser hastası oldu bir göğsünü aldılar diğerini de alacaklar sonrası malüm. Benim annem G'den 2000 yılında emekli oldu. Annemin kullandığı kanser ilaçları parası binlerce lira tutuyor. Annemden ben maddi olarak hiçbir destek almıyorum. 3 ayda bir 4 ayda bir yollarsa 100 TL 150 TL yolluyabiliyor. Ben bu parayla nasıl temizlik ve diğer ihtiyaçlarımı alayım. Yıllardır tüm kalmış olduğum cezaevlerinde şal işi çalışarak geçimime katkı sağladım. 2012 yılında da bu cezaevinde ben şal işimi rahatlıkla çalışıyordum. Ama şimdi saçma sapan bir kurul kararıyla şal tezgahımın verilmesinde engel koydular. (İ. T., Eşcinsel Erkek, Bolu T Tipi Hapishanesi)

Ablacım dört duvar arasında sahipsiz ve kimsesiziz. Bize yardım edecek insanlara ihtiyacımız var dilerim birileri yardım eder. (R.A., Eşcinsel Erkek, Eskişehir H Tipi Hapishanesi).

8 aydır burada maddi anlamda çok mağdur haldeyim, hiçbir kantin ihtiyacımı alamıyorum. Param ziyaretim gelmiyor, burada perişanım. Daha önce 2013-2014 yılları içerisinde E. Yardım Sandığı Müdürlüğünden defalarca eşcinsel olduğumdan, evim olmadığından, ailem

olmadığından yıllarca cezaevlerinde yatmam nedeniyle bana maddi yardımlar yapıldı ancak buraya girdim defalarca dilekçe gönderdim kaydım olduğu halde maddi yardım göndermiyorlar hep ret geliyor. (S.K., Trans Kadın, Maltepe 1 No'lu L Tipi Hapishanesi)

Yemekler hem kalite hem de miktar olarak yetersiz. 140 kadın için yemek çıkarılıyor. 20 kişilik bir koğuşa verilen yemek, dört görevli için ayrılan yemek miktarının dörtte biri kadar. Parası olmayan insanlar aç kalıyor. İzin günlerinde fuhuş yapmaktan başka para kazanma yolu da yok. Açık cezaevlerinde kadınlar izin günlerini yaygın olarak para karşılığı fuhuş yaparak geçiriyor.⁴⁷

Çok düşük ücretler karşılığında olsa dahi (Mahpusların bir günlük ücreti çıraklar için 8.50, kalfalar için 9, ustalar için 11 TL'dir.) hapishanede para kazanabilmenin başlıca yolu iş atölyelerinde çalışmaktır. Mahpuslar, kapalı veya açık hapishanelerde günde bir sigara parası karşılığı dahi olsa çalışabilir ve temel ihtiyaçlarının bir kısmını böylece karşılayabilirler. Oysa "Fiili Tecrit" bölümünde de belirtildiği üzere LGBTİ mahpusların iş atölyelerine katılmaları ya da açık hapishaneye çıkmaları, diğer mahpuslarla bir araya gelmemeleri için tercih edilmemektedir. Bir diğer deyişle LGBTİ mahpusların çalışma hakları ve para kazanma imkânları Adalet Bakanlığı tarafından "güvenlik gerekçesiyle" engellenilmektedir. Onlara para yollama ihtimali olan aileleri ve yakın çevreleriyle de bağlarının zayıf olduğu düşünülürse, LGBTİ mah-

47. A.g.e., s. 38.

pusların değil kendilerine özgü, en temel, insana dair ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri dahi imkansız hale getirilmektedir.

Kapalı cezaevinde tekstil atölyesi, kantinde, yemekhanede ve çay servisi bölümünde mahkumlar çalışıyorlardı. Fakat güvenlik gerekçesiyle LGBTİ bireyleri çalıştırılmıyorlar. Açık cezaevinde çalışma imkanları daha fazla, fakat güvenlik sebebiyle oraya göndermiyorlar. Cezaevinde sigara için para veriliyor, ailenle telefonla görüşmen için kart alıyorsun, onlar da parayla. Paran yoksa ailenle telefonda görüşemezsin.⁴⁸

Açık cezaevine götürülme hakkım varken travesti olduğum için güvenlik sebebiyle bana uygun cezaevi olmadığı için açık cezaevine gönderilmedim. Bir yılın altında cezam kaldığında açık cezaevine gönderilebildim.⁴⁹

LGBTİ mahpusların çalışmalarına izin verilmemesi sadece ihtiyaçlarını karşılamalarına engel olmakla kalmayıp, bazı durumlarda hapisshanede daha fazla kalmalarına da yol açabilmektedir. Türkiye hapisshanelerinde 7 yıl tutulan ve kendisine verilen 6 bin TL adli para cezasını ödeyemediği için cezasına ek olarak 10 ay daha hapiste kalan Carolina'nın durumu buna bir örnektir:

Ben bizlere tahsis edilmiş bir açık cezaevi bulunmadığından 2 yıldır sadece bana açık cezaevinde verilen izin hakkı veriliyor. Denetimli Serbestlikten ise 1 yıl kala her-

48 A.g.e., s. 84.

49 A.g.e., s. 79.

kes gibi çıkamadım adli para cezası gerekçesiyle. Özetle 2 yıldır ben açık cezaevinde çalışabilseydim, kalabilseydim işyurtlarında çalışarak belki de adli para cezamı biriktirebilirdim. Kanun ve uygulamada bizlere ayrımcılık yapıldı, yapılıyor. Halbuki kanun herkese adil ve eşit olmalıdır. Yine ben 7 yıldır işkurun ücretli meslek edindirme kurslarından tüm trans bireyler gibi faydalanamadım. Ne de kapalı cezaevlerinde bulunan işyurtlarında çalıştırılmadım. (Carolina, Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

Trans kadın mahpusların özellikle cinsiyet geçiş sürecinde hormon kullanımının yanı sıra epilasyon gibi zorunlu ihtiyaçları bulunmaktadır. Ancak bu tür ihtiyaçlar Adalet ve Sağlık Bakanlıkları tarafından “estetik” olarak görüldüğünden karşılanmamakta ve trans mahpuslar mağdur edilmektedir.

Sağlık Bakanlığı'nın duruma duyarsız kalması beni mağdur ediyor. Zaten intihar edersem, depresyona ben girip bu sağlık hizmeti almamı sağlamayan Genel Müdürü sağlık hizmetinin ve sağlık bakanı sorumlusu diye dilekçe verdim savcılığa (...) Ücretini ödersen lazer epilasyon hizmeti özel hastanede almaya devam edersin dendi. Sağlık Bakanlığı karşılamıyor dendi. Cezaevi sağlık hizmeti kendi başına karşılayamaz, sağlık bakanlığı sorumlu dendi. (D.Ç., Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

Sevgili Giyim Eşyası İçin Bizlerin Bedenlerimizi istemişsiniz. Hemem, Hemem Bedenlerimizi Aynı. Ayak Tabi Numaralarımız 41-42. Bizlere Gondereceğiniz Giyim Eşyaları Ve Ayakkabıların Sifırı Veja Yeni Olması Önemli Değil, Trans Bireylerin Kullanmış Olduğu Eşyalarda Olabilir. #İhtiyaçlarımız#

- 3 Gıft Bayan Popuklu Zıpkımalı 41 veya 42 numara Perlik Ayakkabı
- 3 Adet Parmak Arası 41-42 numara Bayan Perlik
- 3 Adet 33 veya 34 Beden Höt Sört
- 4 Adet Fırırılı Diz Üstü Etek (x) Beden
- 7 Adet Rıskılı x Beden Badıy Lıpralı.
- 7 Adet Göğüs Detolabılı XL Lıpralı Badıy
- 5 Adet Pıyıt Üzerine Giyebileceğimiz Uzun Derim Badıy Pıyıt
- 5 Adet Diz Üstü XL Beden Elbise
- 4 Adet Fırılı Benkte Lıpralı 34 Beden Barı Paça Kat Pantolon
- 2 Adet Bayıy Kıtuluru
- 2 Adet Yör Kıtuluru
- 20 Adet İğ Gınapırı
- 10 Adet Sıkot Gırap
- 7 Adet Kısa Kollu Mevsimlik Badıy
- 2 Adet Uzun Gıngene Eteğir (Lıpralı)
- 2 Adet 41 veya 42 numara Bayan Perlik
- 4 Adet Lıpralı XL Beden Fırılı Benkte Gımlık

(Kullanabileceğimiz kope ve Benzeri Takılar.)

Bizlerden İsteğimiziz Bu Eşyalar Dennege Üye olan Trans Bireylerinde Kullandığı Eşyalar Olabilir. Yeni Olması Önemli Değil, İnşallah Yardımı Olursunuz. Simakden Bizlere Yardım cı Olan Klertere Teşekür Ediyorum.

Trans Bireyleri Olarak Bizlere Ne Kader Teşekür Edsek Azdır. Allah klepinizden Bizi Olun, Kaza, Beta Vermesin. İlerrey Gönlünüzce Olun.

Sevgilerimle

Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği bu alanda öncü bir çalışmaya imza atarak, kurdukları Dilek İnce Giysi Bankası⁵⁰ ile maddi durumu yeterli olmayan trans mahpusların giysi ve ayakkabı gibi ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır. Limbo Concept mağazasıysa, LGBTİ mahpusların yaptığı el işlerini satarak elde edilen geliri mahpuslara göndermektedir.⁵¹

Dilek ince giysi bankası ile özel ihtiyaçları olan mahpuslara (LGBTİ) yolladığını duymuştum. Sizden ricam aşşada belirtmiş olduğum ihtiyaçlarımı Pembe Hayata bildirirseniz çok sevinirim. Kendinize çok iyi bakın.

-İhtiyaçlarım-

42 numara bayan topuklu ayakkabı, bayan elbise 40-42 beden, bayan tişört (L), bayan pantolon (38), her çeşit makyaj malzemesi (oje, rimel, eyeliner, far, göz kalemi, ruj, allık, fondöten), bayan iç çamaşırı, sütyen (80-85), külot, tanga (L beden), bijuteri takı (küpe, kolye, yüzü, saat vs), bayan terlik (42 numara), bayan eşofman takımı, bayan etek uzun, kısa, mini, vb. bayan gecelik. (E., Maltepe 1 No'lu L Tipi Hapishanesi).

50 Berghan, S., (2015: 101-105), *Türkiye'de Trans Kadın Mahpusları, Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak* içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

51 "Gökkuşakı Mağazası Limbo Concept: Ne Arada, Ne Arafta", 17.07.2014, Kaos GL, Erişim Tarihi 24.12.2015

Öneri

Başta maddi durumu imkan vermeyenler olmak üzere tüm mahpuslar için olduğu gibi, LGBTİ mahpusların da temel ihtiyaçları ücretsiz olarak karşılanmalıdır. Bunun için hapishanelerin döner sermayesi ve emanet para faizi kullanılabilir kaynaklardır

Haberleşme hakkının kullanımı önündeki tüm engeller kaldırılmalı, skype görüşmeleri gibi alternatif yöntemler uygulamaya geçirilmelidir.

Diğer mahpusların faydalanabildiği ücret karşılığı çalışma imkanları LGBTİ mahpuslar için de yaratılmalı, atölyelerde çalışmanın bedeli mahpuslardan ve emek örgütlerinden görüş alınarak tekrar belirlenmeli ve ihtiyaç sahibi mahpuslardan çalışmak isteyenlere öncelik tanınmalıdır.⁵²

Estetik olarak görülen epilasyonun bir trans kadın için önemi yadsınamaz. Trans kadınların bu gibi ihtiyaçları geçiş süreci ile birlikte devlet tarafından karşılanmalıdır.

52. Hapishanelerde çalışma, bir başka ifadeyle “işçi mahpuslar” konusunda yanlış anlaşılmaya mahal vermemek adına CİSST’in şu kriterlerini dile getirmek gerekmektedir: 1- Çalışmak zorunlu olmamalıdır, 2-Çalışan mahpus ile çalışmayan mahpus arasında bir statü farkı oluşturulmamalıdır, 3- Maaşlar sendikaların da katılımıyla yeniden belirlenmelidir, 4- Çalışan mahpusların sigortaları emekliliği de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir, 5- İş güvenliği ve işçi sağlığı açısından uzman denetimlerine açık olmalıdır.

3.6. Ayrımcılık

Diğer bölümlerde de ifade edildiği üzere LGBTİ mahpuslar kıyafetlerinden saçlarının uzunluğuna, kimlikteki isimleri ile çağırılmalarından bedensel özelliklerine kadar birçok sebeple çok çeşitli ayrımcılıklara maruz kalabilmektedirler. Üstelik yabancı uyruklu ve/veya HIV pozitif olanlar ayrımcılığı katmanlı bir şekilde yaşamaktadır.

Adalet Bakanlığı'nın hazırladığı Ruhsal Sorunlara Bireysel Müdahale Uygulama Rehberi'nde, kurum çalışanlarının bilgilendirilmesi ve ayrımcılığın önlenmesine dair şu maddeler öne çıkarılmıştır:

“LGBTİ olan hükümlülere yaklaşımda toplumda hakim olan homofobik tutum göz önüne alınarak, konuyla ilgili olarak kurum çalışanları yazılı ve sözlü olarak bilgilendirilmelidir.

- Bilgilendirme sırasında haklarla ilgili uluslararası standartlar ve eşitlik prensibi hatırlatılmalıdır.
- Ayrımcılık yapılmaması hakkında uyarılmalıdır.
- LGBTİ olan hükümlülerin sıklıkla şiddet mağduru oldukları kurum çalışanlarına hatırlatılmalıdır.”⁵³

Tıpkı tecrit konusunda olduğu gibi, ayrımcılıkla mücadele etmek için de Adalet Bakanlığı'nın hazırladığı bu rehberi LGBTİ mahpusların bulunduğu tüm hapisanelere yollayarak personelin bi-

53. Ögel, K., (2015:169), **Ruhsal Sorunlara Bireysel Müdahale Uygulama Rehberi**, Project Group.

linçlendirilmesinin sağlanması ve ihtiyaç duyulan noktalarda sivil toplumdan destek talep edilmesi zaruridir.

Bu tip ayrımcılıkların engellenmesi için çaba gösteren ülkelerden biri, Uluslararası Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İnterseks Derneği'nin (*International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association*) oluşturduğu 2015 Gökkuşáğı Avrupa Dizini'nde (*Rainbow Europe Index*) "LGBTİ'nin yasal eşitliğı alanında Avrupa'nın en iyi ülkesi" olarak anılan İskoçya'dır.⁵⁴ İskoçya Hapishane Hizmetleri Birimi (SPS) ve İskoçya Eşitlik Ağı'nın oluşturduğu politika belgesi trans mahpuslara doğdukları veya şu anda var olan cinsiyetlerine göre barınma hakkı tanıdığı gibi, hapishaneye girerken üst araması yapacak erkek veya kadın görevliyi seçme hakkını da tanımıştır. Ayrıca SPS ve Eşitlik Ağı, hapishane personeline trans mahpusların hapishaneye girişlerinde ve kaldıkları süre boyunca mahpuslara nasıl davranacaklarını anlatan eğitim videoları da hazırlamıştır.⁵⁵

54 Algan, A., (2015: 203), *LGBTİ, Yabancı Uyruklu ve Engelli Mahpuslar İçin Uluslararası İyi Örnekler ve Öneriler*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

55 A.g.e., s. 203.

LGBTİ HAPİSHANESİ

Adalet Bakanlığı, 2013 yılında LGBTİ mahpuslar için özel bir hapishane yapacağını açıklamıştır.⁵⁶ LGBTİ mahpuslar için basında “Pembe Hapishane” olarak da adlandırılan bu hapishane-nin inşa edilmesi mahpusların sorunlarını çözmek bir yana daha da ağırlaştırılabilecektir. Bu kaygılarla 15 Nisan 2014 tarihinde CİSST, 5 Ocak 2015 tarihinde ise 18 ayı LGBTİ ve insan hakları örgütünün imzasıyla basın açıklaması hazırlanmıştır.

56 CİSST’in bilgi edinme başvurusuna verdiği 24 Temmuz 2013 tarihli cevap.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifhaneleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 10972642-622-01-2140/64137
Konu : Bilgi edinme başvurusu

15/04/2015

Sayın, Mustafa EREN
(info@cezaevindestik.org)

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamı içerisinde yapmış olduğunuz 1012 nolu başvurunuz incelendi.

Genel Müdürlüğümüzde 7 - 8 ceza infaz kurumunun bulunduğu Kampüslerin birinin bünyesinde bir bölüm oluşturulması düşünülmektedir.

Ancak farklı cinsel tercihi olan mahkûmlar için yeni yapılacak ceza infaz kurumunun ne zaman ve nereye yapılacağı konusu belli olmamakla birlikte proje aşamasında olup, çalışmalar devam etmektedir.

Bilgilerinize rica ederim.

Ferhat DÖLEK
Bakan a.
Teftiş Hekimi

Basın duyurusunda, LGBTİ hapishanesine yönelik kaygı ve çekinceler dile getirilmiş ve STÖ'lerin önerileri sıralanmıştır:

Endişeliyiz!

LGBTİ Hapishanesine İlişkin Adalet Bakanlığı'na Çağrı ve Önerilerimiz

Adalet Bakanlığı, çeşitli bilgi edinme başvuruları ve soru önergelerine verdiği cevaplarda LGBTİ mahpuslara yönelik olarak özel bir hapishane inşa edeceğini açıkladı ve açıklamaya devam ediyor. Son olarak bir trans mahpusun bilgi edinme başvurusuna verdiği cevap daha net bilgiler içeriyor:

"Bakanlığımızca, lezbiyen, gay, transeksüeller ve biseksüellerin muhafaza edileceği Açık ve Kapalı Ceza İnfaz Kurumları yapımına yönelik proje çalışmaları başlatılmıştır. Söz konusu projenin 2015 yılında İzmir ilinde ihale edilerek inşaatına başlanması öngörülmüştür. İhale ve yer teslimine müteakip takriben 2 yıl içinde tamamlanacaktır."

2 Aralık 2014 tarihli bu cevaba göre Adalet Bakanlığı, 2017 yılında Türkiye'nin bir LGBTİ hapishanesi olmasını öngörüyor.

Adalet Bakanlığı, bu konuyu her gündeme getirdiğinde aşağıda imzası bulunan kurumlar olarak birçok defa açıklamalar yaparak, gazete ve dergilere demeçler vererek, televizyon programlarına katılarak bu konudaki endişelerimizi dile getirdik. Adalet Bakanlığı'nın tüm bu açıklamaları yok sayarak bu konudaki ısrarını sürdürmesi endişelerimizi arttırmaktadır.

Bizler, aşağıdaki nedenlerle, kurulması planlanan LGBTİ hapishanesine eleştirel yaklaşıyoruz:

1- LGBTİ mahpuslar için, onların yaşantısını doğrudan etkileye-

cek adımlar atılırken onların, konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin ve bu alanda çalışma yapan akademisyenlerin görüşleri alınmamış, yapılan açıklamalar yok sayılmıştır.

İnsanların yaşamlarını doğrudan etkileyecek kararlar alınır, adımlar atılırken onlara danışılması, onları karar mekanizmalarına dahil edecek yapılar yaratılması demokrasinin gereğidir.

LGBTİ mahpuslara, STÖ'lere ve ilgili akademisyenlere "siz ne istersiniz" diye sorulmalı ve görüşleri alınmalı, böyle bir tartışma, danışma sürecinden sonra ne yapılacağına karar verilmelidir.

2- Yargılamanın sağlıklı yürümesi ve aileleriyle, sosyal çevreleriyle bağlarının sürebilmesi için mahpusların tutuklandıkları yerde hapsedilmeleri önemlidir. Bakanlığın Mayıs 2014 tarihli verilerine göre 95 LGBTİ mahpus tutulmakta olduğu çok sayıda farklı hapishaneden (2013 yılı Temmuz ayı verilerine göre Türkiye'nin 18 ayrı hapishanesinde 79 LGBTİ mahpus tutulmaktadır) alınıp İzmir'de inşa edilecek bu hapishaneye götürülecektir.

Mahpusları bulundukları hapisanelerden alıp tek bir hapishaneye toplamak hem yargılamayı olumsuz etkileyecek hem de onları sosyal çevrelerinden koparacaktır. Bu uygulama "sürgün" anlamına gelebileceği gibi ve hapsedmeye ek olarak mahpusu ikinci kez cezalandırmak olarak değerlendirmeye açıktır.

Mahpuslar, yargılamanın sağlıklı sürebilmesi, mahkemeye gidiş gelişlerinin bir eziyete dönüşmemesi (Başka illerdeki mahkemelerine oldukça kötü koşullar içeren ringlerle ve saatler süren yolculuklarla gitmek zorunda bırakılmak...), avukatlarıyla düzenli görüşebilmeleri ve aileleri, çocukları ve arkadaşları tarafından ziyaret edilebilmeleri için onlarla aynı ilde olmalı, Türkiye'nin tek bir iline yapılacak hapishaneye sürgün edilmemelidirler.

3- Türkiye'de LGBTİ insanlara yönelik ayrımcılık önemli bir prob-

lemdir. LGBTİ'lere yönelik saldırılar ve nefret cinayetleri bu ayrımcılığın en bariz göstergesidir. Bu ayrımcılık hapishanelerde de varlığını sürdürmekte ve hatta daha boyutlu yaşanabilmektedir. Bu nedenle hapishanelerde LGBTİ mahpuslara dair bir güvenlik sorunu olduğu doğrudur. Bu güvenlik gerekçe gösterilerek LGBTİ mahpuslar diğer mahpuslarla bir araya getirilmemekte, çoğu hapishanede ortak kullanım alanlarını kullanamamakta sosyal yaşama dahil olamamaktadır. O hapishanede tek tutulan LGBTİ mahpuslar için bu durum katı bir tecrit anlamına gelmektedir. Adalet Bakanlığı, LGBTİ mahpuslara özel hapishane inşa etme kararını bu güvenlik sorununu aşmak ve fiili izolasyon durumuna son vermek ile gerekçelendirebilir. Ancak:

- Bir LGBTİ hapishanesi açıp onları diğer mahpuslardan soyutlamak var olan ayrımcılığı kurumsallaştırmak, devlet eliyle ve mimari aracılığıyla da ayrımcılık yapmaktır.
- Bir LGBTİ hapishanesi açmak, orada tutulacak bütün mahpusları damgalamaktır. Kendi cinsel yönelimini ailesine, çevresine açıklamayan insanlar tutuklandıklarında gönderilecekleri yer bu hapishane olduğunda cinsel yönelimleri devlet eliyle ifşa edilmiş olacaktır.
- LGBTİ hapishanesi yoluyla gerçekleştirilecek olan damgalama burada tutulacak mahpusların yanı sıra bu hapishaneye gidecek olan ziyaretçileri de kapsayacaktır. Bu hapishanedeki yakınlarını, arkadaşlarını ziyarete gidecek olan insanlar da görünür, işaret edilir, parmakla gösterilir hale getirilecektir. Son yapılan hapishanelerin neredeyse tamamının şehir dışında, toplu taşıma araçlarının dahi ulaşamadığı yerlerde olduğu düşünülürse bu damgalama ve sorun daha anlaşılır olmaktadır.
- Güvenlik gerekçesi söz konusu ise LGBTİ mahpusların halihazırda hapishanelerde ayrı koğuşlarda tutuldukları, diğer mah-

puslarla bir araya getirilmediği de hatırlanmalıdır. Bu nedenle LGBTİ mahpuslara yönelik taciz, tecavüz, kötü muamele vakalarının bilinenlerinin neredeyse tamamı mahpuslardan değil hapishane personelinden kaynaklıdır. Ayrı bir LGBTİ hapishanesi inşa etmek bu güvenlik kaygısını ortadan kaldırmayacaktır.

- Akla gelen bir diğer çekinceli durum ise hapishanelerde tecavüze uğrayan mahpusların ve tecavüzcülerinin de "farklı cinsel yönelim" iddiasıyla buraya gönderilip gönderilmeyeceğidir. Buraya gönderilmenin kriterlerinin ne olacağı bilinmemektedir.

Tüm bu eleştiri ve çekincelerimiz nedeniyle ayrı bir LGBTİ hapishanesinin yapılmasını olumsuz bir gelişme olarak değerlendiriyoruz. Yapılması gerekenin ayrı bir hapishane inşa etmek yoluyla ayrımcılığı kurumsallaştırmak, mahpusları ve yakınlarını damgalamak, mahpusları sosyal yaşam alanlarının dışına taşımak, onları sürgün etmek, ek bir cezalandırmaya tabi tutmak değil onların tutulduğu hapishanelerde ayrımcılık ve güvenlik sorunlarını çözmeye çalışmak, bunun için de sivil toplum örgütlerinin sürece dahil olmasını sağlamak olduğunu düşünüyoruz. Sivil toplum örgütleri hem LGBTİ mahpuslara yönelik çalışmalar yapıp onların izole edilmiş hallerinin ortadan kaldırılmasına yardımcı olabilir hem de diğer mahpuslara ve hapishane personeline yönelik çalışmalarıyla ayrımcılığı geriletmeye katkı sunabilirler. Hapishane yönetimlerinin de bu konuda irade göstermesi ve tavır alması sayesinde LGBTİ mahpuslar güvenlik kaygısı olmaksızın ortak kullanım alanlarını kullanabilecek, diğer mahpuslar gibi sosyal faaliyetlerden yararlanabilecek ve fiili izolasyon durumu sona erebilecektir. Bunun olması için ayrı bir hapishane inşa etmeye gerek yoktur. Sorunun çözümü konusunda irade göstermek ve STÖ'leri ve ilgili akademisyenleri sürece dahil etmek önemli bir adım olacaktır.

Adalet Bakanlığı'na öneri ve çağrımızdır:

Bu projenin inşaatına başlamadan önce, konunun muhatapları olan STÖ'ler olarak Adalet Bakanlığı yetkilileriyle beraber LGBTİ mahpusları ziyaret etmek, bu projeyi onlara da anlatmak, konuya ilişkin onların da görüşlerini almak ve sonrasında kamuya da açık bir şekilde görüşlerin tartışılacağı bir süreç yürütmek istiyoruz. Demokratik tutum bunu gerektirmektedir. Adalet Bakanlığı'nı LGBTİ mahpusların yaşantısını doğrudan etkileyecek "LGBTİ hapishanesi" adını atmadan önce bu tutumu almaya çağırıyoruz.

6 Ocak 2015

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST)

Flu Baykuş (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)

Hêvî LGBTİ

İstanbul LGBTİ Dayanışma Derneği

KAOS GL

Kars Homofobi ve Transfobi Karşıtı Platform

Kırmızı Şemsiye Derneği

Lambda İstanbul LGBTİ

LeGeBİT Cinsel Yönelim ve Cinsiyet Kimliği Araştırmaları ve Dayanışma Topluluğu (Ege Üniversitesi)

Lion Queer (Galatasaray Üniversitesi)

LİSTAG

Malatya Homofobi ve Transfobi Karşıtı Gençlik

Pembe Hayat

Queer Adana

Siyah Pembe Üçgen

Sosyal Politikalar Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPOD)

Trans Danışma Merkezi Derneği

Zeug Madi LGBT

Yapılan basın duyurusu sonrasında 23 Mart 2015 tarihli bilgi edinme başvurusunda LGBTİ hapishanesinin güncel durumu sorulmuş ve “Yeni yapılacak ceza infaz kurumunun ne zaman ve nereye yapılacağı konusu belli olmamakla birlikte proje aşamasında olup, çalışmalar devam etmektedir” cevabı alınmıştır. Sonrasında yaptığımız bilgi edinme başvuruları da yanıtız bırakıldığı için, an itibarıyla bu hapishanenin ne zaman ve nereye yapılacağı, hangi tarihte faaliyete geçeceği planlanmış mıdır, LGBTİ mahpuslar konuda bilgilendirilmiş midir, sürece bu alanda çalışan LGBTİ hakları dernekleri ve aktivistleri dâhil edilecek midir, hatta mahpuslar bu hapishaneye yerleştirilirken hangi kriterler gözetilecektir bilemiyoruz.

Bakanlığın LGBTİ hapishanesi projesini nasıl kurguladığına dair bilgiler yetersiz olsa da basın duyurusunda da belirtilmiş olan sorunlar geçerliliğini korumaktadır.⁵⁷

57 Demirbaş., H., B., (2015: 98), *LGBTİ Mahpusların Güncel Sorunları*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

LGBTİ Mahpusların Dayanışmasını Sonlandıran Sevk

LGBTİ hapishanesinin doğuracağı problemler ve muhtemel sınıflandırma sistemi tartışılırken, LGBTİ mahpusların ayrımcılığa uğradığı ve özel ihtiyaçlarının görmezden gelindiği bir örnek hâlihazırda Maltepe Hapishanesi'nde yaşıyor.

Maltepe 2 No'lu L Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda kalmakta olan LGBTİ mahpuslar kapasite yetersizliği sebebiyle 2015'in Haziran ayında Maltepe 1 No'lu Hapishanesi'ne sevk edilmiştir. Bu sevkten ardından çok kısa bir süre sonra yabancı uyruklu trans kadınlar, yabancı uyruklu mahpusların bulunduğu Maltepe 3 No'lu L Tipi Ceza İnfaz Kurumu'na yerleştirilerek Türkiyeli mahpuslardan ayrılmıştır. Yabancı uyruklu bir trans kadının Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne yapmış olduğu başvuru neticesinde aldığı cevapta bu ayrımın gerekçesi şu sözlerle açıklanmıştır: "Maltepe 3 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu suç türüne bakılmaksızın yabancı uyruklular için sınıflandırılmış olduğundan İstanbul'daki tüm yabancı uyrukluların cinsel yönelimine bakılmaksızın bu kurumda barındırılmaları, başka ceza infaz kurumlarına gönderilmeleri gerektiği (...) belirtilmiştir."

T.C.
İSTANBUL ANADOLU
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
Bakanlık Muhabere Bürosu
(Ceza ve Tevkifevleri Masası)

Sayı : B.M. 2015/9731
Konu :

31/07/2015

**MALTEPE 3 NOLU L TİPİ KAPALI
CEZA İNFAZ KURUMU MÜDÜRLÜĞÜNE**

İstanbul Anadolu 2. İnfaz Hâkimliğinin 30/07/2015 tarih ve 2015/1267 Esas sayılı yazısı ve ekinde gönderilen Maltepe 3 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu hükümlüsü'nün dilekçesi incelendi.

Maltepe 3 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu suç türüne bakılmaksızın yabancı uyruklular için sınıflandırılmış olduğundan, İstanbul'daki tüm yabancı uyrukluların cinşel yönelimine bakılmaksızın bu kurumda barındırılmaları, başka ceza infaz kurumlarına gönderilmemeleri gerektiği hususu Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/06/2015 tarih ve 12403619.207.99/38245/92666 sayılı yazısında belirtilmiştir.

Adı geçene tebliği rica olunur.

Hüseyin AKSU 35035
Cumhuriyet Başsavcısı Vekili
 e-imzalıdır

Eki: Evrak

An itibariyle Bakırköy Kadın Kapalı Hapishanesi'nde yabancı uyruklu kadınlar ile Türkiyeli kadınların aynı koşullarda kaldıkları bilinmektedir. Oysa söz konusu olan 5 yabancı uyruklu trans kadın mahpus olduğunda böyle bir ayrıştırmaya gidilmesi akla LGBTİ karşıtı bir ayrımcılık ihtimalini getirmektedir.

Özel ihtiyaçlarının hemen hiçbiri dikkate alınmadığı için madde olanaksızlık, yalıtılmışlık, tecrit ve ayrımcılık ile ancak dayanışmayla başa çıkabilen LGBTİ mahpuslar, ayrıldıktan sonra tamamen çaresiz hale gelmiştir. Ailelerinden ve konsolosluklardan destek göremeyen yabancı LGBTİ mahpuslar, Türkiyeli LGBTİ mahpusların yardımlarından da mahrum kalmışlar, ihtiyaçlarını karşılayamaz duruma düşmüşlerdir. Yabancı uyruklu trans kadın mahpusların birkaçı yalıtıldıkları bu süreçte açlık grevlerine girmiş, intihara teşebbüs etmişlerdir. Yabancı uyruklu LGBTİ mahpusların mağduriyetlerinin giderilmesine ilişkin CİSST girişimiyle 29 kuruluşun imzasıyla basın duyurusu yapılmış ve bu durum eleştirilmiştir.⁵⁸ 20 Ocak 2016 tarihinde CİSST'in LGBTİ derneklerinden birer temsilciyle birlikte Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne yaptığı ziyarette Maltepe Hapishanesi'ndeki yabancı uyruklu LGBTİ mahpusların durumu da aktarılmıştır. LGBTİ dernekleri yabancı uyruklu LGBTİ mahpusların yaşadığı bu sorunun takipçisi olmaya devam etmektedir.

Bana yardım ediniz ne olur? Ben nereye kadar yalnız kalacağam he? 30 yıl Gay cezamı yalnız çekmem imkansız

58 "Maltepe Hapishanesindeki LGBTİ Mahpuslar İçin 28 Kuruluşun İmzasıyla Basın Duyurusu", 14.07.2015, Hapiste LGBTİ Blogu, Erişim Tarihi 11.08.2015

Türkiye'de LGBTT olmak suç mu niye bize böyle işkence ediyorlar ki? Ben anlamış bile değilim? Adalet Bakanlığı ne yapmaya çalışıyor ki? Bizi ayırarak? Bakırköy Kadın cezaevinde yabancı kadınlarla Türk kadınlar beraber kalıyor? Hiçbir şey olmuyor da şimdi ise bizi ayırarak çok büyük yanlış yaptı? Burada kendimi mi öldüreyim bunu mu istiyor. (F. H., Azerbaycanlı, Trans Kadın)

Ben hâlâ hücredeyim, koğuşa gidemiyorum. Müdüre çıktım bana söyledi ki koğuş yok. Biz burada ayrı ayrı kalıyoruz, hücredeyiz. Hücreler çok berbat, dayanamıyorum. Hücreler çok pis. Hücrede tutuyorlar bizi. Maltepe 3 Nolu bize uygun değil, 1 Noluya geri dönmemiz gerekiyor. Burada çok mağdurum ve de yalnızım. Türk eşcinsel arkadaşlarımın yanına gitmek istiyorum. Hâlâ Adalet Bakanlığı'ndan cevap gelmedi. Yabancı erkeklerle her şey serbest. Biz ise hücrede kalıyoruz. İnan ki köpek gibi kalıyorum. Ne masa ne televizyon ne sandalye hiçbir şeyim yok. Yerde yemek yiyiyorum. Morallim tamamen bozuk. Ne zamana kadar dayanacağım bilmiyorum. Burası çok kötü gerçekten. Burada köpek bile kalmaz. Bunaldım artık ölüyorum. (R. M., Brezilyalı, Trans Kadın)

SALI

09-06-2015

MERHABA

BİZ YABANCI OLARAK TÜRK EŞCİNSELLERİLE
BERABER KALIYORDUK YAKLAŞIK 45 GENE ONLARLA BERABER
KALIYORDUK SONUÇTAN HEPMİS EŞCİNSELLİZ ŞUANDA AÇLIK GREVİNDE
JİZ BİZ BURADA ÇOK MAĞDURUZ TÜRK EŞCİNSELERİ BİZLERE
MADİ VE MANEVE YARDIM EDİYORDULAR ŞUANDA ÇOK KÖTÜYÜM
AÇLIK GREVİNDEYİM VE TÜRK ARKADAŞLARIMIN YANINA GİDENE
KADAR AÇLIK GREVİM DEVAM EDECEK BURADA ÖYLECEM BÖYLE
GİDERSE BANA YARDIMCI OLMANI İSTİYORUM BİZ 4 KİŞİ BİZİ
TÜRK EŞCİNSELLERİNİ KANUSUMAMIZI SAĞLAMAMIZI İSTİYORUM
MALTEPE 3 NOLU BİZE UYGUN DEĞİLDİR BANA YARDIMCI OLMANIZI
TALEP EDERİM YOKSA BURADA ÖLECEĞİZ . ABLA BANA YARDIMETİ
VE OLUR MORALİMİZ ÇOK BOZUK NERDEN BAKARSA 3 GÜNDE
PSİKOLOJİMİZ TAMAMEN GÜST OLDU BURASI ÇOK KÖTÜ CEZAEVİ
BİZİ BURADA TUTUMALARI TAMAMEN YANLIŞTIR BANA YARDIMCI OL
KENDİNE ÇOK İYİ BAK SENDEN ACİL CEVAP BEKLİYORUZ.

26.11.2015

T.C.

Sevgili nasılsınız umarım iyisinizdir
 iyi olmanızı Rabbimden niyaz ederim. Beni soracak
 olursan hiç iyi deyilim psikolojim çok bozuk
 Ben çok merak ediyorum hiç mektub felan yalam
 yorunuz niye acaba siz beni hiç mektubunuz
 bırakmazdınız ne oldu acaba senin
 hakkını ve Mustafa abini hakkını asla ödeyemem
 Bana Allah için yardım ediniz ne olur

Not: Ablam Adalet Bakanı değişti
 Bekir Bozdağ oldu tekrar bir şeyler yaparsanız
 çok iyi olur ne olur size yalvarıyorum
 Beni bu yalnızlıktan kurtarın Beni 2.1 ceza
 evine geri gönderin ben burada çok yalnızım
 yalnızlık sadece Allaha mahustur ben yalnız.
 İzi hak etmiyorum Ben Adalet Bakanına
 dilekçe yazdım bir tanede sana yalvarıyorum
 Bekir Bozdağa sizde sizler için tekrar yeni
 Adalet bakanıyla görüşmenizi istiyorum Sana
 yardımcı olmanızı istiyorum size yalvarıyorum
 Bu ceza evinde kafayı yiyecek durumdayım
 konupacak kimsen yok psikolojimi tamamen
 altüst oldu Sana yardımcı olmanızı istiyorum
 Beni Maltepe 2.1 ceza evine yama
 yalamanızı istiyorum çok yalnızım burada
 artık delirmek üzereyim Köpeği bağlasan
 köpek bile burada kalmaz çok pis bir
 ceza evi bu ceza evinde sosyalleşme imkânım
 yok bu ceza evi bana hiç uygun değil
 Bana yardımcı olmanızı istiyorum

ne olur bana yardımcı
 olun beni böyle yalnız bırakmayın
 size yalvarıyorum Ablam

Öneri

Hapishanelerde cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli her türlü ayrımcılığın önüne geçilebilmesi için idari düzeyde stratejiler geliştirilmeli, ayrımcılıkla mücadele kalıcılaştırılmalıdır. Diğer mahpusların sahip olduğu tüm imkanlardan LGBTİ mahpuslar da eşit şekilde yararlanmalıdır.

Hapishane çalışanlarına LGBTİ'lere yönelik ayrımcılık karşıtı, insan hakları perspektifi ile özel eğitimler verilmeli, bu eğitimlerin içerikleri hazırlanırken ve uygulama aşamasında LGBTİ ve insan hakları dernekleri başta olmak üzere STÖ'lerle işbirliği sağlanmalıdır.

SONUÇ

Tüm mahpusların, hiç bir ayırım gözetmeksizin aynı koşullarda, aynı haklara sahip olması özel ihtiyaçları olan mahpuslara eşitlik yoluyla ayrımcılık yapılması, kötü muameleye maruz bırakılmaları anlamına gelmektedir. Türkiye hapishanelerindeki özel ihtiyaçları olan tüm mahpuslar gibi, LGBTİ'ler de kendilerine uygun olmayan şartlarla baş etmek zorunda bırakılmıştır.

Hapishane koşullarının ek bir cezalandırmaya dönüşmemesi ve LGBTİ mahpusların diğer mahpuslarla aynı haklardan yararlanabilmesi için cinsel kimlik ve cinsel yönelimlerinin dikkate alınması, kendilerine özgü ihtiyaçlarının karşılanması gereklidir. Bunun için öncelikle bu ihtiyaçlar tespit edilmeli ve karşılanmasının yolları yaratılmalıdır. Bu ihtiyaçların tespit edilmesi aşamasından itibaren LGBTİ mahpusların ve LGBTİ hakları alanında çalışan dernek ve akademisyenlerin sürece dahil edilmesi önemlidir. Mahpusların, STÖ'lerin ve akademisyenlerin dışında bırakıldığı her süreç sorunlu ilerleyecektir. LGBTİ mahpuslar için yapılması

planlanan “LGBTİ Hapishanesi” de sorunlu ilerleyişin bir göstergesidir.

LGBTİ mahpusların özel ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için onların, ilgili STÖ’lerin ve akademisyenlerin katılımıyla süreç başlatılmalı ve düzenlemeler yapılmalıdır.

TALEPLER LİSTESİ

- Cinsel taciz ve tecavüz mağdurlarının, LGBTİ olmaları sebebiyle suçlu muamelesi görmemeleri ve dava sürecinde adil biçimde yargılanabilmeleri için hukuki yardıma erişebilmelerinin yol ve yöntemleri yaratılmalıdır.
- LGBTİ mahpusların haklarının ne olduğunu ve hak ihlalleri ile karşılaştıklarında hangi merciye, nasıl başvuruda bulunacaklarını anlatan bir kitapçık hazırlanmalı ve hapishaneye girişlerinde kendilerine verilmelidir.
- LGBTİ bireylerle çalışan uzmanlaşmış örgütlerin ve derneklerin isimleri, çalışma alanları ve iletişim bilgilerini de içerecek bir belgeye dönüştürülerek LGBTİ mahpuslara verilmelidir.
- LGBTİ mahpuslar yerleştirilirken dikkate alınması gereken temel kriterlerden biri olan “güvenlik”, tecrit gibi bir sonuca yol açmamalıdır. Güvenlik ve insan haklarını dengeleyebilecek yöntemler yaratılmalıdır.
- LGBTİ mahpusların yerleştirilmesinde kaygıları ve görüşleri dikkate alınmalıdır.

- LGBTİ mahpusların özel korunma ihtiyaçlarını gözeten bir sınıflandırma sisteminin uygulanması önemlidir. Bu nedenle güvenlikleri için tehdit olabilecek mahpuslarla aynı koğuş veya hücrelere konulmamalarına ve ortak faaliyetlere çıkarılmamalarına dikkat edilmelidir.
- Mahpus, hapishaneye girmeden önce ve/veya sonra aşağılanmaya, cinsel tacize veya tecavüze uğramışsa özel danışmanlık programları sağlanmalı, mahpusların özel ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar geliştirebilecek sivil toplum örgütlerinin hapishaneye girişi kolaylaştırılmalıdır.
- LGBTİ mahpuslara yönelik güvenlik tehdidinin olası faillerinin yalnızca diğer mahpuslar olduğu düşünülmemelidir. Hapishanede çalışan görevlilere ayrımcılık karşıtı özel eğitimler verilmeli, yaşanabilecek hak ihlallerinde görevliler cezalandırılmalıdır..
- Diğer mahpuslara tanınan kurs, iş atölyesi imkânlarından ve açık hapishane hakkında LGBTİ bireyler de faydalana-bilmelidir.
- Keyfi ve çıplak aramalar engellenmeli, LGBTİ mahpuslar aranırken aramayı yapacak kişinin cinsiyeti konusunda mahpusa danışılmalı, mahpusun tercihine saygı gösterilmelidir.
- LGBTİ mahpuslar dışarıda erişebildiği sağlık hizmetlerine hapsedukları süre içerisinde de erişebilmeli; cinsiyet geçiş sürecini başlatabilmeli, başlatanlar ise sonuçlandırabilmelidir.
- Cinsiyet geçiş süreci içerisindeki LGBTİ mahpuslar ruh sağlığı hizmetlerinden faydalanabilmelidir.

- Hapishane içerisindeki psikologlar, sosyal çalışmacılar, aile hekimleri ve doktorlar LGBTİ'lerin sağlığa erişim hakları ve cinsiyet geçiş süreci üzerine bilgilendirilmeli, homofobik ve transfobik bakışın önüne geçilmelidir.
- LGBTİ bireylerin hapishanede tutuldukları süre içerisinde temas içerisinde oldukları bir diğer görevli grubu da dış güvenliklikten ve sevklerden sorumlu olan jandarmalardır. Jandarmalardan kaynaklanacak ayrımcılığın önüne geçilebilmesi için onlara yönelik eğitim paketleri de hazırlanmalıdır.
- Hormon ilaçları uzman doktorların kontrolünde kullanılmalı, mahpusta yan etkiye sebep olan ilaçlar değiştirilmelidir.
- LGBTİ mahpusların aile ve akrabalarıyla ilişkilerinin sınırlılığı sebebiyle dış dünya ile temaslarını arttırmak için çaba gösterilmeli ve çeşitli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Heteroseksüel çiftlerin eş ziyareti hakları LGBTİ mahpusları da kapsayacak şekilde genişletilmelidir. "Pembe Oda" olarak bilinen eş ziyareti ödülünü LGBTİ mahpuslar da kullanabilmelidir.
- Tahliye sonrasında LGBTİ mahpuslar için barınma ve istihdam sağlanması konusunda ilgili kurumlarla iletişime geçmeleri teşvik edilmeli, destek mekanizmaları yaratılmalıdır.
- LGBTİ mahpusların hapishane sürecinde aldıkları sağlık hizmetleri hapishaneden çıktıktan sonra sosyal güvenceleri olmasa dahi sürdürülmeli ve tedavilerin kesintiye uğramaması için politikalar geliştirilmelidir.

EKLER

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 10972642/2683/96537
24/07/2013

Konu : Bilgi edinme talebi.

Sayın Zafer KIRAÇ
Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği
Kamerhatun Mh. Hamaltaşı Cad. Üstündağ İş Merkezi No:14/139
Galatasaray-Beyoğlu/İSTANBUL info@cezaevindestk.org

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca 05.07.2013 tarihli bilgi edinme başvurunuz ile ilgili cevaplar aşağıda açıklanmıştır.

Söz konusu başvurunuzla ilgili olarak; hükümlü ve tutukluların kuruma girişlerinde LGBT olduklarını beyan etmeleri durumunda durumlarını belirtir sağlık kurulu raporu alınılarak aynı durumda olan hükümlü ve tutuklular ile birlikte, konumlarına uygun koşullarda barındırılmaktadır. Ceza infaz kurumlarında bulunan tüm hükümlü ve tutuklularda olduğu gibi LGBT'li hükümlü ve tutukluların da beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için ilk muayene ve tedavi hizmetleri kurum revirinde verilmekte; ileri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerekenler devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmeti gerekenler ise üniversite hastanelerine sevk edilmektedir. İlgili hekimin önerileri ile LGBT'li hükümlü ve tutukluların rutin kontrolleri ve tedavileri düzenli olarak tıbbi gereklilik ve mevzu-

ata uygun yaptırılmakta, bakımlarında da imkanlar ölçüsünde her türlü yardım ve psikolojik destek sağlanmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında bulunan LGBT'li hükümlü ve tutukluların sağlık durumu, mevzuat hükümleri ve kurumun imkanları da göz önünde bulundurularak, ortak kullanım alanı ve sosyal faaliyetlere çıkartılırken diğer hükümlü ve tutuklular ile bir araya gelmeyecek şekilde planlama yapılmakta olup; diğer mahkumların faydalandığı her türlü olanaktan faydalanmaları sağlanmaktadır.

Aynı başvuruyla ilgili olarak; hükümlü ve tutukluların kuruma girişlerinde LGBT olduklarını beyan etmeleri durumunda durumlarını belirtir sağlık kurulu raporu aldırılarak aynı durumda olan hükümlü ve tutuklular ile birlikte, konumlarına uygun koşullarda barındırılmaktadır.

LGBT durumundaki hükümlü ve tutuklular ceza infaz kurumlarında ortak kullanım alanı ve sosyal faaliyetlere çıkartılırken diğer hükümlü ve tutuklular ile bir araya gelmeyecek şekilde planlama yapılmaktadır.

Ayrıca; LGBT durumunda bulunan hükümlü ve tutuklular için özel tip ceza infaz kurumunun yapılması planlanmaktadır.

Aynı başvuruyla ilgili olarak; 15.05.2013 tarihi itibarıyla Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan LGBT tutuklu ve hükümlü sayısı ile bulundukları Ceza İnfaz Kurumlarını gösterir tablo ekte sunulmuştur. Ayrıca, Bilgi Edinme Kanunun "istenecek bilgi veya belgenin niteliği" başlıklı 7'inci maddesinde; "Bilgi edinme başvurusu, başvuru kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan ve görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır. Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler. İstenen bilgi veya belge, başvuru kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir." hükmü yer almaktadır. Bu itibarla; Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan LGBT tutuklu ve hükümlülerin işlemiş olduk-

ları suçlara ve aldıkları ceza miktarlarına ilişkin talep özel bir çalışma, araştırma ve inceleme gerektirdiğinden yerine getirilememiştir. Bilgilerinize rica ederim.

Burhanettin ESER

Hakim

Bakan a.

Genel Müdür Yardımcısı

BULUNDUKLARI CEZA İNFAZ KURUMLARINA GÖRE DAĞILIMLARI			
Ceza İnfaz Kurumu	Tutuklu	Hükümlü	Toplam
Adana E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	1	1	2
Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	1
Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		6	6
Ankara 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		4	4
Ankara 2 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		6	6
Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		7	7
Bafra T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		6	6
Burdur E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	1
Çorum L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		5	5
Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		9	9
İzmir-Buca Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	1	1	2
Kocaeli 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		3	3
Kocaeli 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	1	5	6
Maltepe 2 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	2	9	11
Metris 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	3	4	7
Nevşehir E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	1
Sivas E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	1
Tokat T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	1
TOPLAM	8	71	79
*Bu tablo, 19/04/2008 tarihli ve 26852 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2008/13472 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Resmi İstatistik Programı kapsamında olmayıp, hizmete özel olarak hazırlanmıştır.			

Mektubunda Bir Trans Bireyin Cezaevlerinde Neler Yaşadıklarını, ve Nelerle Karşılaşılabileceğini Anlatmamı İstemişsiniz. Elbetteki Burada Sizlerle Aynı Görüşteyim, İnternet Sitelerine veya Derinliklerde Yayınlatabilirsiniz. Benim Sadece Kendi Deneyimim (funda) Olarak Yayımlansın.

09.04.2004 Yılında Cezaevi Kavgamı Başladı. Bugün 10 yıl 3 gün oldu, Bir Trans Bireyi Olarak Cezaevinde Yaşamımı Sürdürmeye Çalışıyorum.

Manisa - Salihli İlkesinde Yatıyordığım İstiz Salihli Cezaevine Mahpus Trans Olarak Cezaevine Gir-
dim. Burada Bütün Cezaevi Yünedini Kıs, Bir Trans Bireyi Görmedikleri İçin, Kapıdan Beni Gözetimlik Polisiyle Alıyorlar, Paslarım Üzerinde, Projeğim Paslandı, Üst Aramamı Yapmak İstediklerini Söyle-
diler.

4

Bayan İncöz Koruma Memurumu, Yolsa Ertel İncöz Koruma Memurumu Beni Arıyacak Dize Jarmadan Tüm Elbiselerimi Gırmalarıma, Jaderaz is Camasıyla rımla Kalmamı İstecliler, Gaurıyda Onlarca Memur Vardı, Kordum Ve Ördüm Mecbur is Camasıyla Kalıp İst Aramamı Yaptılar, Jarmada is Camasıymı Gırmamı İstecliler, Ne Ne Kararı İsyen Edince Onların İsteclikleri Oldu, Gırdırlat Bir Vayyada Karstı- rında Durdum, Eller Eklenti Bir Memur Yanıma Gelip Cinsel İspanımın Olup Olmadığına Baktı. Psikolo- jikler Kötü Olduğu. Ama Yaparak Bir Sey Yöctü. İst Aramadan Jorra Beni Nis Bir Mahtunun Olma- dığı Bir Hücreye Aldılar. Sabaha Kadar Ayladım Sabah Vardıya Memurları Depistisimler, Puh, Puh Jorra Babarak Kadın Kılıpında Olan Ertel Bu mu? Dura Benzer Jındırlı, Kelmeler Zullarap, Jarmı- cın Uzdırladılar. Merah, Başlamıştı, Jastorım Jori Ve Q&E Üzünde Jecar Müdüre Beni Odasına Gıjırp Jori Bu Jekilde Barak Kadıramam Deli. Neçen Dize Jorunca, Gıntü Benim Ne Olalıpım Belli Değilmis, Ne Ertelmişim, Neçen Kadın, Jastorımı Kestireceğini, Jsykince Cıldırdını, Ama Yanlırdım Edrafını Onlarca Memur Gevirmişti, Kollarıma Gırdıcleri Gibi Beni Berbere Götüreriz Jastorımı is Nymara Kestirecliler. İsyanım Kendıng- alı, Ama Bu Vayyadının Joru Değildi Dize Nyalda Dırmaya Gılırdım. Dırdan Ev Artıdasımın Jorra Gındırlıcleri Nis Bir Gıyım Esymı Parafıma Vermediler, Neçen Kadın Kılıpıclı Cırazın de Gıymam İnterisizmiş.

5

Normal Erkek Kuşakları Getirildi Bana
 Cezaevi Yönetmeni Verdi, Ama Hiç Birini Gıymedim.
 Cezaevine Girildiğimden Önce Olan Elbiselerimi
 Çantalarımdan Çıkarmadım Gıydım. Çok Başına
 Bantları Olsaydı, Sacal Süyu Olsaydı, Sacal Bir
 Mücrede Tutulurdum. İnşallah Edecek Duruma Gel-
 miştim, Artık Hayatıma İbn Varna Planlarını
 Yaptıktan Bir Memurun Tavsiyesiyle Bakanlığa
 Dilekçe Yazıp Neler Yasadığını Anlatırdım. Ama
 Dilekçem Çıktı Yapmamıştı. Nihayetle Sacal Süyu
 Bantları Yaptım, Dışladım, Cezaevinde Bir Frans
 Bireyin Neler Çektiğini Anlamıştım, 40 Günün
 İçerisinde Kendi Yaptığımdan Mahkemeye Çıktım.
 Salihli Cezaevinde Bir Frans Ne Artıklar, İçinde
 Ceza Yattığını Dile Getirdim. Mahkememde Olan-
 ları Anlatıp Bakanlığa Bir Yazi Yazmıştım, Onların
 İçerisinde Salihli Cezaevinden, İslam, Cezaevine
 Nakil Edildim. Çok İstiyordum İslam Cezaevine
 Gideceğim diye, Ama İstemedim Kısa Süreli, Frans
 Biraz Olarak Beni Bir Kopya Varmadılar, Mücre
 ye Attılar Camı Olsaydı, Kuvayı Olsaydı Bir
 Mücreye, Yazal ve Yazal Bantları Kötüyordu,
 Yon Parafındaki Mücrelerdeki Süresi Mahkumlar
 Yadıyordu, Hiç Birimiz Bahreje Çıkamıyorduk
 Nedenide İbn Yörel Gözetlikli Mahkumlar
 Olduğumuz için, Benide Zaman Süresi Mahkum
 İbn Ediler, İbn Psikolojik Bant, Nedenide
 Çirrel Derişim Nabl Bunu Yaptıktan Cezaevi
 Yönetimi,

6

Hücrede bile Rahat Hareket Etmiyordum. Bana Satılacaklarından Zorluyordum. Gözetlilere Karşı Uygun, Gündüleri Uygunu Çalışıyordum. Benim Yanımda Bir Profesyonel Ayas Mahkumların Yardımıyla Zaten Dilekçe Yazdım. Trans Bireylerin Bulunup Bir Cezaevine Nallimi İstedim. 37 Gün Benimle Monica Cezaevine Nallil Oldum.

1. Salihli Ve Edilmiş Cezaevlerinde Yaşadığım Bir Kaş Problemi Jakaç Yazdım. Daha Yoldaşlığım Zaten Konularda Var, Yazarım Mektup Gibi Yazmaz. Bizi Seyleri Yani Yazaradım Bizi Konularda Tahmin Ediliyordur. Bir Dahil Mektubumda Monica Ve Ertesiği Yazarım. Bize Yaşadığım Herşey Delil Ve İspatlı, Hücrelerde Yattığıma Dair Belgeler Var, Fotoğraflarını Getip Onlarda İstere Göndereceğim. İnternet Sayfada Veya Derinlikte Yayımlanabiliriz. Ama Fında Olur. Zaten Düşünce Cezaevinde ki hayatımı Ve Bir Trans Bireyin Cezaevinde Yaşadığı Zorlukları Bir Kitap Haline Getirerek Yardımıyla Gikermak İsterim.

Hapishane Edilürü Olur İnsallah Vahide Olduğumda Bu Konuda Bana Yardımcı Olur. Cezaevlerinde Herşey Beldim, Çiken İşyanları Koyun Koyu Açılacak Mahkumların Profesyonel Trans Bireylerine Toplanan İstenceler, Herşey Delil Ve İspatlı, Mektuplarımda Yaşadığım Ne Varsa İstere Göndereceğim.

7

Fakat Sofra İnfaz Kurumu Trans Bireyleri İçin Çok İyi, İyi Davranılıyor Trans Bireyleri Distanmıyor Baei Saygı Fatihlerden Yararlanıyor, İfade ile Herhangi Bir Problem Yaşamadan Beceerici İnfaz Edmeye Çalışıyoruz.

!.. Gondermiş Olduğun Restorantıda Aldık, - Senin Galiba Senin Büyüksün, Sizlere Nbiy diye hitap Ettiğim İçinde Kurura Balmayın. Götür Sizler Bizi Anlamazsınız. Bizleri Jandarmalardınız, Sizlere Nasıl Pereler Edeceğimizi Bilmeyorum.

Tüm Kizlerinde (Yanında Arkadaşlarında) Sizlere

- Çok İhtimalleri Var. Neşinize Önlüde Pereler Edecece.

!.. Petradan Yayıyorum Sizlere Maktul Olarak Yorum Edecek Veys Koll Gondercek Trans Bireyleri Veys Çevrelerinde Arkadaşları Birseyler Gondercekse Benim Adına Gonderirler. Çünkü Nabil Bidecek, Onun Adına Birsey Gonderirlerse Elimize Ulasmaz Haberiniz Olsun. Burada Mektubuma Dan Veriyorum, Herhangi Bir Arkadaşlarımdan Sizlere Birsey Getire Sizi Herkesi Haberler Ederim. Lütfen Sizlere Yardımcı Olsunlar. Gözetkenler Durumdayız. Neşinize Petradan Perelerdir. Kendinize İyi Bakın.

Sevgilerimle Furkan.

FK - 1 -

— CEZAEVİNDE CİNSİYET GEÇİŞ SÜRECİ —

Ben ilk olarak durumumu Cezaevi ruvîr doktoru ile görüştüm. O da beni "Transseksüel" teşhis ile Marmara Ünv. Fendik Eğitim ve Araştırma Hastahanesine Psikizatri bölümüne sevk etti. Psikizatri Polikliniğinde durumumu anlattım. onlar da beni analizlerinde bu konuda en bilgili Psikizatri Hekimine yönlendirdiler. Psikizatri sürecim başlamış oldu. Özetleme 1,5-2 A3 da bir rutin olarak Psikizatri bölümüne görüşmeğe gidirdim. Psikizatri bölümü beni bu şekilde 1,5 yıl yâstemektedir ve sonunda geçiş sürecimin tamamlandığını, sonraki Aşamamın, Sağlık Kurulu raporum için gerekli olan müayene ve tetkiklerdi, "Kadın Hastahaneleri ve Doğum Anabilim dalında" müayenelerim yapıldı, ardından "Endokrinoloji" bölümünde müayene ve kan tetkiklerim yapıldı. Sonra sürecin başında Endokrinoloji bölümü Hekim kontrolünde Hormon tedavisi aldığım için Hersey yolunda gitti ve gerekli belge ve raporlarımı aldım.

Cezaevi ruvîr ve Cezaevi Kurum Medenlesi Koordine olarak Sağlık Kuruluna sevk edilmem için yazı yazdılar. Önceden randevu alınarak, sağlık kuruluna çıktım, Burada belirtmek istediğim önemli bir nokta Sağlık Kurulu haftanın belirli günleri çalışıyor. Bunun dışında gidilirse kabul edilmiyor. Bu nedenle randevu gün ve saatinde orada olmak adına, fandanma görüşeceğinden dolayı bu konudaki hassaspet fandanmaya dikkatle ile bildirilmeli.

Belirtilen gün ve saatte Sağlık Kuruluna çıktım, görüştem ve cezaevine döndüğümde yaklaşıp 20 gün sonra raporum elime ulaştı. Ancak burada da dikkat edilmesi gereken bir nokta var, Sağlık kurul raporunda "Ruh Sağlığı açısından Cinsiyet değişikliği ameliyatı sonucunda" yazsa "Hayati Önemli hast" den yazılması gerekir aksi takdirde Balanlık ameliyat masraflarını ödemeyen Raporda "Ruh Sağlığı açısından gereklidir" yazılırsa masrafları kişi kendisi ödemek durumunda kalır.

Sağlık Kurul Raporumu aldıktan sonra Ailemle görüşerek, raporumu sundum ve Cinsiyet değişikliğine izin davasını açtım, kazandım.

EK 2 -

Ardından isim değişikliği davamı da ağıtım onuda kazanarak isim değişikliğimi gerçekleştirdim.

Sonraki aşama ise Cinsiyet değişikliği talebinin Bakanlık ve infaz hakimliğine iletilmesidir. Bu emeliyatı Cezaevinde iken gerçekleştirmesine Adalet Bakanlığı izin vermediği şekilde infaz Hakimliği de emeliyata izin kararı verdiğinde, bu emeliyatı gerçekleştirebilecek olan en yakın Üniversite Hastahanesine sevk edilmez! gerekirse yazgı ve kararı Cezaevine yazılarak İzzinin Hastahanesine Sektörün Sağlık ve emeliyatı gerçekleştirecek olan Doktorlarla görüşmeler ve Hastahaneye yatıp sağlanır.

Benim Cezaevinde Cinsiyet geçiş süreci hakkında bildiklerim, öğrendiklerim bunlar Ancak herşeyden önce bilinmesi gereken bu geçiş süreci cezaevinde iken çok daha zor, meşakkatli ve ağır işlerdir. Bu emeliyatı Cezaevinde yapmak isteyenler herşeyden önce çok sabırlı olmalıdırlar.

7

DEĞERLİ BÜYÜKLERİM !..

Arz etmiş olduğunuz sorularınızın cevaplarını tümünü, Gereke Yüksek Yargıya, gerek Yüksek mercilerde ilgili Resmi yazı ve kararlarına ispatlanma olarak sunmuş ve istenildiğinde beyan etmiş tüm kararlarını hepinize sunarak yazdığımız ve hâlen devam eden mağduriyetlerimizle cevaplamak isterim. Lütfen ALLAH RIZASI için bu mağduriyetlerimize duyarlı kalmanızı ve yardım elinizi uzatmanızı şimdiden DUA ve DUYGULARIMLA arz ederim..

EFENDİM !.. 2006 yılından beri cezaevlerinde kalmakta iken 2008 yılında nakil edildiğim SORUM L.T.K. Cinde uşramış olduğum taciz, fiziki ve psikolojik baskıları şikayetle bulunurken, cezaevi idaresince darp edilerek tehdit edilmemizle şikayetimizi geri çekmemizle tarafımızı mağdur iken sanık durumuna düşürerek 4.5 yıl memura hakaretten ceza almıştık. Daha sonra 2009 yılında Can güvenliğimiz nedeniyle BAKANLIĞINIZCA nakil edildiğimiz ... —)

GİRESUN E.T.K. C'nde İNFAZ KORUMA MEMURLARINCA yfırmış olduğumuz NİTELİKLİ CİNSEL SALDIRIYI şikayette bulunup, YARGIYA intikal etmesi ile GİRESUN AĞIR CEZA MAHKEMESİNİN 2010/27 DUSYA NO ve 2010/55 sayılı gerekçeli kararında da belli olduğu üzere; Tarafıma cinsel saldırı ispatlanarak İ. K. M'nun 10 YIL 6 AY hapis cezasına çarptırılması ile HAYATIM BİR KEZ DAHA ZİNDAN olmuştur.. Ye bu yaşanan şirkin ve tatsız olayın KARADENİZ bölgesinde kalmış olduğum bir çok ceza infaz kurumunda bitirmesi ile tarafıma yapılan diğer memurlarca baskı ve tehditleri Yüksek Mahkam ADALET BAKANLIĞIMIZA dilekçelerimle sunarak belli etmemle tarafımı CAN GÜVENLÜĞÜM NEDENİYLE önce TOKAT - NİĞDE - GÜMÜŞHANE ve BAFRA infaz kurumuna nakil etmişlerdir..

Efendim;.. BAFRA infaz kurumunda suç ortağım kardeşim Göknel ÖNAL ile birlikte GİRESUN infaz kurumunda yaşadığımız; Cinsel saldırı olayının bir benzerini BAFRA infaz kurumunda yaşamamız ve şikayette bulunmamızla Yüzümüz tanınmayacak hale getirilerek tehditlerle vaz geçirilmek istenmiştir. Ancak 23.12.13 tarihinde tarafımıza yapılan DARP, TEHDİT, ve BASKILARA rağmen vazgeçmemiştir. Ve bu an kadar kardeşim 70 gündür RESMİ OLARAK yeme ve içme ile alakasını kesmiş durumdadır. Hayatı tehlikeye devam eden in ve benim talebimiz sadece Darp edilip, Boz edilmesinin, her detayı gerek kamera kayıtları ile gerekse BAFRA DEVLET HASTANESİNCE verilen SAĞLIK RAPORLARI ile gün-saat ve TARİH olarak net ve somut olarak belli olan mağduriyetlerimizin

15.

sadece incelenerek YÜCE ADALETİN yerini bulmaadır. Ben yaşamış olduğum bu mağduriyetlerin sonrası birlikte yaşamış olduğumuz AKLIK GREVİ süresinde HAYATİ TEHLÜKEMİN bulunması ile ailemin ANKARA ADALET BAKANLIĞINA yüz yüze ziyaretinden sonra 18 gün evvel buraya acilen KOCAELİ 2. NOLU T. P.K.C.'ne naklim yapılmıştır..

ANCAK HALÂ BAFRA İNFAZ KURUMUNDA tutulan 72 gündür AŞLIKLA mücadele veren kader kardaşım in nasmen ÖLÜME TERKEDİLDİĞİNİ çok iyi BİLMEKTEYİMİZ...

DAYIN-BÜYÜKLERİM!.. Bu mağduriyetlerime ALLAH BASIMIZDAN eksik etmesin ki DAYIN KAMPUS SAVCIMIZ duyarlı olarak, gereğinin yapılacağı sözü verilmiştir.. Merhametimize sığındığımız BÜYÜKLERİM... Sizlerinde Bize yardım etmesini bir an evvel

DAYAĞIN- TACİZİN- HER TÜRÜLÜ SÜDDET ve TEHDİTİN bulunduğu BAFRA infaz kurumundaki kardaşım in naklinin buraya yapılması için DUALARIMLA yardımlarınızı bekliyorum..

— REVİR 'den ve sağlık sorunlarımıza pelince biraşın Revire çıkmayı, Döbrek tedavisi gördüğüm TAMSUN ARAŞTIRMA HASTANESİNE bile randevilerimiz BAFRA infaz Kurumuna iptal edilip, Sağlıkımıza engel olunduğunda, iptal Malaklara Süç duyurusunda bulunmuşuzdur...

— BAFRA İNFAZ KURUMUNDA kalan eşcinsellerin tümü kendilerini BOĞAZLARINDAN karp, Çamaşır Suyu- Pırcöz ve ilaç gibi kimyasal madde olarak hemen hemen hergün kendilerini ölüme atkılarının ispatı, Hastanelere yapılan Acil Müdahale raporlarında aşıkça bellidir...)

5

Efendim... Çok üzülüyorum ki... Eşcinsellere iş yurtlarında çalışmak yasak, Revir yasak, spor yasak, Kütüphane yasak, Din hocası yasak, Müzik yasak, Konser yasak, Kuşlar yasak EŞCİNSELERE NEFES ALMAK YASAK...

Efendim... Eşcinsellere... Darp, baskı, fiziki psikoloji baskı, Cinsel Saldırı, taciz, tehdit, hakaret edilme serbesttir... Bizi de ANAMIZDAN EŞCİNSEL veya hükümlü görmeyin... EŞCİNSELDE OLABİLECEK YARADANIN BİR KULU BİZE BU VİDANIN BİRER EVLATLARIMIZ...

Çok önemli bir dikkat noktası olarak SAKATLARIMLA birleşimime arz etmek istiyorum ki; BAFRA İNF. Kurumunda bakıldığında, normal erkek mahkûmların yanında eşcinselin olmasıyla TRAVESTİLERİN yanlarında kalmaları sağlanmaktadır.

DEĞERLİ BÜYÜKLERİM... Son olarak, Bilindiği üzere kendi el bencilerini deşerlendirerek ayakta durmaya çalıştığını beyan etmiştim. Ancak son zamanlarda bir telefon kartım bile olmadıysınca dolayı evladımın sesini bile duyamamaktayım. Çok utanıyorum ki... Detaylı bir cevap idaresinden yalvarmakla talep etmekteyim. Sizlerden ALLAH RIZASI için sadece ve sadece bir defalığına mahsus elisi mahemesi alıp çalışabilmem, bir telefon kartı olarak evladımın sesini duyabilmem ve kesinlikle geri ödemen şartı ile küçük bir Nakit yardımınızı dört pötle ve DUALARIMLA beklemekteyim. (21.01.14) Şimdiden dualarımı arz edip, ALLAH RAZI OLSUN dileklerini iletirim... HÜZÜMLÜ

YALVARIRIM SİZLERDE BENİ DEĞİTİRMİYİZ SAKATLARIMLA
5 ederim...

Canım kardeşlerim ve Dernek yöneticimiz sizlerden çok acil cevap beklediğimde ne olursunuz unutmuyun.
Her an Af çıkma durumu var ve Af çıkmadan Ameliyatımda hemen yaptırmanın gerekmektedir. Çünkü Ameliyatımı devlet güven-
ceer altında olduğum için Ameliyatımı Devlet yaptırılacak.
Cezaevinden Pembe kırlığımla bir kadın olarak yaşamak istiyorum.
Bu imkanı ve fırsatı cezaevindeyken istiflede olmeme ne olursunuz.
Bana yardımı olun. Sizlere inanarak vede umut ederekten bu mektubumu
Sizlere yazıyorum. Ben aklıyacağımızı ve morungöreceğimizi vede-
elinden tutacağınıza canı gönülden inanıyorum.
Şimdilik sabırlarıma sizlerden gelecek olası haberlere ve mektuplara kudu-
raza veriyorum. Tüm kardeşlerimde ayrı ayrı sarılıp kucaklarım.
Kendimce ısrar bakın Allaha emanet olun. En kısa zamanda görüşmek ve
karuşmak üzere hoşsıkadın. İhtiyaşlarımda aşağıda yazıyorum ve
Adetlerim mükerrerlerini renklersinde sizlere bırakıyorum.

Not: Para havale Adreslerle
mektup adres farklıdır.
Aşağıda kısırında belirttim.

= İhtiyaşlarım şunlardır: Beden ölçülerim: 40 beden - 42 beden - 66 kiloyum

- 1) Ayakkabı terim edilmesi 1.73 boyundayım
- 2) Maddi yardım etmeniz ve protez diş için gajus parası = 1.250 TL.
- 3) Yüksek topuklu platformlu ayakkabı (42-41)
- 4) Her türlü bütçeye takı
- 5) Tanga Klot 2 beden
- 6) Askılı Badı ve Dantelli klot (3 beden) Askılı badılar (m-2 beden)
- 7) Yüksek dolgu lu Sandalet ve Terlik (42-41)
- 8) Fondoten, Ruş, Oje, Aşılın, Maskara, Göz farları
- 9) Her türlü örgim kıyımı kolsuz, Etlek
- 10) Klotlu çorap 15 den 3 beden
- 11) Tek kısıtla Nevresim Takımı
- 12) Bıçakman takımı (2 beden)
- 13) Spor Ayakkabı (42-41)
- 14) El-güz - Banyo havlusu
- 15) Ağır olmayan hoş kokulu parfüm (Ben yıldırsı hoş kokulu kıldım)

GÖRÜLDÜ
2019 / 10 / 10 / Tıp Yönetim Biriminde
Sağlık Çeşitliliği Kurumu

KAYNAKÇA

1. Algan, A., (2015), *LGBTİ, Yabancı Uyruklu ve Engelli Mahpuslar İçin Uluslararası İyi Örnekler ve Öneriler*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.
2. Alpar, Z., (2015) “Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar ve İlgili Sivil Toplum Örgütleri Ağı Projesi Raporu”, **Hapishanede Engelli Yabancı LGBTİ Olmak** içinde, TCPS Kitaplığı, İstanbul.
3. Berghan, S., (2015), *Türkiye’de Trans Kadın Mahpusları*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.
4. Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç ile Mücadele Ofisi (2013), *Özel İhtiyaçlara Sahip Mahpuslar Üzerine El Kitabı*, çev. Ömer B. Albayrak, ve CİSST, İstanbul.
5. Demirbaş, H.B., (2015), *LGBTİ Mahpusların Güncel Sorunları*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.
6. Daianis, L., (2015: 107), *Roma Rebibia Cezaevi Yeni Kompleksi ve Napoli Cezaevi Deneyimleri*, **Hapishanede Engelli, Yabancı,**

- LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.
7. Koyuncu, R. (2015), **Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak**, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.
 8. Ögel, K., (2015), **Ruhsal Sorunlara Bireysel Müdahale Uygulama Rehberi**, Project Group.
 9. Yanat, C., (2015), *LGBTİ Mahpus Olmak Maltepe Hapishanesi Deneyimi*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.
 10. "Maltepe Hapishanesindeki LGBTİ Mahpuslar İçin 28 Kuruluşun İmzasıyla Basın Duyurusu", 14.07.2015, Hapiste LGBTİ Blogu, <https://LGBTİhapiste.wordpress.com/2015/07/14/maltepe-hapishanesindeki-LGBTİ-mahpuslar-icin-28-kurulusun-imzasıyla-basin-duyurusu/>, Erişim Tarihi 11.08.2015
 11. "Türkiye'de LGBTİ Mahpuslar" <http://thea.org.tr/?q=node/108> Erişim Tarihi 07.12.2015.
 12. "Adalet Bakanlığı'ndan LGBT Mahpuslara İlişkin Başvurumuza Cevap Var", 25.07.2013, Hapiste LGBTİ Blogu, <https://lg-bthapiste.wordpress.com/2013/07/25/adalet-bakanligindan-lgbt-mahpuslara-iliskin-basvurumuza-cevap-var/>, Erişim Tarihi 17.02.2016.
 13. <http://meldaonur.net/?p=3207>
 14. Hapiste LGBTİ Blogu: <https://LGBTİhapiste.wordpress.com>
 15. <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/53-73.pdf>
 16. LGBTİ Bireylerin İnsan Hakları Raporu, Kaos GL, 2008, <http://www.multeci.org.tr/DosyaIndir.aspx?t=dokuman&Id=22>, Erişim Tarihi 17.02.2016.

17. Kaos GL, LGBTİ Bireylerin İnsan Hakları Raporu, 2008. <http://www.multeci.org.tr/DosyaIndir.aspx?t=dokuman&Id=22> , Erişim Tarihi 17.02.2016
18. Mustafa Eren'in koordinatörlüğü ile yürütülen projenin sonuç raporu: http://www.cezaevindestk.org/duyuru-105-ozel-ihitiyalar-olan-mahpuslar-projesi-sonuc-raporu___kasim_2013, Erişim Tarihi 19.05.2015
19. Trans Mahkum Cinsiyet Geçiş Ameliyatı Olabilecek, <http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=17930>, Kaos GL, 12.11.2014, Erişim Tarihi 31.05.2015.
20. "Eşcinsel ve Tutsak Olmak!", 17.10.2008, Kaos GL, <http://www.kaosgl.org/sayfa.php?id=2045>, Erişim Tarihi 17.02.2016.
21. "Homofobi Hem İçeride Hem Dışarıda", 17.05.2013, <http://bianet.org/bianet/bianet/138411-homofobi-hem-iceride-hem-disarida>, Erişim Tarihi 17.02.2016.
22. "Türkiye'de LGBTİ Mahpus Olmak", 07.09.2013, [http://www.bianet.org/biamag/diger/149703-turkiye-de-LGBTİ-mahpus-olmak](http://www.bianet.org/biamag/diger/149703-turkiye-de-LGBTi-mahpus-olmak), Bianet, Erişim Tarihi 17.02.2016
23. "Siyasetçiler Samimilerse LGBT'lerle Çalışsınlar", 17.10.2013, <http://www.siddethikayeleri.com/siyasetciler-samimilerse-lgbtlerle-calissinlar/>, Türkiye'den Şiddet Hikayeleri, Erişim Tarihi 17.02.2016
24. "Cezaevinde 'Öteki' Olmak Çok Zor" 07.11.2013, Radikal Gazetesi, http://www.radikal.com.tr/turkiye/cezaevinde_oteki_olmak_cok_zor-1159600 Erişim Tarihi 19.05.2015.
25. "Mahpusa Cimbız ve Makas Neden Verilmez!", 08.08.2014, Hapiste LGBTİ Blogu, <https://lgbthapiste.wordpress.com/2014/08/08/mahpusa-cimbiz-ve-makas-neden-verilmez/> Erişim Tarihi 31.05.2015.

26. "Tecavüz Mağduru Translara Cezaevi İşkencesi", 14.08.2015, <http://www.evrensel.net/haber/258345/tecavuz-magduru-translara-cezaevi-iskencesi>, Evrensel, Erişim Tarihi 17.02.2016
27. "Trans Mahpuslara Yönelik Hak İhlalleri Devam Ediyor", 17.08.2015, Hapiste LGBTİ Blogu <https://LGBTİhapiste.wordpress.com/2015/08/17/trans-mahpuslara-yonelik-hak-ihlalleri-devam-ediyor/> Erişim Tarihi 19.08.2015
28. "LGBTİ Hapishanesine Karşı Ortak Açıklama: 'Endişeliyiz!'", 07.01.2015, Hapiste LGBTİ Blogu, <https://lgbthapiste.wordpress.com/2015/01/07/544/>, Erişim Tarihi 31.05.2015.
29. "Alanya'da LGBTİ Mahpuslar Tekli Hücrede Tutuluyor", 08.01.2016, Bianet, <http://bianet.org/bianet/lgbti/170871-alanya-da-lgbti-mahpuslar-tekli-hucrede-tutuluyor> Erişim Tarihi 09.01.2016
30. "Hapishanelerde Cinsiyet Değişimi Ameliyatı İçin Düzenleme", 12.11.2014, Hapiste LGBTİ Blogu, <https://LGBTİhapiste.wordpress.com/2014/11/12/hapishanelerde-cinsiyet-degisimi-ameliyatı-icin-duzenleme/>, Erişim Tarihi 07.02.2016
31. "Gökkuşakı Mağazası Limbo Consept: Ne Arada, Ne Arafta", 17.07.2014, Kaos GL, <http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=17111> Erişim Tarihi 24.12.2015